CALENDAR SĂPTĂMÂNAL

TURISM, SKI, VÂNĂTOARE

1936

APARE SUB EGIDA

TOURING-CLUBULUI ROMÂNIEI

VOLUMUL III

PRIM-REDACTOR
MIHAI HARET

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ", BUCUREȘTI

Radu Sp. Haret

1 9 3 6

AL TREILEA

CALENDAR SĂPTĂMÂNAL

TURISM, ALPINISM, VILEGIATURĂ, BALNEOLOGIE, SKI, FLORĂ, FAUNĂ, VÂNĂTOARE

APARE SUB EGIDA

TOURING-CLUBULUI ROMÂNIEI

ASOCIAȚIE DE TURISM ȘI PENTRU PROTECȚIA NATUREI

PRIM-REDACTOR

MIHAI HARET, geograf

PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI T.-C.R.

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ", BUCUREȘTI

8369

CUVÂNT ÎNAINTE

Obicinuiţi a-ne ţine făgăduielile, prezentăm azi publicului turist, cel de al treilea „Calendar al turismului" pe 1936, care apare — ca şi primele două — graţie înţelegerii şi perseverenţei domnului Carol Rasidescu, membru al „Touring-Clubului României", căruia din nou îi mulţumim pentru sacrificiile pe cari le face Cartea Românească.

* * *

Amice cititor; s'o pornim deci împreună la drum; să deschidem ochii mari şi să privim cu nesaţ tablourile mărețe sau minunile de frumuseţe pe cari o Natură generoasă le-a risipit cu destulă dărnicie în diversele colţuri ale României întregite. Iar cine iubeşte varietatea în peisaj, mersul d'alungul livezilor împestriţate de mii de flori viu colorate, alunecarea liniştită pe d'asupra apelor limpezi, trecerea grăbită prin simpatice sate de coline, sau urcuşurile de minunată oboseală printre munţi încruntaţi sau dealuri surâzătoare, n'are de cât să citească şi recitească cu atenţie „Calendarele" oglindă fidelă a frumuseţilor şi curiozităţilor Ţărei noastre.

Indemnăm deci pe toţi entuziaştii Touring-Clubului României să facă propagandă asiduă, pentru răspândirea cât mai intensă a acestei folositoare publicaţii, pe cari dorim s'o continuăm în fiecare an.

Mihai Haret

Preşedintele „Touring-Clubului României"
Membru al Soc. Geografice din Paris

Foto M. Haret

Ialomiţa în Cheile Urşilor

UN EPISCOP TURIST

DE CANONICUL DR. NICOLAE BRÎNZEU
Cenzor al Touring-Clubului României — secția „Banat" (Lugoj)

P. S. S. Episcopul Nicolescu (+) cu suita, pe Lăpușnic (Retezat). La dreapta secretarul și scriitorul acestor rânduri

Este I.P.S.Sa Alexandru al Lugojului, primul candidat la Mitropolia Blajului.

Fiu al munților, născut și crescut la Tulgheș, I.P.S. Sa este un mare iubitor al Naturii. Născut la anul 1882, a terminat Teologia la Roma în 1904. Ajuns îndată profesor la Teologie, abia aștepta vara, să-și viziteze munții dragi. A vizitat aproape toți munții României.

Din anul 1922 este episcop al Lugojului. Nici în această calitate nu a renunțat la nobila îndeletnicire a turismului. In anii din urmă a umblat mai mult în munții Retezat. Face pe jos până la 50 km pe zi. Se oprește la fiecare floricică ori plantă mai remarcabilă și îi spune pe nume.

Dar și ca turist, Preasfințitul Nicolescu rămâne tot episcop. Ziua de Duminecă, în care ascultarea liturghiei e obligatorie, un episcop cu suita lui nu o poate neglija. Iată pentruce P. S. Nicolescu, în anul 1931, când l-a ajuns Duminecа între munți, departe de biserică, s'a îngrijit să aibă odăjdii și tot ce trebue. In zori de zi, pe prispa casei de adăpost dela Gura Apelor, la un altar improvizat, episcopul Nicolescu a făcut liturghie.

Turismul românesc e mândru de asemenea amatori, iar T.-C.R. al cărui membru este P. S. Sa, îi urează viitorului mitropolit al Blajului: mulți ani.

Cabana Kendöfy la „Gura Apelor" din Retezat, unde s'a oficiat liturghia la 8/VIII/931 de către I. P. S. S. Sa

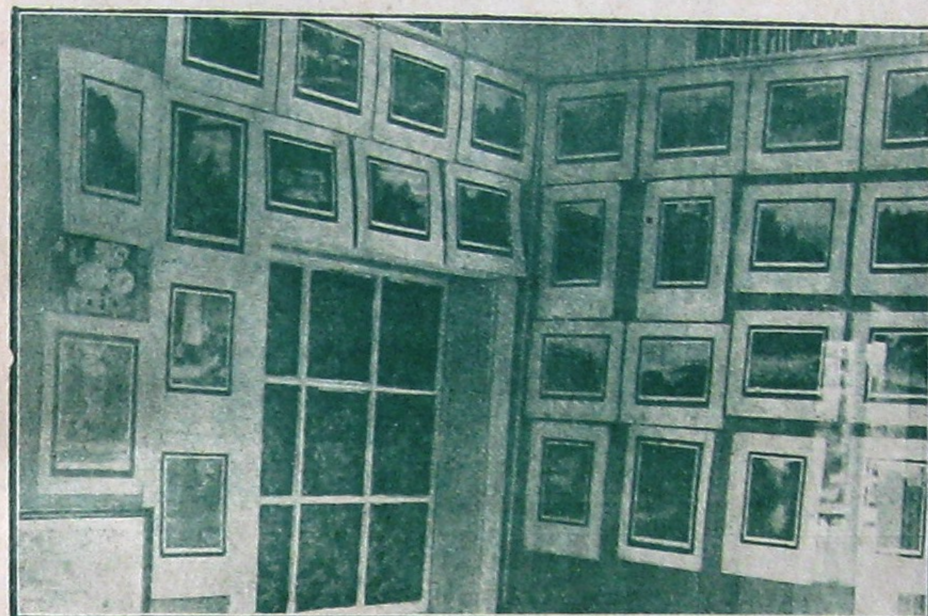

P. S. S. Episcopul Nicolescu (+) cu suita în Peștera de la „Câmpul Sekului" (descoperită acum 10 ani)

EXPOZIȚIA DE TURISM DE LA IAȘI

DE MIHAI HARET
Președintele „T.-C. R."

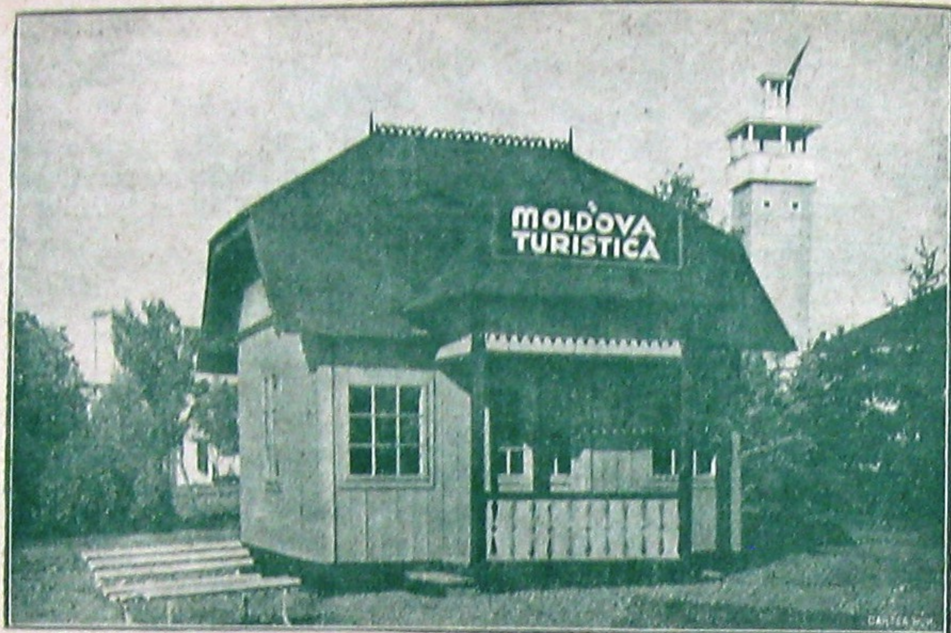
La Iași cu ocazia lunei Iașilor, care s'a inchis la 15 Noemvrie a fost amenajată pe dealul Copoului o expoziție, compusă din 26 pavilioane. In urma propunerii colegului nostru profesorul N. Macarovici, atât

Pavilionul „Moldova turistică" Colțul lui „Chevallier din P.-Neamț"

Interiorul Expoziției de Turism de la Iași (Fotografiile mari de la partea superioară sunt cele de la Direcția Presei; celelalte Foto. Launay-Iași)

Pavilionul de turism în cadrul „Lunei Iașilor" — 29 Sept.-15 Nov. 1935

Consiliul Expoziției cât și Primăria Iași, au acceptat să se organizeze și un stand al „t u r i s m u l u i". Insuși colegul nostru a fost însărcinat cu aranjarea lui. Grație înțelegerii Primarului Municipiului Iași, s'a construit chiar un mic pavilion aparte unde s'au expus: 53 fotografii mari — vederi din Moldova — trimise de către Direcția Presei din Ministerul de Externe; vre-o sută de prospecte de ale stațiunilor balneo-climatice; cincizeci de vederi fotografice superbe de la fotograful Launay din Iași; alte cincizeci admirabile vederi tot numai din Moldova trimise de fotograful Chevallier din Piatra-Neamț, precum și câteva din volumele și publicațiile T.-C. R. împreună cu frumosul nostru recent afiș de propagandă. Această mică expoziție a fost mult vizitată, deșteptând printre vizitatorii ei, un interes excepțional. O mică călăuză a Iașilor, scrisă tot de către profesorul Macarovici, a fost vândută în 95.000 exemplare, ceeace este un succes rar, căci pentru toți vizitatorii din Iași și județul Iași ea costa câte zece lei, exemplarul, iar pentru vizitatorii din alte părți, câte treizeci lei exemplarul.

Felicităm pe Domnul Profesor Macarovici pentru acest început promițător și sperăm că în viitor va avea și mai mare succes, cu noi organizări pe cari i le dorim, de vreme ce pavilionul a rămas în picioare pentru încă doi ani.

In pavilionul „Moldova turistică"—Iași

MĂSURA DISTANȚELOR LA MUNTE

DE PROF. ING. I. PROTOPOPESCU
Președintele Touring-Clubului României — secția Banat

Desigur că acea metodă de a deplasa o societate mai mult sau mai puțin numeroasă — bine aprovizionată cu mâncare și mai ales cu băutură — într'un loc pitoresc unde se va pregăti la un foc legendar, pe jaratec sau în rustice frigări de lemn, fripturi apetisante după care un somn cu mânile sub cap sau o partidă de cărți va completa fericirea participanților n u e s t e a f a c e t u r i s m.

Turismul rămânând o plăcere nu este mai puțin o școală, o școală în natură prin contactul nemilocit cu locurile și cu întâmplările. Și, ca la orce școală, în turism se învață. Pentru a învăța însă se cere atenție și interes pentru tot ceeace ne înconjoară în locurile pe care le călcăm. Și primul lucru pe care trebue să-l învățăm este raportul acestor locuri între ele, d i s t a n ț e l e.

Pe șosele și pe calea ferată distanțele se dau în km pentrucă aceste artere de comunicații sunt măsurate și kilometrate.

La munte însă acest lucru este o imposibilitate materială și este lipsit de utilitate.

Este imposibil să se măsoare și mai ales să se kilometreze toate potecile dintre care unele variază aproape dela an la an și este fără interes să se facă acest lucru când știut este că turistul nu calcă drumurile ci caută locrurile, acele locuri interesante din punct de vedere floristic, entomologic, mineralogic, geologic, alpin, sau numai pitoresc.

In atare condițiuni devine cu desăvârșire imposibilă o kilometrare. Dar chiar pentru potecile clasice și invariabile a da distanța în km este a da distanța pe orizontală între două puncte așa cum se face topograficește ceeace pentru mersul la munte este fără utilitate pentrucă nu este de loc suficient a aprecia drumul.

Drumul la munte este în funcție de panta pe care o sue. Cu cât panta e mai mare cu atât aceeaș distanță pe orizontală e mai lungă și în acelaș timp se parcurge mai greu iar peste 45^0 nu se poate urca decât în serpentine or prin cățărare folosind și mâinile. In aceste condițiuni nici kilometrarea pe pantă nu spune altă ceva decât că drumul este mai lung fără a da totuși o noțiune despre durata lui care e în funcțiune de greutatea traseului.

Dacă însă se ține seamă de mecanismul mersului, care se face în funcție de panta ce urcăm, pasul micșorându-se treptat cu înclinația, atunci indicația distanțelor în pași cuprinde în sine și greutatea drumului deci surplusul de timp necesar urcușului. Astfel pentru un pas normal de 80 cm pe orizontală, pasul maxim pe o pantă de 45' este de 30 cm, și pe când kilometrajul pe pantă ar indica un drum cu 1,4 mai lung, numărul pașilor va indica un drum de 3,73 ori mai mulți pași ca pe orizontală.

Mai mult, pentru orientarea în raport cu drumul parcurs și cel rămas de parcurs este de ajuns să se facă raportul între indicația avută și rezultatul propriu obținut. De pildă se dă distanța Sinaia-Omu 26.400 pași cu indicațiile intermediare Muchia Pietrei Arse 10.550, Baba-Mare 18.400.

Dacă noi am făcut până la Muchia Pietrei Arse 11.600 pași adică cu 10% mai mult, deducem că vom face până la Omu cca 29.000 pași și deci deducem timpul necesar, împărțind cu numărul de pași ce batem pe oră. In Calendarul I am arătat că ritmul de rezistență la munte este cca 4.200 pași pe oră. Rezultă că timpul de mers pentru noi va fi de 7 ore.

Numărarea pașilor se face extrem de simplu și de comod cu un podometru, instrument de mărimea unui ceas de buzunar și care cântărește 70 grame.

Costul unui podometru este de 400—600 lei. Se găsesc in comerț podometre simplificate dând indicația transformată in km. Acestea nu sunt bune deoarece presupun pași egali și cum am văzut mai sus pașii variază. Se vor folosi numai podometre dând direct numărul pașilor.

Principiul podometrului se bazează pe faptul că mișcarea de inaintare a corpului in mers se face cu ridicarea centrului de greutate cu 4—10 cm. Prin această ridicare a corpului un ciocănaș ținut în echilibru de o lamă resort, cade la fiecare pas mișcând cu un dinte o roată dințată care înregistrează pe cadran numărul pașilor. Podometru se fixează în buzunarul dela piept sau mai bine în buzunarul mic, pentru ceas, al pantalonilor astfel ca să stea a g ă ț a t și mișcarea ciocănașului să se acă normal. Este de sine înțeles că orice mișcare de săltare este înregistrată chiar dacă nu pășim. Deci cine poartă podometru va avea grijă să meargă liniștit și să facă citirea la orce popas când se pot înregistra pași care nu fac parte din traseu. Deasemenea nu se va lăsa podometru liber in buzunar căci in acest caz nu e asigurată poziția de agățare așa fel ca ciocănașul să se poată mișca vertical.

Pentru persoanele cu mers săltat e mai bună poziția in buzunarul de ceas al pantalonilor, altfel din cauza săltării se pot inregistra pașii dublu. Agățarea la genunchi este cu desăvârșire falsă, căci se înregistrează pașii multiplu. Se va băga de seamă ca la scoaterea din buzunar pentru citire sau la aplecare să nu se apese butonul de readucere la zero, ceeace ar altera înregistrarea.

De obicei la coborâș tare și în mers grăbit înregistrarea se face multiplu din pricina săltării bruște a corpului. De aceea înregistrările se vor face de preferință urcând sau la coborâș vom merge în pas liniștit nu săltat.

Pentru turiștii cu obișnuința mersului la munte variația înregistrărilor e minimă și rămâne sub 10% socotind în această diferență și înregistrările duble. Astă vară împreună cu d. Președinte M. Haret am făcut Sinaia-Peștera 19.100 pași și Peștera-Sinaia 19.500 pași adică o diferență de cca 2%. Pentru una și aceeaș persoană numărul pașilor ține de greutatea sacului și de tovarășii pe care îi are și după care își acomodează mersul.

Media diferitelor înregistrări constitue indicația acelui drum.

NU DISTRUGEȚI „FLOAREA REGINEI"

Comisiunea Monumentelor Naturii constatând din diferite reclamațiuni pe care le-a primit, cât și din unele ziare, că în afară de ciobani, mulți intelectuali se dedau la distrugerea plantei rare: floarea reginei (Leontopodium alpinum,) care împodobește încă pe alocuri vârfurile munților noștri, aduce la cunoștință că este oprită cu desăvârșire distrugerea sub orice formă a acestei plante pe toată întinderea țării.

Conform Legei pentru protecția Monumentelor Naturii, din Iulie 1930, cei ce vor fi prinși asupra faptului sau vor fi dovediți că au cules sau distrus exemplare din floarea reginei, vor fi deferiți Justiției, aplicându-se sancțiunile prevăzute la art. 11, alin. 1, din această lege, adică vor fi pedepsiți cu 500—10.000 lei amendă, iar în caz de recidivă cu închisoare corecțională de la două luni, până la doi ani.

ÎN BUCEGI
OMU

DE PROF.-ING. I. PROTOPOPESCU
Președintele Touring-Clubului României-secția Banat.

Nu rare ori mi s'a întâmplat să aud la Omu grupe de turiști manifestându-și părerea că „nu au ce face aici mai mult de cinci minute", desigur

Foto I. Protopopescu

Apus de soare la „Omu"

Foto I. Protopopescu

Mare de nori pe Morarul

timpul strict pentru a relua respiraţia după un urcuş care te sue pe cel mai interesant vârf din munţii noştri.

Dacă ar fi numai pentru faptul că pe Omu se găseşte cabana de cea mai mare altitudine — 2513 m — deschisă drumeţilor întreg anul şi încă un popas mai lung şi-ar găsi justificarea acum când grija unui adăpost pentru noapte nu te mai goneşte din spate ca înainte de 1926 când vârful Omu, neîndoios un punct de mare atracţie, era totuşi numai un admirabil punct de trecere fără nici o posibilitate de adăpost după distrugerea cabanei de piatră a S.K.V. şi arderea cabanei S. Carpatine din Sinaia.

Foto I. Protopopescu

Fereastra Obârşiei

Dacă ţinem însă socoteala de faptul că la această altitudine vremea este foarte schimbăcioasă şi de multe ori trebue să aşteptăm ridicarea negurilor pentru a avea măreţia de vedere pe care o dărueşte din plin acest loc, dacă ne gândim la jocurile fantastice de umbră şi lumină de care se bucură crestele şi văile din prejur, dacă vrem să ne dăm clipe de plăcută înfiorare deasupra hornurilor şi abrupturilor, dacă vrem să ne fermecăm ochiul de întinsul zărilor, dacă vrem să descoperim admirabila arhitectură a formaţiunilor şi dacă în fine vrem să cunoaştem rarităţi botanice, caracteristice ţinuturilor cu zăpezi eterne, atunci nici o săptămână de harnică hoinăreală nu este deajuns la Omu, nu pentru a parcurge drumurile de legătură cu alte puncte organizate de turism, ci numai pentru a face acele scurte plimbări care te aduc seara înapoi la cabană.

Omu ca vârf al muntelui Moraru alcătueşte un nod de creste făcând legătura între Moraru, Bucşoi, Ţigăneşti, Doamnele, Obârşia şi este punctul din care pornesc văile Cerbului, Morarului, Mălăeşti, Gaura şi Obârşia Ialomiţii, toate aceste creste şi văi constituind tot atâtea drumuri mari turistice.

Vârful Omu este marcat de o imensă babă de cca 8 m înălţime de care se sprijină casa de adăpost „Mihai Haret".

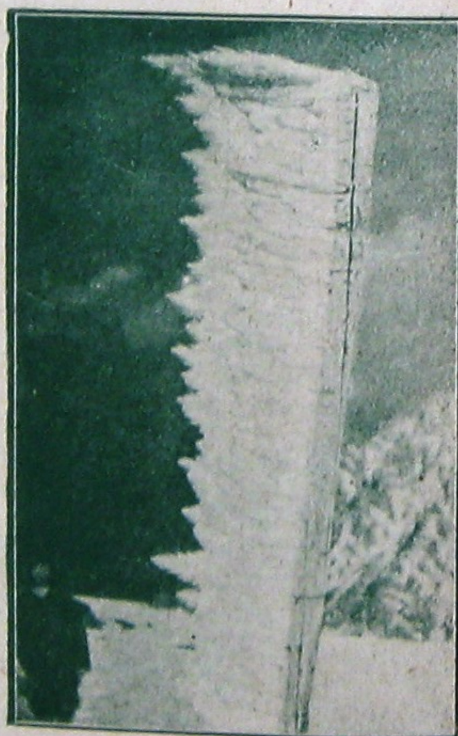

Foto I. Protopopescu

La „Omu" iarna. Podoaba îngheţată, care rupe stâlpii de marcaj.

La 400 paşi spre sud, Bucura — botezat recent în amintirea Bucurei Dumbravă — 2509 m — constitue al doilea vârf. La încă 300 paşi tot spre sud este piatra — fără nume — dela care iarna se face urcuşul la creastă când panta văii Cerbului acoperită cu zăpadă face inaccesibilă poteca de vară. Tot dela această piatră o a doua potecă duce la cabană pe versantul vestic al Bucurii. Platforma vârfului Omu are cca un km lungime şi o lăţime variabilă dela o jumătate de metru până la 80 m.

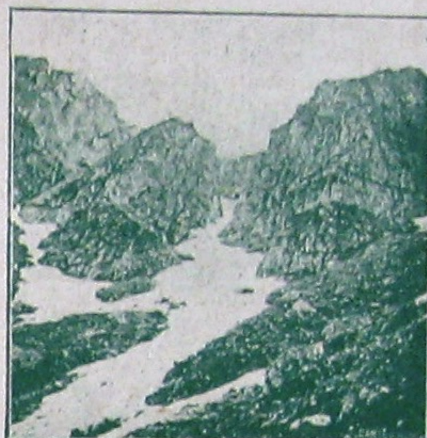

Foto I Protopopescu

Hornul Mălăeştilor văzut din vale.

Drumurile de acces dela Sinaia, Buşteni, Bran, Râşnov sunt clasice şi marcate de T.-C.R.

Se poate urca în 5 până la 8 ore.

Odată ajuns la Omu prima impresie este de puternică dominare asupra întregului orizont. Privirea lunecă spre sud printre Obârşia şi Doamnele până departe unde în zare se profilează Lespezile lui Pănţuroiu. Spre sud-est Dichiu, Vânturişul, Vârful-cu-dor, Piatra-Arsă şi cei doi Jepi îşi desfăşoară spinările dealungul şi deasupra văii Prahova. Spre est Gârbova şi dincolo de ea în zare munţii Buzăului. La nord-est Cristianul Mare şi Piatra Mare gâtuesc trecerea spre Ţara Bârsei dincolo de care în zilele senine se poate vedea până spre Călimani şi Ceahlău. Măgura Codlii se ridică sumbră şi izolată în câmpie să arboreze, prevestitor, pălărie de neguri decâte ori se strică vremea. Spre vest piatra Craiului imensă spinare luminoasă în răsărit de soare sprijină privirea care lunecă în fund către Făgăraş din care, când atmosfera e clară, se poate zări până la Negoi, — cca 70 km în linie dreaptă. Pe aceeaşi direcţie cam la o treime distanţă se văd Ezerul şi Păpuşa. Spre sud-vest Leaota închide orizontul.

Foto I. Protopopescu

„Omu" Portiţa Ţigăneştilor.

Puternică impresie dau munţii vecini, Bucşoiul spre miazănoapte şi Coştila spre răsărit şi miazăzi.

Noaptea când cerul e senin şi văile fără negură, luminile Zărneştilor, Tohanului Vechi şi Nou, Cristianului, Ghimbavului, Codlii, Vulcanului, Predealului, Azugii şi ale sondelor depe valea Prahovei formează un tablou feeric pe care nici o altă privelişte din munţii noştri nu-l egalează. Iar când cerul se mânie şi vremea se posomoreşte jocul negurilor pe văi aminteşte de miticele căldări ale iadului.

Foto I. Protopopescu

Casa Omu „Mihai Haret" la 2.513 m.

Apusurile la Omu constituesc un spectacol rar. In soarele care se lasă spre orizont văile Coştilei se detaşează cu o preciziune de decor prin umbrele aruncate ale crestelor ce le separă şi jocul de lumini şi culori pe norii din apus dau sensaţii ce nu se pot uita.

In afară de drumurile clasice de acces la Omu, sunt extrem de interesante şi merită neapărat făcute următoarele plimbări:

a Pe creasta Morarului până la acele Morarului. Distanţa cca 3000 paşi. Se merge pe creastă cca 2300 paşi având în stânga vedere asupra văii Morarului şi muntelui Bucşoi şi în dreapta asupra văii Cerbului şi muntelui Coştila. Ajunşi la prima perdea coborîm puţin la dreapta şi apoi printr'un horn de iarbă ne lăsăm sub perdea pe lângă care eşim iarăşi la creastă până la primul ac. Nu este potecă şi drumul nu e primejdios. Alegerea şi coborîrea hornului de iarbă cere oarecare atenţie. Drumul dus şi întors la cabană 1 oră şi jumătate până la 2 ore. Pe spinarea Morarului se găseşte Eritrichium Nanum plantă de zăpezi eterne cu miros amărui. Ciobanii îi zic Ochii Păsăruicii.

Foto I. Protopopescu

„Omu". — Ţigăneştii în apus de soare.

b) Pe creasta de deasupra văii Mălăeşti şi Ţigăneşti până la Scara, pe deasupra cătunului Urlătorii Porţii peste Podu Spintecăturii din Ciubota, pe vrf. Lancia din Gaura şi înapoi pe coastă pe deasupra văii Gaura. Distanţa Omu-Scara 4200 paşi, Scara-Lancia 2800 paşi. Privelişte admirabilă în căldările văilor Mălăeşti şi Ţigăneşti cu cele cinci hornuri şi cu fereastra Ţigăneştilor. Din vrf. Ţigăneştilor—2421 — vedere magnifică asupra văii Porţii, a Branului, a şoselei spre Giuvala-Rucăr. Dela Scara luând înapoi spre sud pe deasupra Spintecăturii mergem în vrf. Lancia—2275 m.

Intoarcerea se face pe coasta dreaptă a văii Gaura pe la Portiţa Ţigăneştilor. Durata de mers dus şi întors 4—5 ore. Drumul e uşor, potecă nu există. In prima parte până la vrf. Ţigăneşti mergem în paralel cu drumul la Bran care e trasat ceva mai jos de creastă. Pe coasta Ţigăneştilor sunt păduri întregi de salcie, — Salix reticulata şi Salix erbaceea. Hornurile sunt elegant împodobite de Papaver Pirenaicum, mac de zăpadă, care nu creşte mai jos de această altitudine.

Foto I. Protopopescu

Casa Omu „Mihai Haret"

c) Pe sub cerdacul Obârşiei pe vechea potecă a S.C.S. pe deasupra văii Priponului în Podu Coştilelor — 2496 m — şi stânca lui Jilipeanu. Distanţa cca 6500 paşi. Splendidă vedere asupra versantului sudic al Morarului, asupra văilor Coştilei şi Caraimanului. Timp de mers, dus şi întors, 3 şi jumătate până la 4 şi jumătate ore. Pe sub Cerdac drumul este foarte periculos pe zăpadă care e de obicei îngheţată.

In Iunie Smirdarul înroşeşte întreagă această coastă iar sub cerdac Anemone Narcisiflora înfloreşte până târziu în August.

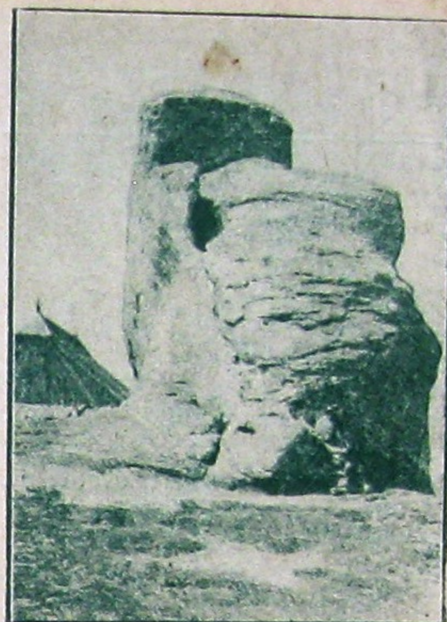

Foto I. Protopopescu

„Baba" de la „Omu"

d) Vârful Bucura — Piatra de iarnă — abruptul Doamnelor până în vrf. Bătrânei — 2240 m. — Distanţa cca 7000 paşi. Drumul se face pe creastă lăsând în stânga fosta potecă a grănicerilor care duce la Strunga. Vedere asupra văii şi muntelui Gaura, asupra Moeciului şi asupra întregului orizont spre apus. Timp de mers 4—5 ore. Pe cleanţele Doamnelor cresc splendide exemplare de Albumeală—Floarea Reginei—.

e) Pentru cine nu coboară pe valea Mălăeştilor la Râşnov sau pe drumul lui Deubel şi poteca Tache Ionescu la Buşteni, — admirabil marcat de T.-C. R. cu roşu vertical — o tură din cele mai frumoase este Omu — Bucşoi—Faţa Bucşoiului—Brâna Caprelor—valea Mălăeşti—Omu. Distanţa Omu — vrf. Bucşoi 2200 paşi; vrf. Bucşoi — Brâna Caprelor 1900 paşi; 2500 paşi pe brână şi apoi 6000 paşi din valea Mălăeşti la Omu. Total cca 12600 paşi, timp de mers 4—6 ore.

O variantă mai lungă este cu coborirea până în poteca Tache Ionescu—7800 paşi şi 2 ore de mers dela Omu—şi de aci pela casa Mălăeşti înapoi pe vale. Variaţia de aspecte caracteristice muntelui înalt nu poate fi cuprinsă în rânduri scrise oricât de măestrite ar fi ele. Rezonanţa sufletească este cu mult mai intinsă decât gama expresiunilor grafice, deci: mergeţi.

Foto Mihai Haret

Vârful şi Casa Omu „Mihai Haret"

IAŞUL TURISTIC

DE PROF. NIC. MACAROVICI
Membru al Turing-Clubului României — Iaşi

Foto Kessler — Colecţia Socec-Iaşi
Mănastirea „Cetăţuia"

Probabil că înşişi ieşenii vor rămânea surprinşi de acest titlu. Totuşi Iaşul poate avea o viaţă turistică, fiindcă este printre puţinele oraşe din ţară, ce se pot mândri cu un trecut de seamă care i-a lăsat multe lucruri de preţ.

Acest trecut însă a început a fi uitat, generaţiile tinere nu-l cunosc, iar bătrânii şi'l păstrează numai ca o reminiscenţă a tinereţii lor. Chiar ieşenii, până foarte de curând nu-l mai ştiau, cu toate că au o datorie nestrămutată faţă de ei înşişi, de a-l cultiva şi de a-l releva mereu spre a atrage atenţia asupra oraşului lor. Foarte de curând, cu ocazia expoziţiei recente din 1935 şi-au amintit acest trecut şi au ţinut să arate că la Iaşi mai sunt încă energii ce trebuesc desmorţite.

Nu se poate spune că Iaşul nu este demn de văzut. La tot pasul prezintă dovezi ale trecutului glorios al celor trei veacuri de Scaun Domnesc, precedate de 150 ani de reşedinţa domnească, temporară.

Aiurea, un trecut similar cu al Iaşilor, s'ar şti să fie scos din colbul cronicilor în aşa fel, încât să atragă mereu mii şi mii de vizitatori. După cum Viena de astăzi trăeşte numai prin trecutul ei, tot aşa ar putea şi Iaşul.

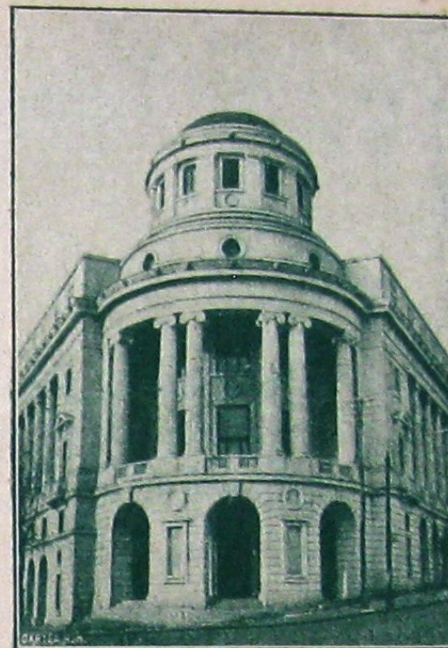
Iaşului nu-i lipseşte nici frumosul şi nici interesantul. Imprejurimele le are surprinzător de pitoreşti, aşa după cum nu le are nici un oraş din Moldova dintre Siret şi Nistru. Din punctul de vedere urbanistic Iaşul nu reprezintă acea mare îngrămădire de case, caracteristică de pildă Cernăuţului. In afară de câte-va străzi din centru, unele cartiere ale lui (Copou, Sărăria, Tătăraşi) au locuri largi, case uneori chiar mici, despărţite unele de altele prin grădini destul de mari. Nu e prea mult timp de când aceste cartiere aveau terenuri virane. Aşa se explică cum Iaşul, având numai 100.000 locuitori, este întins pe o suprafaţă de 3000 ha., iar distanţa între extremităţi trece uneori de 8 km.

De fapt aceste locuri largi îi dau farmecul. Trecerea prin oraş devine astfel plăcută, fiindcă nu se face numai dealungul unor ziduri posace, neprietenoase şi pline de zăduf în timpul verei, cum de obiceiu se petrece în aşezările pur urbane. Arhitectura cartierelor mărginaşe poate e prea simplă, uneori chiar primitivă, însă lasă să se întrezărească în interiorul caselor acea ospitalitate caracteristică, moldovenească.

Foto Kessler — Colecţia Socec-Iaşi
Biserica Golia

După documentele ce ni le pun istoricii la îndemână, miezul iniţial al Iaşului a fost în jurul actualului palat administrativ, care e clădit pe temeliile vechiului palat domnesc. Această mică întindere a Iaşului a dăinuit până la mijlocul sec. 16-lea şi se justifică prin aceea

că toată viaţa târgului se ducea în jurul curţei domneşti.

Foto Kessler — Colecţia Socec-Iaşi
Fundaţia „Regele Ferdinand I"

După anul 1565, când Alexandru Vodă Lăpuşneanu a aşezat în mod definitiv capitala Moldovei la Iaşi, mutare dictată de considerente strategice, Iaşul s'a extins tot mai mult, însă destul de încet. Aşa că pe la sfârşitul sec. 18-lea actualele cartiere: Socola, Nicolina, Păcurarii, Copoul, partea de sus a Sărăriei, Tătăraşii nu existau. Acestea toate s'au creiat numai în sec. al 19-lea, când s'a înglobat şi târguşorul Nicolina.

Extinderea mare din sec. 19-lea se explică prin acea că mai înainte Iaşul a fost de multe ori ars şi prădat de Turci, Tătari, Polonezi sau Ruşi, aşa că vremurile de linişte aproape nu-i ajungeau să se refacă. Totuşi în acele vremuri cunoaşte însă şi epoce de înflorire, cum a fost cea din timpul lui Vasile Lupu, când este destul răgaz să se zidească cea mai frumoasă biserică din ţară noastră, ,,Trei Erarhi" unică la noi în genul ei. In jurul acestei biserici tot Vasile Lupu a înfiinţat o şcoală vestită şi prima tiparniţă din Moldova, de sub teascurile căruia a văzut lumina zilei, la 1643, cea dintâiu carte din Moldova, scrisă în româneşte, ,,Cazania lui Varlaam".

Foto Kessler — Colecţia Socec-Iaşi
Fundaţia „Regele Ferdinand I"
Sala de Festivităţi

S'a făcut astfel începutul mişcărei culturale din Iaşi. Această mişcare culturală după perioada de restrişte pentru Moldova din veacul al 18-lea, reînvie odată cu începutul sec. 19-lea, în cursul căruia au luat fiinţă toate instituţiile importante ale Iaşilor.

Unele dintre aceste instituţii, cum sunt: Universitatea Mihăileană, Liceul Naţional, Şcoala Normală de fete, Şcoala Normală de învăţători, Academia de Arte frumoase şi Teatru Naţional au împlinit recent o sută de ani de existenţă. La acestea se adaugă Seminarul ,,Veniamin Costache", care şi-a serbat centenarul încă de acum 30 ani, fiind printre cele mai vechi aşezăminte culturale din ţara noastră.

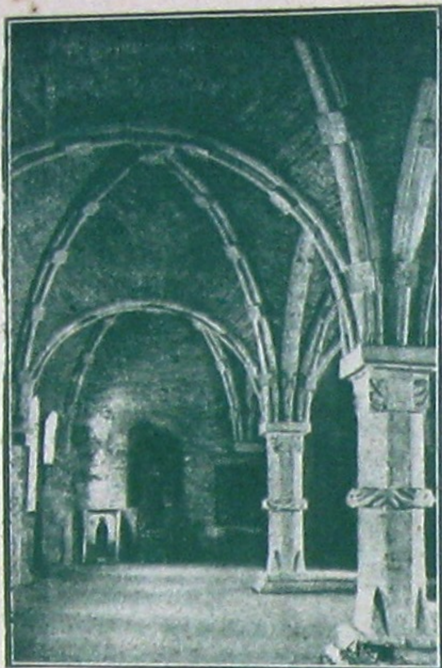

Foto Kessler — Colecția Socec-Iași

Mânăstirea Cetățuia — „Sala Gotică"

Datorită trecutului său Iașul este aproape singurul oraș din Moldova, unde călătorul are ce vizita timp de câteva zile în șir.

Intre monumentele istorice, cari pot fi o mândrie pentru oricare oraș, se remarcă :

Biserica „Trei Erarhi" (Str. Ștefan cel Mare), ctitoria lui Vasile Lupu, cunoscută și sub numele de „Trei Sfetite"; Biserica Sf. Nicolae Domnesc (în fața Palatului Ad-tiv) ridicată de Ștefan del Mare; Bis. Sf. Sava (Str. Costache Negri), datând din sec. 14-lea; Bis. Bărboi (str. Bărboi); Biserica (Mânăstirea) Golia, ctitoria Logofătului Ion Golia, prezintă particularități arhitectonice în modul de zidere a bolților; Mitropolia veche, etc. etc.

Nu se pierde nimic dacă se vizitează și unele din instituțiile culturale, cum sunt: Universitatea Mihăileană (str. Carol) cu Biblioteca Centrală; Facultatea de Medicină și Institutul de Anatomie (str. Universității); Fundația Universitară „Regele Ferdinand I" (str. Carol) ce se va inaugura probabil în cursul anului 1936; Academia de Arte frumoase și Pinocoteca (str. Arcu); Muzeul de istorie naturală (str. Brătianu) înființat la 1832, etc., etc. Intre așezămintele de asistență socială cele mai însemnate sunt Clinicele Spitalului Sf. Spiridon (str. Brătianu).

In afară de cele arătate mai sus Iașul are părți cu adevărat frumoase, cum este strada Carol de la Universitate spre Aleea Ghica-Vodă care rivalizează cu Șos Kiselef dela București, ori Grădina Copou care nu e mai prejos de Cișmigiu. Apoi mai prezintă și particularități specifice cum e Palatul Administrativ, Turnu Goliei sau Biserica Rujeni. Cea din urmă e ca o rămășiță a vechiului Iași, destul de îndepărtat de noi; este clădită din bârne încă dela începutul sec. 17 de bresla teslarilor.

Am spus mai înainte că nici împrejurimele Iașului nu sunt de neglijat. O osteneală de câteva ore către partea de nord a orașului, până pe culmea dealului Repedea, ne arată Iașul într'un cadru nebănuit, aproape unic.

Foto Kessler—Colecția Socec-Iași

Palatul Administrativ
Interior

Foto Kessler — Colecția Socec-Iași

Biserica Trei-Ierarhi — Intrarea

Foto Kessler -- Colecția Socec-Iași

Biserica Sf. Nicolae Domnesc

Apoi către marginea de nord a orașului se pot vizita ușor, fiind aproape, **Mânăstirea Cetățuia**, cu sala ei gotică, Mânăstirea Frumoasa și ceva mai departe Mânăstirea Galata.

La toate se adaugă și faptul că în Iași se găsesc oteluri și restaurante, mulțumitoare. Cu nu prea mulți bani se poate sta 2—3 zile, în mod plăcut.

Notă. — Se recomandă : otelurile Continetal, Palas, Schiller, Astoria și restaurantele : Azuga, Corso, Schiller, Luther, Școala de Menaj (Str. Carol).

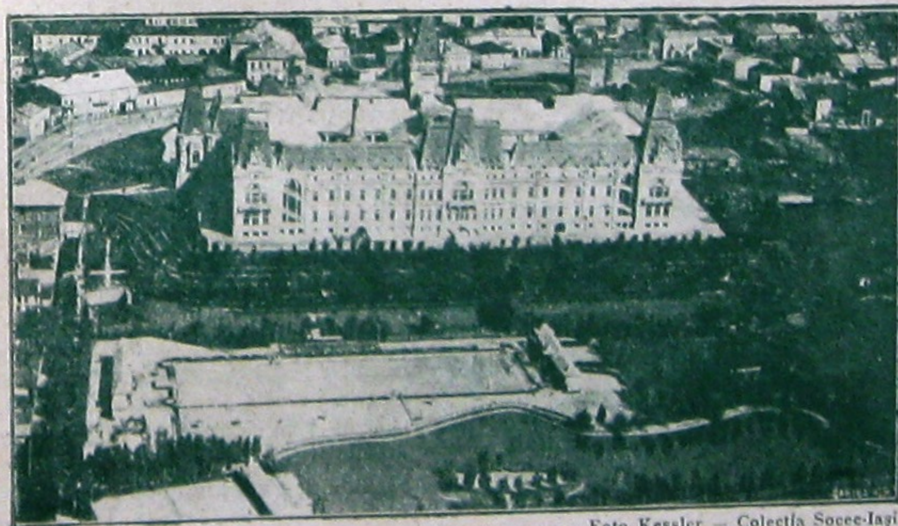
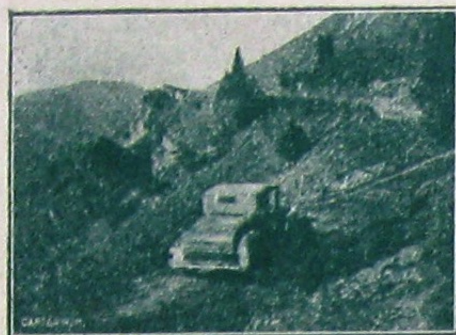

Foto Kessler — Colecția Socec-Iași

Palatul Administrativ și Strandul Iașilor

PASUL URDA (2250 m) CEL MAI ÎNALT PAS DIN ROMÂNIA

DE DR. EUGENIU DOBROTA
Membru T.-C.-R. București, (Poiana-Sibiului)

Foto Dr. E. Dobrotă
Aproape de „Pasul Urda"

Până în vara anului 1935, pasul cel mai înalt din România, care trecea peste Carpați și se putea străbate cu automobilul, era la Câmpulung-Mușcel, care leagă acest oraș cu Brașovul și are 1260 m înălțime.

In ziua de 6 Octomvrie 1935 s'a inaugurat în prezența M. S. Regelui Carol II al României un nou pas care străbate Carpații la înălțimea de 2250 m fiind astfel cel mai înalt pas care trece peste Carpați în România și este în înălțime al șaptelea pas din Europa.

Este pasul Urda care leagă județul Sibiu de județul Gorj făcând legătură directă de automobil peste culmile Carpaților între comunele Poiana Sibiului din județul Sibiu și Novaci din județul Gorj.

Foto Dr. E. Dobrotă
La izvoarele Lotrului

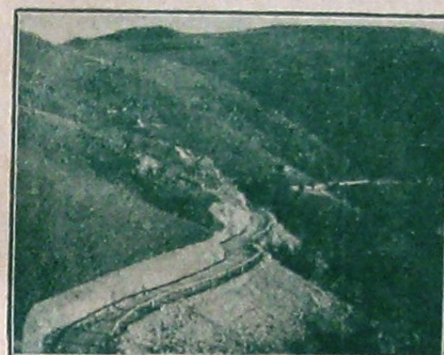
Fiind vorba deci de o trecătoare nouă prin Carpați care în câțiva ani va deveni o șosea de mare turism pentru amatorii de excursii în automobil, despre care azi majoritatea românilor n'are cunoștință, trecătoare care străbate poate cea mai pitorească regiune a Carpaților meridionali și trece prin cele mai mari și cele mai curate comune românești din țară, o descriere amănunțită a regiunei care duce spre pasul Urda, se impune.

Punctul de plecare spre pasul Urda, cel mai bine ales este orașul Sibiu — nu Tg. Jiu sau Novaci fiindcă de aci spre Urda urcarea se face cu greutate foarte mare și pierde din farmec. Inainte de a pleca din Sibiu este necesar să te aprovizionezi cu benzină pentru 200 km — cât ține distanța Sibiu—Tg. Jiu peste Carpați— căci pe întreagă această distanță nu se găsește benzină în nici o localitate afară de Poiana Sibiului unde fiind autobuse și automobile particulare mai multe, în caz de mare nevoe s'ar găsi puțină benzină. Prin urmare: la Sibiu aprovizionare cu benzină pentru 200 km dintre cari 130 se parcurg numai prin munți, văi și urcușuri cu schimbări dese de viteză și deci cu consumație multă de benzină.

Foto Dr. E. Dobrotă
Drum spre Poiana—Sibiului

Foto Dr. E. Dobrotă
Parângu văzut dinspre „Urda"

Dela Sibiu se merge spre vest în linie dreaptă pe șoseaua națională asfaltată, trecând prin comunele: Cristian, Săcel, Săliște (Sibiu-Săliște 22 km). Din Săliște șoseaua trece prin comunele Galeș și Tilișca legate direct de Săliște. Eșind din Tilișca (587 m înălțime), șoseaua începe a urca ușor mergând pe malul văii „Lunca", șosea nouă, terminată în anul 1935 cu aspect elvețian, până în comuna Rod la înălțimea de 811 m deasupra mării. Dela Rod șoseaua urcă iarăși încet iar după 4 km de drum intră în marea comună curat românească Poiana Sibiului (5000 suflete) la înălțime de 853—1073 m de unde se deschide o vedere minunată și se pot distinge foarte bine munții Apuseni cu „Cheia Turzii", munții Rodnei cu Pietrosul, munții Făgărașului cu Negoiul și Surul și munții Retezatului cu Peleaga. La Poiana se poate face o oprire mai lungă, chiar de 1—2 zile, fiind comună mare cu cinci mii de locuitori, e luminată cu electricitate (medic, farmacie, poștă) și are un otel și restaurant foarte curat și un parc minunat de 25.000 brazi.

Foto Dr. E, Dobrotă
Drum pe „Coasta Dobri"

Din Poiana Sibiului șoseaua urcă mereu până în comuna Jina (4000 locuitori) care se află la o înălțime de 985 m și de unde se văd culmile Carpaților cu înălțimile: Cindrel, „Vârful lui Pătru" și Șurianu.

Din Jina șoseaua scoboară pe „Coasta Dobri" pe un drum nou construit în doi ani și terminat în toamna anului 1935, șosea care pe o distanță de 7 km scoboară dela înălțimea 985 m la 461 m cu serpentine nenumărate așa cum se văd în Italia în pasul Stelvio (Stilfser Ioch). Capătul de jos al șoselei este sătulețul Dobra (316 locuitori) așezat pe malurile văii Dobrița, cu câteva case, mori și pive, ca niște jucării, tipul satului românesc din timpul retragerii românilor în „cetatea Carpaților". Eșind din Dobra, imediat intrăm în marginea satului Șugag unde șoseaua se întâlnește cu altă șosea care vine din Sebeș-Alba și împreunându-se continuă una singură având acum lângă ea râul Frumoasa (Valea Sebeșului) dealungul căreia va merge pe o lungime de 44 km în sus.

Foto Dr. E. Dobrotă
Munții Parângului
Vedere dinspre Urda

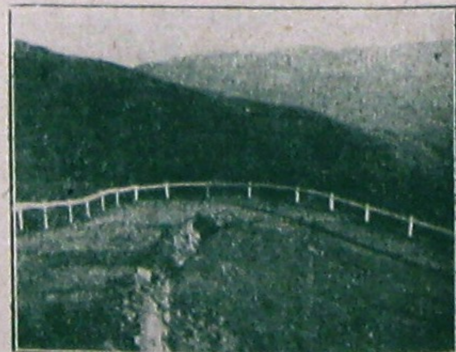
Pe râul Frumoasa în sus urcăm printre munți înalți cari strâmtează trecerea, lăsând numai râul și șoseaua între ei în semi întuneric. Pe vale

Foto Dr. E. Dobrotă

Masivul Parângu văzut dinspre „Urda"

în sus după un drum de 15 km avem punctul „Gura Bistrei" (739 m) cu „Tău" unde se găsesc numeroase case ale pădurarilor statului și școală primară pentru locuitorii împrăștiați la colibile din păduri (ca în Norvegia). După alți 20 km valea se lărgește ajungând la punctul Oașa (1300 m) unde de asemenea se găsesc multe case ale statului pentru pădurari și post de jandarmi. Dela Oașa, după un drum de 9 km ajungem la punctul „Moga" sub muntele Tărtărău cu minunate case de adăpost. Aici șoseaua se desparte de râu, râul apucând spre stânga către munții Piatra Albă și Cindrel iar șoseaua urcând spre dreapta până în vârful muntelui Tărtărău unde avem un nou pas, pasul Tărtărău la înălțime de 1631 m care este deci al doilea pas din România. Din vârful acestui pas se deschide o panoramă minunată asupra masivului Parângu având în față — ca în palmă — înălțimile: Pravițu 1867 m; Mândra 2528 m; Coasta lui Rus 2306 m; Piatra Tăiată 2241 m; Mohoru, etc.; iar in dreapta masivul Retezatului și în stânga munții din județul Vâlcea: Turcinu, Flotoșteanu, Coasta Benghii, Puru, Păpușa, etc.

Din vârful Tărtărăului șoseaua scoboară prin serpentine și după 7 km ajungem în valea Lotrului, aproape de izvoarele acestui râu la înălțime de 1380 m unde se găsesc câteva case de adăpost, locuite vara și pustii iarna așezate în această regiune — un de iarna e caldă și vara răcoroasă — cu cea mai constantă climă din toată țara, asemănătoare Meranului italian. Aici șoseaua se continuă în linie dreaptă dealungul râului fără urcuș pe distanță de 5 km așa încât ai o senzație deosebită știindu-te la înălțime de aproape 1400 m pe o șosea de automobil înconjurată de munți înalți de 2500 m. După acest drum de 5 km dealungul Lotrului, șoseaua trece râul pe un pod de brad și începe a urca pe muntele Ștefanu având la dreapta tot mai aproape masivul Parângului. In vârful Ștefanului șoseaua se bifurcă: cea din stânga merge pe Coasta Bengă, munții Puru și Flotoșteanu și scoboară în valea Lotrului la 5 km din jos de Voineasa. Șoseaua noastră apucă în dreapta și urcă mereu până deasupra izvoarelor Latoriței apoi scoboară într'o căldare enormă numită Zănoaga Urdi, de unde urcă din nou pe serpentine minunate zidite artistic de mâna omenească pe muntele Urda (2250 m) pe deasupra căruia trece cel mai înalt pas din România și al șaptelea din Europa. Din înălțimea acestui pas cu lespezi mari de piatră și pustietate — urme recente de ghețari topiți — este o panoramă deosebită mai ales toamna când atmosfera e limpede și aproape, de văi prăpăstioase, cu muntele Mohoru și masivul Parângului; departe jos la poalele munților se desfășură satul Novaci și mai departe șesul Olteniei până în Dunărea care strălucește în soare.

Foto Dr. E. Dobrotă

Drum pe „Coasta Dobri"

Din vârful Urdei șoseaua scoboară în continuu aproape 30 km până la Novaci de unde se continuă pe șes până la Tg.-Jiu sau la Râmnicu-Vâlcea.

Această șosea, care leagă comunele Poiana Sibiului de Novaci, cu punctele ei cele mai însemnate Coasta Dobri 985 m, Tărtărău 1681 m și Urda 2250 m, mai are nevoe de îmbunătățiri radicale (lărgirea șoselei; șanțurile șoselei; parapete, etc.) și nu se poate asemăna cu șoseaua dela Câmpulung-Bran care e bine îngrijită și încă nu se poate face reclamă mare cu ea în fața streinilor cari au șosele bine îngrijite și supraveghiate în mod permanent. Totuși, pasul Urda, are avantajul că trece prin cea mai frumoasă vale din țară (Frumoasa) și printre cei mai înalți munți din țară (Parângu).

Foto Dr. E. Dobrotă

Aproape de „Pasul Urda"
Drum la izvoarele Lotrului

Foto Dr. E. Dobrotă

Pe valea Frumoasa
(Vezi mai departe articolul „Valea Frumoasa, săpt. LI din acest Calendar)

Distanțele in km, între Sibiu și Tg.-Jiu sunt următoarele:

Sibiu-Poiana Sibiului	40 km.
Poiana Sibiului-Șugag	14 km.
Șugag—Tău	15 km.
Tău—Oașa	20 km.
Oașa—Moga	9 km.
Moga—Tărtărău	7 km.
Tartărău—Novaci	54 km.
Novaci—Tg. Jiu	42 km.

VALEA DUNĂRII

DE DR. A. P. CODREANU
Membru T.-C. R.-secţia Banat (Lugoj)

Din cele mai îndepărtate vremuri până'n zilele noastre, s'au scris multe, interesante şi frumoase, despre acest giuvaer, despre acest minunat dar al Naturii.

Priveliştea sa feerică, armonia sa sublimă au stârnit, fără îndoială, admiraţia tuturor muritorilor.

Poeţi, pictori, geografi, diplomaţi, oameni de ştiinţă, turişti şi diferiţi excursionişti, atraşi de pretutindenea, c'o putere de nebiruit, şi robiţi de splendorile sale fără seamăn, toţi au simţit trebuinţa de a-şi exterioriza intensitatea neperitoarelor lor impresii trăite pe vapoarele legănate, molatec, de valurile pline de mister ale „Dunării albastre".

Toţi vizitatorii au avut prilejul să se convingă, în seria lungă a veacurilor, despre marele şi universalul rol pe care-l are bătrânul nostru Danubiu, considerat, cu toată dreptatea, ca şi promotorul civilizaţiei, artera principală a comunicaţiei popoarelor, din cele mai îndepărtate ţări ale Apusului până'n cele mai extreme ale Orientului.

Toţi au avut fericirea să contemple, cu toată admiraţia, imaginile sale sublime, tablourile sale variate, superbe şi captivante.

Providenţa l-a învrednicit să fie, pururea, neobositul ocrotitor al plutitorilor, fluviul cel mai de seamă al bătrânului nostru continent, destinat a lega, în toate vremurile, Apusul civilizat de misteriosul şi'n bogăţii inepuizabilul Orient.

* * *

Pentru noi Românii, măreţul fluviu prezintă, incontestabil, o importanţă istorică şi geografică deosebit de mare.

Lui i-a fost sortit să fie martorul suferinţelor şi vitejiilor nostre milenare, să vază întreaga evoluţie a poporului nostru, dela zămislirea sa pe aceste meleaguri, până la glorioasele vremuri ale întregirii sale.

Fiecare bulgăr de pământ din fermecătoarea sa vale îşi are istoria sa şi este udat, din belşug, cu sângele vitejilor noştri, jertfiţi pe altarul Ţării pentru apărarea limbii, legii şi moşiei noastre străbune.

Este, deci, un adevăr necontestat, că prin cunoaşterea temeinică a fermecătoarei văi a Dunării, cu toată poezia ei, cu tot freamătul şi pitorescul ei neîntrecut şi cu toate reminiscenţele-i istorice de-o intensă viaţă romană şi română, ni se întăreşte conştiinţa naţională, simţul de coeziune, mândria de Român.

Peisagiile ei dela Baziaş încoaci, unde intră pe pământul nostru românesc şi de unde începe renumita Clisură, sunt până la Orşova —cale de 120 km cu vaporul — şi de aici până la Turnu Severin — răpitoare, de un adevărat paradis.

Pretutindeni, pe ambele maluri, privelişti fantastice, ademenitoare! Pretutindeni o luptă crâncenă, cu încleştări gigantice, între munţi şi Dunăre.

Vaporul ne poartă printre munţi formaţi din roce cristaline, cataracte, gherdapuri, ruine de fortăreţe, stânci uriaşe cu înfăţişări fantastice, printr'o gură de raiu c'un pitoresc superb şi cu preţioase reminiscenţe istorice păstrate, în cursul veacurilor, pe această fâşie de pământ a Banatului, atinsă de harul divin.

Nu departe de Baziaş, întâlnim, în drum, insula sârbească Kisilova (Kisiljeva), cu o extensiune de 7 km şi lăţime de 3 km, care adăposteşte comuna Ostrovo.

Intreaga suprafaţă a acestei insule este nisipoasă şi nămoloasă, expusă uneori inundaţiilor. Mai la vale de ea şi de comuna sârbească Grădişte se varsă, în Dunăre, râuleţul sârbesc Pek. Atât de comuna Grădişte, cât şi de valea râuleţului Pek se leagă multe reminiscenţe istorice.

Se afirmă, anume, că, în această comună, casele ar fi zidite din cărămizi rămase încă de pe timpul Romanilor şi că, şi pe aici, ar fi trecut Traian Dunărea, cu ajutorul corăbierilor fenicieni.

In Grădişte se găsesc ruinele unei vechi fortăreţe, care se extind până la Dunăre şi se pot vedea şi astăzi. Pe cărămizi s'a păstrat bine inscripţia romană: VII Claudia legio.

Aceleaşi reminiscenţe istorice le găsim şi în apropierea comunei noastre româneşti, de pe malul stâng al Dunării, Pojejena-Sârbească, la o distanţă de 20 km de Baziaş, cu vre'o 700 locuitori români.

Şoseaua pe marginea Dunării

Cărămizile şi ţiglele găsite aici sunt rămăşiţele unui castru roman, care poartă pecetea legiunilor: I. Minerva, VII Claudia, Pia Fidels, IV Flavia, Cohors V Gallorum.

Mai la vale, la o distanţă de aproximativ 5 km de Pojejna-Sârbească şi 25 km de Baziaş, pe malul stâng al Dunării, este situată fruntaşa comună, Moldova Veche, cu peste 2000 locuitori şi cu însemnate vestigii istorice, dovezi grăitoare despre o înfloritoare întocmire a strămoşilor noştri Romani.

Printre ruinele fostului castru roman de aici, s'au găsit, întocmai ca şi pe teritoriul celorlalte două comune amintite, cărămizi cu iniţialele cohortei III dalmatine, precum rămăşiţe de obiecte de ornament şi felurite monete.

Nu mai puţin importantă, din punct de vedere istoric şi al rolului ei actual, este şi frumoasa comună românească, Moldova Nouă, cu o populaţie de vre-o 3,200, cunoscută, azi, de Bănăţeni, şi sub numirea de Boşniac.

Străbunii noştri Romani aveau, pe teritoriul acestei comune, mine înfloritoare de fier, aramă şi argint şi un castru puternic, printre ruinele căruia posteritatea scrutătoare, dornică de-a cunoaşte trecutul, cu toate comorile

și reminiscențele lui, a găsit multe arme, obiecte de gospodărie, monede, lămpi folosite în mine și alte obiecte de valoare istorică.

Azi Moldova-Nouă se străduește să-și mai menție însemnătatea minieră și este cunoscută și bine apreciată pentru vinul ei delicios și bun.

Puțin mai la vale de Moldova Veche, plutind cu vaporul, în dulci reverii, printre stânci uriașe, prăpăstii de piatră și munți râpoși, cu peșteri misterioase și ruine de fortărețe, ai impresia de-a fi rătăcit într'o lume feerică de basme.

Inaintea ochilor ți se desfășoară un tablou superb, una din minunile Naturii, pe care nici cea mai bogată imaginație nu și-o poate închipui.

Aci încep acele grupe de stânci care împiedică, la tot pasul, cursul apei.

Ambele maluri se înalță, din ce în ce tot mai mult, și-ți măresc minunata impresie, pe care o ai privind, uimit, lupta uriașă pe care o dau, pe moarte, pe viață, cei doi vechi dușmani, apa și stâncile.

Aici Dunărea nu mai este fluviul liniștit, îngăduitor și traversat de poduri mărețe, ci străvechiul și puternicul I s t r u (Ister), care, cu sforțări gigantice și cu urale de triumfător, își face drum printre munții uriași.

Ai impresia, la tot pasul, că munții împăduriți își bat joc de fluviul-prizonier, robit, că-i se așează mereu în cale, ca să-i oprească cursul.

Deodată, însă, colosul își pierde răbdarea, se agită, se înfurie, și, bolborosind mânios, cu lovituri năprasnice se îndreaptă spre stâncile dușmane, care-i ațin calea, învingându-le.

Această este imaginea superbă a intrării în C l i s u r ă.

Astfel se explică: dece Clisura, era considerată, în toate timpurile, ca și adevărata cheie a văii Dunării.

Acest lucru il știau foarte bine toate popoarele războinice, încă din cele mai vechi timpuri, și au și căutat să-l exploateze în favorul lor. Dovezile cele mai grăitoare privitoare la importanța strategică a acestor locuri ni le dau ruinele de castre romane, găsite pe ambele maluri ale fluviului.

Intre Moldova Veche și Drencova (33 km), se observă o mare variație în lărgimea și adâncimea Dunării.

In unele locuri, ea se strâmtează foarte mult, atingând abia 230 metri în lățime, adâncindu-se însă, în schimb, dela 2—3 metri la 20—25 metri. După un curs de 5 km apoi, iar se lărgește la 1100 metri și-și micșorează adâncimea până la 7 metri.

Inainte de a intra cu vaporul în Clisură, puțin mai la vale de ostrovul nelocuit al Moldovei, ochii ți se ațintesc, cu uimire, asupra uneia din marele și adevăratele curiozități ale Dunării: uriașa stâncă B a b a g a i (Baba-kaj), care, cu înfățișarea ei ciudată, cu piscul puțin strâmbat întărât, îți face impresia unui uriaș, care ar privi mândru, încruntat, cu capul plecat spre spate, la svârcolirile neputincioase ale puhoaielor de ape, care se frâng, necontenit, de corpul lui colosal.

Pare ca și un semn de amenințare pentru navigatori, menit a le indica, chiar la timp, pericolul ce-i așteaptă, de aici înainte, pe, apa strâmtorată între malurile stâncoase ale marelui fluviu.

După legendă un pașă turcesc din cetatea G o l u b a c a și-a înlănțuit, de această stâncă uriașă, soția necredincioasă, îndrăgostită de căpitanul cetății ungurești depe malul stâng al Dunării, condamnând-o la moarte, prin foame.

Pe malul drept al Dunării, vis-a-vis de stânca B a b a g a i, sunt munții calcaroși ai Jugoslaviei, cari au o mulțime de peșteri. Dintre aceste peșteri, amintim peștera C o l u m b a c a, locul de origină și de adăpost al veninoaselor muște columbace care fac, primăvara atâtea ravagii printre vitele bănățenilor.

In apropierea comunei C o r o n i n i, vis-à-vis de vestita cetate sârbească G o l u b a c a, se zăresc ruinele cetății S f â n t u l u i L a d i s l a u, ambele cu un trecut bogat și cu importante urme istorice.

Pe malul românesc, se înșiruie, rând pe rând, dela comuna Coronini la vale, muntele S t e n k a, cu renumitele sale stânci de granit, comunele G o r n i a - L i u b c o v a cu lignit, B â r z e a s c a cu bogate mine de cărbuni și D r e n c o v a cu stațiunea sa de N.F.R., de unde începe adevărata regiune a cataractelor, foarte periculoasă pentru navigatori.

Dela Drencova la vale, Dunărea se îndreaptă spre S.E. Această nouă direcție și-o păstrează, apoi până la cataracta I u t i. Spuma valurilor încrețite și sclipitoare se observă de la o distanță mare. Printre valuri se furișează groaza navigatorilor: stâncile colțuroase, ascuțite. Aci se începe adevărata și crâncena luptă între apă și piatră. Tăcutele colosuri de piatră se împotrivesc, cu încăpățânare, maselor de ape ce vâjâie puternic. Valurile uriașe, spumegătoare

Tabula Traiana

își repetă, neincetat, atacurile, întorcându-se furioase îndărât, pentruca, cu câțiva metri mai la vale, să sufere acelaș eșec. Sforțările lor par, însă, numai pentru o clipă zădarnice. Apa este bună luptătoare, se retrage, dar numai pentruca să-și poată încerca, din nou, uriașa putere. Fiecare strop din massa de valuri este câte-un ostaș, iar adversarul fiecare fir de praf din corpul uriaș al stâncei.

Privind, uimit, această gigantică luptă, ai impresia că o mână nevăzută ar îndrepta, pururea, atacurile neincetate ale valurilor și, după o războire necurmată de milenii, în fine, totuși iasă biruitoare. Stâncile uriașe care-și ascundeau capetele de piatră printre nori, deodată ca la un semn de vrajă, se prăbușesc în adâncimea mormântului valurilor războinice.

* * *

Intre cataracta C o z l a și bancul D o i c a, pentru a se putea delătura piedicile mari de navigație, era absolut necesar să se sape, în mijlocul fluviului,

un canal de-o lungime de 3500 metri, cu o adâncime de aproximativ 2 metri şi lăţime de 60 metri.

Aci, între Cozla şi Doica, pe malul drept al Dunării, aproape vis-à-vis de riul Sirina, s'a păstrat, până'n ziua de azi, în ciuda vitregiei vremurilor, întâia tablă comemorativă a drumului lui Traian, cunoscută sub numirea de „Tabula Traiana", iar nu departe de aceasta se găseşte şi a doua — ambele într'o stare cam deteriorată.

Pe tabla întâia se găseşte următoarea inscripţie:

„Traiano Caesare Auspice
Augusto Imperatore
Pontifice Maximo Trib. P. O. XXXVI.
Legio IIII Scyth, et V-a Macedonica.

Astfel de table comemorative romane se mai găsesc şi'n masivul de stâncă Gospodin din cataracta Cozla şi în cataracta Izlaz, care eternisează numele marelui împărat Tiberius, ingeniosul înfăptuitor al şoselei romane depe malul drept, stâncos al Dunării, care începe dela Singidunum, trece prin Semendria, Viminacium şi ajunge până la cataracta Iuţi.

Inscripţia depe tabla dintâi este următoarea:

„TI CAESARE AUG F
AUGUSTO IMPERATORE
PONT. MAX TR. POT XXXV
LEG IIII SCYT LEG MACED".

* * *

Din jos de fortăreaţa Sf. Ladislau, ridicată de regele ung. Sigismund, începe şoseaua admirabilă a Cazanelor, cunoscută înainte de războiul mondial, sub numirea de „Soseaua Széchenyi".

Marele bărbat de stat maghiar, Contele Şt. Széchenyi, cunoscând covârşitoarea importanţă a comunicaţiei pe Dunăre, şi-a dat toată silinţa să determine pe conaţionalii săi pentru canalizarea ei, pentru curăţirea ei radicală de clisuri, asigurând, astfel, traficul nestânjenit al vapoarelor.

Grandioasa operă, însă, n'a putut fi înfăptuită imediat, după cum dorea Széchenyi, din motivul că, reclama sume enorme. A fost nevoit, deci, să renunţe, deocamdată, la ea şi, în schimb, să construiască, între anii 1834—1837, o şosea de toată frumuseţea, dealungul malului stâng al Dunării, foarte potrivită pentru comunicaţie.

Această şosea este, fără îndoială, o pereche demnă a şoselei lui Traian, deşi cu măreţia acesteia n'ar putea să concureze pretutindenea, pe toată linia. Şoseaua lui Traian, cercetată în toate amănuntele ei, ne stoarce, într'adevăr şi azi, toată admiraţia! Ce sforţări uriaşe au trebuit să facă strămoşii noştri Romani, aproape cu 18 secole înainte, când, pentru spargerea stâncilor, în loc de dinamită se întrebuinţa focul, iar în loc de maşini forţa elementară a muşchilor, pentru a putea tăia şi a construi, în stânci, un drum atât de potrivit pentru comunicaţiile lor!

Ambele şosele de-o măreţie fără seamăn ne arată, în modul cel mai convingător, că valea Dunării care spală, de milenii, pământul minunat al Banatului nostru, a fost pururea, din adâncimea veacurilor până'n zilele noastre, o arteră principală a comunicaţiei.

Dela cataracta Iuţi, Dunărea se îndreaptă, numaidecât, spre N.E. şi curge mereu, în această direcţie, până la Orşova. De aici, dela această cataractă, începe Clisura mică, unde apa nu se mai sbate clocotitoare între

stânci şi nici nu se mai aruncă cutropitoare, ci devine liniştită, iar valea se lărgeşte până la Cazane.

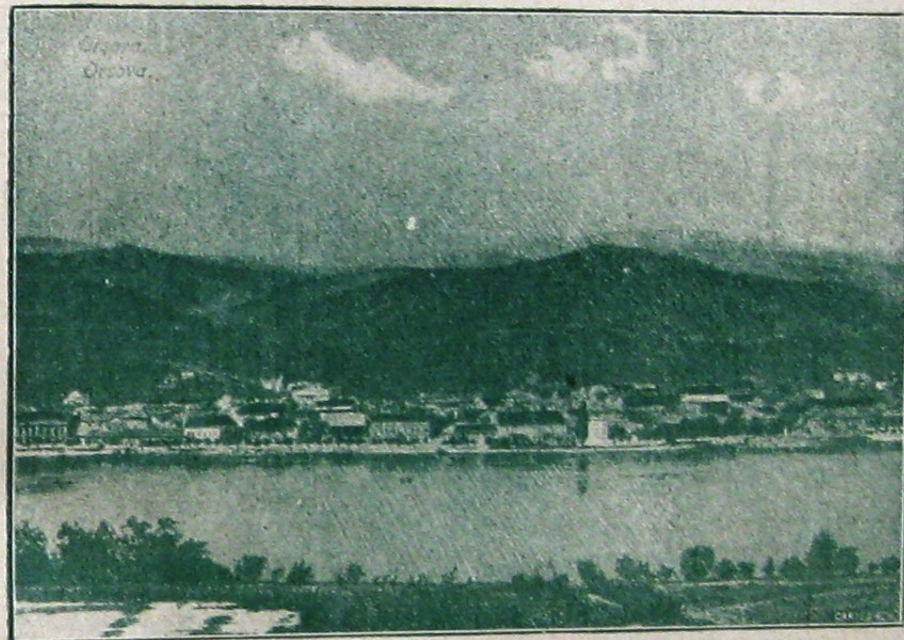
Şoseaua Cazanelor a ajuns pe aici la larg, numai e silită să-şi taie drumul prin stânci.

Mai la vale de comuna sârbească Golubine, întâlnim, pe malul stâng al fluviului, modestele comune româneşti Tişoviţa şi Plavişeviţa, la o distanţă de aproximariv 28 km de Orşova.

Imediat după Plavişeviţa urmează cea mai fermecătoare, cea mai sublimă parte a Clisurii, Cazanele, cu frumuseţi incomparabile.

Aici începe bătrânul Danubiu din nou, să se strâmteze şi să se agite.

Uriaşul încăruntit devine, pe aceste locuri, un tânăr viteaz, îşi ridică valurile, cu furie, deasupra albiei sale stâncoase, formând vârtejuri mari, năpraznice. In unele părţi învinge baricadele, în altele îşi îngrămădeşte apele, cu forţe titanice, în jurul stâncilor pleşuve.

Orşova

Acest loc, atins de harul divin, are şi o muzică admirabilă: veşnicul ecou, produs de frământările uriaşe ale fluviului războinic. Orice fiinţă omenească ar amuţi şi s'ar îngrozi, dacă ar asculta ecoul glasului său între clocotele şi vuietele titanice ale masselor de ape.

Cazanele au două părţi bine distincte, anume: Cazanele mari şi Cazanele mici.

La intrarea Cazanelor Mari, fluviul se strâmtează până la 170 metri. Apa curge repede la vale, fără nici o increţitură, nereprezentând, astfel, nici un pericol, par'c'ar amuţi în faţa acestei măreţii a naturii.

Ambele maluri sunt drepte, paralele, aşa că defileul poate fi văzut, cu uşurinţă, dela intrare până la capăt.

La partea dreaptă a intrării, zărim, numaidecât, o stâncă uriaşă verticală de-o înăţime de aproximativ 800 metri, nunită, după muntele căruia îi aparţine, Ştârbeţul Mare, iar, la stânga, alta, puţin mai mică, dar mai prăpăstioasă, care aparţine masivului Sucarul Mare.

Aici pânza apei este liniştită uniformă, intocmai ca şi a unui mare lac alpestru. Fluviul se lăţeşte între munţii puternici calcaroşi, care se înşiruie pe ambele maluri la capătul celalalt însă se strâmtează, din nou. O privelişte feerică ca în poveşti!

Imediat după intrarea în Cazanele-Mari, dăm de râul P o n i c o v a, care, trecând printr'o peşteră cu acelaş nume, de 500 m lungime şi 30 m înălţime se varsă din peşteră deadreptul în Dunăre.

Afară de această peşteră, mai găsim, aici, multe alte peşteri, pline de curiozităţi şi reminiscenţe istorice. Astfel, în apropierea peşterii Ponicova, este şi peşterea L i l i a c i l o r, cunoscută de vizitatori ca un plăcut adăpost al miilor de liliaci. Tot pe aici, la o distanţă de vre-o 100 m, se găseşte şi renumita peşteră a lui V e t e r a n i, cunoscută şi sub numele ei roman de P i s c a-b o r a. Această peşteră, care are o lungime de 28,5 m lăţime de 34,1 m şi înălţime de 40 m, a fost, în nenumărate rânduri, locul de refugiu şi de adăpost al multor ostaşi austriaci, în luptele pe care le-au avut cu Turcii. Aici s'a adăpostit şi Széchenyi, cu ocazia conducerii şi supravegherii lucrărilor de canalizare şi construire a şoselei Cazanelor.

De aici încep C a z a n e l e m i c i, — de o lungime de 4 km, care au aproape aceeaş formaţie cu aceleaşi privelişti superbe şi rarităţi ale Naturii, pe care le-am întâlnit şi la Cazanele-Mari. Dunărea şi-a redus, pe aici, albia la 170—300 m, având o adâncime considerabilă de aproximativ 30—50 m. Mai îngustă este înaintea muntelui Ş â r b e ţ u l- M i c, unde abia atinge măsura de 150 m.

Vis-à-vis de acest munte, se varsă în ea şi pârâul M r a c o n i a.

In preajma comunei româneşti, O g r a d e n a V e c h e, se termină, spre marele regret al tuturor excursioniştilor, defileul magnific al Cazanelor. Bătrânul fluviu, după multele chinuri şi asupriri, scapă, în fine, din prizoneria sa, devine liber, curgând, din nou, majestos între malurile sale late şi frumoase, spre Orşova. Ajuns aici, ochii ni se odihnesc, cu deplină satisfacţie, pe luciul apei paşnice şi măreţe. Abia suntem în stare să ne trezim la realitate, să ne verificăm impresiile şi să evocăm tot ceeace am văzut până aici.

Dincoaci de defileul Cazanelor, vis-à-vis de comuna Ogradena veche, zărim o a treia tablă a lui T r a i a n, care ne constrânge să ne smulgem, iarăşi din lumea basmelor, să schimbăm frumosul cu forţa, sublimul cu speculaţiile rigide ale minţii.

Strămoşii noştri Romani au ţinut să eternizeze, prin această tablă, terminarea grandiosului drum al civilizaţiei romane. Acest măreţ monument vestitor al vitejiei legionarilor Romani cuceritori ai lumii a fost neglijat şi deteriorat în cursul veacurilor, iar, în anul 1890 curăţit şi îndreptat de guvernul sârbesc.

Inscripţia de pe tablă este următoarea:

„Imp. Caesar Divi Nervae F.
Nerva Trajanus Aug. Germ.
Pontif. Maximus Trib. Pot. IIII
Patre Patriae Cos. IIII.
Montis L... Han... Bus
Sub... At... E...

Dela Ogradena Veche încoace, întâlnim comuna E ş e l n i ţ a, cu pârâul ei ce poartă acelaş nume, iar, la o distanţă de aproximativ 4 km, pe malul drept, comuna sârbească T e c h i a şi vis-à-vis de aceasta, pe malul românesc, O r ş o v a noastră pitorească, situată dealungul Dunării, în valea încântătoare a Cernei, c'un număr de 5000 locuitori.

Puţine orăşele din ţară au avut un trecut atât de furtunos ca Orşova

(pop. Răşava). Incepând deja dela Romani era, în toate vremurile, un important centru de trafic al Dunării şi avea, pururea, un oarecare caracter, colorit internaţional.

Romanii cuceritori, convingându-se despre importanţa geografică şi strategică a acestui loc, au ridicat aici, un puternic castru, cu numele T i e r n a (Colonia Zermensis), din ale cărui ruine ni s'au păstrat o mulţime de vase, cărămizi cu inscripţia legiunii XIII, monede, medalii, bijuterii, şi gravuri latine.

Tot datorită situaţiei sale geografice favorabile, a putut să-şi păstreze Orşova rolul său important la Dunăre, pururea, chiar şi pe timpul războiului mondial, până la Unire.

Azi, durere însă, excesiva criză financiară, care face, pretutindeni, multe ravagii, a croit înfloritorului port dunărean al Orşovei aceeaş soartă vitregă, ca şi celor dela Brăila şi Galaţi.

Alduna — Babagaja

Alionul, martor al atâtor vitejii din trecut, dimpreună cu toate livezile şi vâlcelele pline de mister de pe aceste meleaguri, schimbându-şi destinaţia, servesc azi, în România noastră întregită, ca şi popasuri pentru vilegiaturişti şi terenuri foarte potrivite pentru desvoltarea unei intense vieţi şi culturi româneşti.

* * *

Valea Dunării merită, deci, să fie văzută şi admirată de fiecare Român cu dragoste de Ţară, de neam şi de trecutul său măreţ.

Să ne smulgem, deci, cât mai des, din atmosfera plină de miazme otrăvitoare a vieţii noastre de toate zilele şi să ne refugiem în acest colţ de raiu, cu privelişti răpitoare, cu locuri sfinte, udate şi frământate cu sângele moşi-strămoşilor noştri, căutând să găsim, pururea, în frumuseţile divine ale Naturii, precum şi în multele urme, documente de-o intensă viaţă romană, găsite pe aceste încântătoare meleaguri ale Banatului, prilejuri de reculegere şi reconfortare morală, energii noui şi preţioase pentru înălţtarea şi întărirea ţării noastre şi a mândrului nostru popor românesc.

1936 ORTODOX	IANUARIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
	5696 1936 60	
1 **Miercuri** † Sf. VASILE cel Mare	Serbarea Oficială a Anului Nou. Magazinele închise	Anul Nou Anul Nou 6 Teveth 5696
2 **Joi** Sf. Părinte Silvestru Papă al Romei		Sf. Macariu Ep. Abel și Seth 7 Teveth 5696
3 **Vineri** Sf. Prooroc Maleachi și Sf. M. Gordie († 514)		S-ta Genoveva († 512) Daniel 8 Teveth 5696
4 **Sâmbătă** Sinodul celor 70 Apostoli		Sf. Titu Isabella 9 Teveth 5696, Șabath
5 **Duminecă** Mart. Teopempt și Teona	Ajunul Bobotezei. — Post Mare. — Se ajunează. Magazinele închise.	Sf. Telesforu Simeon 10 Teveth 5696

BĂILE HERCULANE CENTRU TURISTIC

DE PROF.-ING. I. PROTOPOPESCU
Președintele Touring-Clubului României-secția Banat.

Sunt puține localitățile care oferind un bun confort constituesc în acelaș timp și un punct de pornire directă în excursii de munte. Intre acestea cea dintâi, fără nici o îndoială, este Sinaia. Situată la 900 m altitudine, oferind confortul unui oraș bine aprovizionat, conduce în maximum 30 minute dela gară la potecile de urcat și după un parcurs de 2 ore și jumătate până la 3 ore suntem pe platoul alpin la 2000 m.

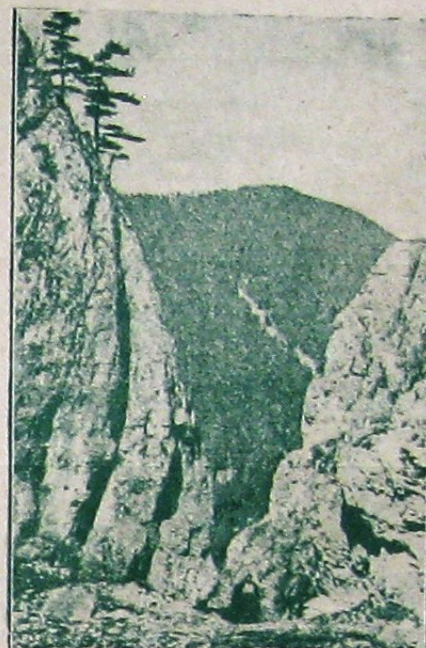

Foto I. Protopopescu

Sgăul Prolazului

Intr'o situație asemănătoare deși la o altitudine mult mai mică, — 186 m — se găsesc Băile Herculane. Așezate la poalele abruptului calcaros care se ridică de o parte și alta a Cernei, dau posibilități de excursiuni directe prin escaladarea imediată a peretelui de 1000 m care se înaltă până la Domogled 1106 m — și Sușcu — 1200 m.—

E drept că aici ajungem numai la zona subalpină, totuși nu mai puțin interesantă.

Identitatea de efort-turistic, bogăția floristică, fauna extrem de variată, lărgimea de orizont, încadrarea pitorească dau o satisfacție desăvârșită acelor ce nu caută numai locuri exotice sau de record.

Potecile de curând marcate de „T.-C. R.-secția Banat" pe sgăul Prolazului, pela Crucea Albă și fântâna Jelărău, pe sgăul șeaua Padinei, conducând la Domogled, Sușcu, grota Soroniște, grota Serban, dau posibilitatea de cercetare comodă a masivului răsăritean din imediata apropiere a băilor pe drumurile cele mai pitorești.

Pe malul drept al Cernei, pe un teren mai puțin accidentat, s'au marcat potecile de preumblare până la poiana cu peri atingând în trecere toate punctele de vedere pe care le constituesc cleanțele proeminente și punctele interesante ca Baia de aburi, grota Hoților, etc.

Foto I. Protopopescu

M-tele Pogoltanu, Piatra Coruna și Vrf. lui Stan

Urmând pe valea Cernei în sus, marcajul face legătura cu lanțul munților Godeanu și de aci mai departe pe creste până în Retezatu sau spre apus către Țarcu și muntele Mic.

Până la Tesna — 18200 pași — drumul se face exclusiv pe valea Cernei ; vezi Calendarul I.

De aci se poate merge pe vale în sus până la Schit, sau pe crestele

1936 ORTODOX	IANUARIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
6 Luni † Botezul Domnului nostru Isus Hristos	Magazinele închise.	† Epifania Domnului Epifania 11 Teveth 5696
7 Marţi † Sf. Prooroc Ioan Botezătorul	Magazinele deschise	Sf. Canut şi Sf. Valentin Balthazar 12 Teveth 5696
8 Miercuri Cuv. George Hozevitul şi Cuv. Maică Domnica		Sf. Severin Ap. Noricului († 412) Erhard 13 Teveth 5696
9 Joi Martirul Polieuct Centurionul († 255)		Sf. Iulian Ep. († 313) Marţial 14 Teveth 5696
10 Vineri Sf. M. Grigore Episcopul Nisiei Nişului († 396)		Sf. Agaton Papa († 682) Wieland 15 Teveth 5696
11 Sâmbătă Cuviosul Păr. Teodosiu Chinoviarchul		Sf. Higin Papa († 142) şi Păr. Teodosiu Matilda 16 Teveth 5696. Sabath
12 Duminecă S-ta M. Tatiana (Capul ei la Curtea de Argeş)	† Dumineca după Botezul Domnului. Magazinele închise.	Sf. Tatiana F. Reinhold 17 Teveth 5696

Foto I. Protopopescu

M-tele Pogoltanu la Ţesna

apusene de pe malul drept al Cernei peste vrf. Sgliver, Vlaşca Mică, Vlaşca Mare, Boldovenu, vrf. Babii, dealul Craiovei la Dobrivîr. Tabelele instalate de T.-C.R. la Băile Herculane dau indicaţiuni precise asupra marcajelor şi timpului de parcurs.

Hărţi se găsesc în scara 1 : 75000 a statului major austriac şi 1 :200000 a institutului militar dela Viena. In aceste hărţi, ca dealtfel în toate editate pentru regiunile de dincoace de munţi, toponimia este alterată sau complect schimbată. Până la editarea unei hărţi turis tice a regiunii, secţia „Banat" va rectifica în dările de seamă anuale denumirile, readucând în drepturile sale vechea toponimie. S'au mai editat de administraţia de pe vremuri a băilor două foi 1 :25000, una în maghiară şi alta în germană, azi greu de găsit şi în orice caz de nefolosit din cauza topo nimiei complet schimbată.

Băile Herculane sunt deschise tot timpul anului. In afară de sezonul mare, Iulie-August, atât la otelurile statului cât şi la vilele particulare se pot găsi camere cu preţuri convenabile, 40—50 lei pe zi camera cu două paturi — iar masa se poate lua în condiţiuni avantajoase la diferite restaurante. Restaurantul Moruzzi face reducere de 20% astfel că masa revine— fără băutură—la cca 70—100 lei pe zi.

Adăposturi speciale nu există încă. Se poate însă adăposti în zăvoiul Ţesna la Paul Pârvulescu sau în poiana Ţesna la Gh. Pârvulescu, frate cu primul. Călăuză pentru regiunea din jurul băilor este amatorul entomolog Niculae Golopenţa zis Gongaru din Pecineşca — sat lângă băi — iar pentru partea superioară a Cernei unu din cei doi fraţi Pârvulescu.

Foto I. Protopopescu

Malul stâng al Cernei de la Ţesna în sus

Foto I. Protopopescu

Valea Cernei—Domogledul

IANUARIE

1936 — **31 zile**

ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
13 Luni S-ţii Martiri Ermil şi Stratonic		Sf. Veronica Benignu 18 Teveth 5696
14 Marţi Cuv. P. ucişi în Munţii Sinai şi Rait		Sf. Ilariu Pelix Papa Pelix 19 Teveth 5696
15 Miercuri Păr. Pavel Tibeul şi Ion Colibaşul		Sf. Paul Pustnic Mauru 20 Teveth 5696
16 Joi Inchinarea Lanţului Sfântului Apostol Petru		Sf. Marcel I, Papa Marcel 21 Teveth 5696
17 Vineri Cuv. Anton cel Mare († 356)		Sf. Anton († 356) Antoniu 22 Teveth 5696
18 Sâmbătă S-ţii Atanasie şi Ciril Patriarhii Alexandriei		Scaunul Sf. Petru Prisca 23 Teveth 5696 Sabath
19 Duminecă Cuv. Părinte Macarie Egipteanul	Magazinele închise.	Sf. Mariu Ferdinand 24 Teveth 5696

MÂNĂSTIREA NEAMŢULUI
(JUD. NEAMŢ)

DE PROF. N. MACAROVICI
Membru al Touring-Clubului României—Iaşi

Sub poala munţilor, într'o largă poiană, pe pârâul Nemţişorul, deoparte de drumurile umblate ale Moldovei, s'a întemeiat la 1393, de către nişte discipoli ai călugărului sârb Nicodim, veniţi probabil dela Tismana, o sihăstrie care puţin mai târziu, a devenit cea mai importantă mânăstire din Moldova.

Primul ctitor de seamă este Petru-Vodă Muşat, al cărui mormânt se află în b i s e r i c a m a r e („Inălţarea"), rezidită la 1497 de Ştefan cel Mare, în amintirea înfrângerei Regelui Albert al Poloniei.

După părerea istoricilor noştri această biserică „înfăţişează ultima fază a arhitecturei moldoveneşti din vremea lui Ştefan" (N. Iorga).

Foto Kessler — Colecţia Socec-Iaşi
Schitul Vovidenia

Cu timpul ctitorii înmulţindu-se, averea Mânăstirei s'a adăugat mereu aşa că în momentul confiscărei acestora, (1860) avea peste 50 de moşii şi multe păduri.

Fiind cu venituri importante a putut aproape întotdeauna să adăpostească în interiorul ei oameni de seamă, buni cărturari şi cu multă râvnă pentru arta religioasă. Aici s'au scris cu mâna un şir de secole, poate mii de cărţi, pentru bisericele din toată Moldova.

Foto Kessler — Colecţia Socec-Iaşi
Mânăstirea Neamţului
Clopotniţa şi arhondaricul

In special o strălucire mare a avut-o Neamţul în vremea stăreţiei lui Paisie (1779—1794) când s'a refăcut tradiţia, întinată o bucată de vreme, ca această mânăstire să întreţină şcoli şi spitale, iar scrisului să-i dea o atenţie cât mai mare. Cu câţiva ani mai târziu, în vremea păstorirei Mitropolitului Veniamin Costache, tipografia Neamţului a răspândit foarte multe cărţi, pentru uzul tuturor bisericelor din toate ţinuturile româneşti, întrebuinţate încă şi astăzi de preoţii bătrâni.

Tradiţia culturală îmbinată cu cea religioasă a atras întotdeauna spre Mânăstirea Neamţului o mare mulţime de pelerini. Pe urma acestora vin astăzi turiştii, tentaţi de pitorescul locurilor şi de larga ospitalitate

1936 ORTODOX	IANUARIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
20 Luni Cuviosul Părinte Eutimie cel Mare		Sf. Fabian și Sebastian / Sebastian / 25 Teveth 5696
21 Marți Cuviosul Păr. Maxim Mărturisitorul († 662)		S-ta Agneza F. M. / Agneza / 26 Teveth 5696
22 Miercuri St. Apostol Timoteiu († 97)		Sf. Vincențiu († 340) / Vincențiu / 27 Teveth 5696
23 Joi Martirul Clement Episcopul Angorei († 251)		Logodna Sf. Fecioare Maria / Emerențiana / 28 Teveth 5696
24 Vineri Cuv. Maică Xenia Romana	Sărbătoare Națională. Magazinele închise.	Sf. Timoteiu († 97) / Timoteiu / 29 Teveth 5696. Roș-Chodeș
25 Sâmbătă Sf. Păr. Grigore Teologul Arhiep. Constantinop.		Conversiunea Sf. Apostol Pavel / Lanțul Sf. Apostol Pavel / 1 Șevat 5696. Roș-Chodeș. Sabath
26 Duminecă Cuv. Xenofon cu ceata sa	Magazinele închise.	Sf. Policarp Episcopul (†14 / Policarp / 2 Șevat 5696

ce o găsesc în arhondaricul Mânăstirei. Mulți dintre intelectualii Moldovei își petrec vara pe aceste locuri.

Și e destul de ușor de ajuns până aici. Gara cea mai apropiată este la Pașcani, de unde distanța celor 30 km până la Tg. Neamț se străbate cu autobuzele. Din Tg. Neamț cu ajutorul trăsurilor se fac ușor cei 11 km până la Mânăstire, trecând mai întâiu pe la capătul de vest al Humuleștilor, astăzi aproape o mahala a Târgului Neamț, cunoscut nouă tuturor prin minunatele „Amintiri" ale lui Ion Creangă. Apoi călcăm prin Vânătorii Neamțului și pădurea Dumbrava. Drumul e plăcut, șoseaua merge pe dreapta pârâului Ozana, cu o vale destul de largă, dincolo de care vedem mult timp profilul Cetăței Neamțului.

O altă cauză de atracție către Mânăstirea Neamțului sunt și izvoarele sulfuroase cloruro-sodice din apropiere de Schitul Vovidenia, ce se găsește la 1½ km spre sud de Mânăstire, pe marginea pădurei.

Probabil că nu peste mult timp Mânăstirea Neamțului își va relua vechea strălucire, ținând seamă de faptul că a fost reîmproprietărită cu vechea vatră mânăstirească (11000 ha.), lăsată prin legea de secularizare (1863).

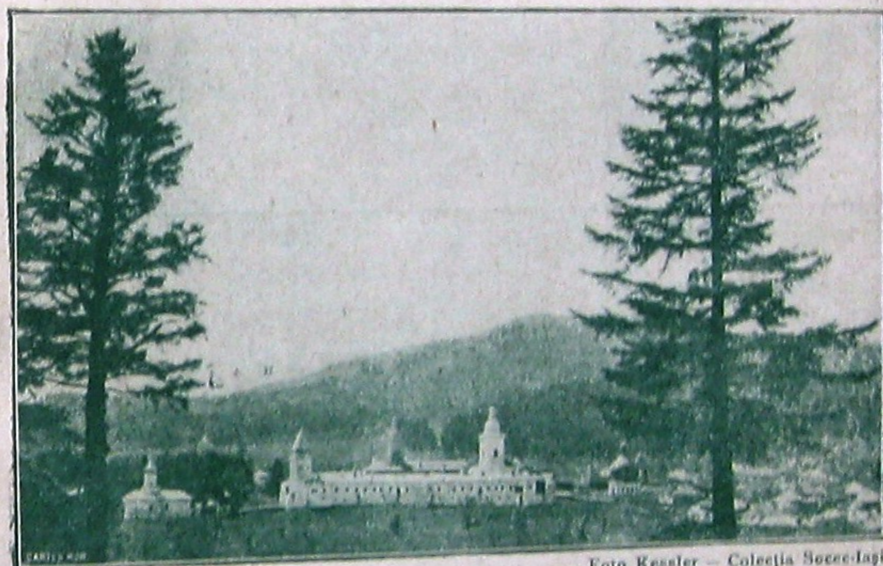

Foto Kessler — Colecția Socec-Iași

Mânăstirea Neamțului
Vedere generală

1936 IANUARIE
31 zile

ORTODOX		CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
27 Luni Ad. Moaştelor Sf. Ion Gură de aur		Sf. Ion Crisostom († 440)	Ion Crisostom	3 Şevat 5696
28 Marţi Cuv. Părinte Efrem Sirianul († 379)		Sfântul Iulian	Carol Magnu	4 Şevat 5696
29 Miercuri Aducerea M. Sf. Ignatie Teoforul		Sf. Francisc de Sales († 1622)	Roger	5 Şevat 5696
30 Joi Sf. Vasile c. Mare Grigore Teologul şi Ion G. Aur	Trisfetitele. Magazinele deschise.	S-ta Martina F. M.	Adelgunda	6 Şevat 5696
31 Vineri Sf. Doctori fără de plată Ciru şi Ioan (292)		Sf. Petru Nolasc († 1586) şi Sf. Ioan Bosco	Valeriu	7 Şevat 5696
1 Sâmbătă Sf. Martir Trifon († 250)	**FEBRUARIE**	Sf. Ignaţiu Episcop. M.	Brigita	8 Şevat 5696. Sabath
2 Duminecă † Intâmpinarea Domnului	† Duminecа 33-a după Rusalii. Ştrateniile. Intâia Duminecă a Triodului. Magazinele închise.	† Intâmpinarea Domnului	Purificarea Mariei	9 Şevat 5696

VALEA SOMEŞULUI MARE

DE TIBERIU MORARIU
Membru al T.-C. R. — secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

Puţine sunt regiunile unde se întâlnesc îmbinate cu atâta armonie, munţi, dealuri şi luncă, ca cea prin care şerpueşte valea bătrânului Someş [1].

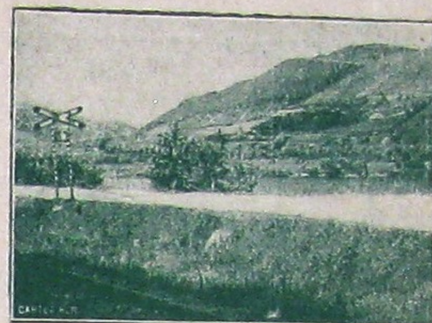

Foto T. Morariu

In drum spre Sângeorz-Băi

Străjuită de dealuri şi munţi, Valea Someşului a fost scutită mai mult decât alte regiuni, la început de invazii, mai apoi de privirile vigilente ale ungurilor. Ca o fortăreaţă, în mijlocul munţilor — la Rodna — s'a făcut prima cetate de apărare în contra năvălirilor barbare, ale cărei ruini reprezintă un monument vrednic de vizitat. Datorită aşezării sale, valea Someşului a putut păstra întreagă, puritatea sufletului poporului român, împreună cu tot pitorescul lui. Acei cari au vizitat această regiune nu vor uita niciodată frumuseţea portului, împodobit cu mult gust, mândria şi demnitatea locuitorilor, urmaş ai vitejilor „grăniceri" ce au luptat cu atâta bravură împotriva lui Napoleon; ei şi-au dat dealtfel cu prisosinţă tributul ţărei prin poetul Coşbuc, bardul lor.

1. Mulţi confundă Valea Someşului Mare cu Valea Someşului Mic sau cu afluenţii acestuia: Someşul Rece şi Someşul Cald, care izvoresc în M-ţii Apuseni. Someşul Mare porneşte din M-ţii Rodnei şi curge întâi spre W până la Dej, unde se uneşte cu Someşul Mic; de la Dej el se îndreaptă spre NW, ieşind în câmpia Tisei, după ce străbate dealurile Crasnei şi ale Lăpuşului.

Foto T. Morariu

In zi „De târg" la Năsăud

FEBRUARIE

1936 — 29 zile

ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
3 Luni — Sf. și dreptul Simeon și Sf. Ana proorocița		Sf. Blasiu Blasiu 10 Șevat 5696
4 Marți — Cuv. Părinte Isidor Pelusiotul		Sf. Andrei Corsicanul Veronika 11 Șevat 5696
5 Miercuri — S-ta Mart. Agatha († 251)		S-ta Agatha Agatha 12 Șevat 5696
6 Joi — Cuviosul Păr. Vucol Episcopul Smirnei		S-ta Doroteia († 306) Doroteia 13 Șevat 5696
7 Vineri — Cuv. Păr. Parteniu Ep. Lampsacului († 318)		Sf. Romuald (1207) Richard 14 Șevat 5696
8 Sâmbătă — Sfântul Martir Teodor Stratilat († 320)		Sf. Ion de Matha († 1213) Solomon 15 Șevat 5696. Sabath
9 Duminecă — Sf. Martir Nicefor († 260)	† Dumineca Fiului risipitor. A doua Duminecă a Triodului. Magazinele închise.	† Septuagesima Sf. Ciril Ep. Alex. Sf. Apolonia († 249) Apolonia 16 Șevat 5696

Valea Someșului fiind așezată la poala maiestosului masiv al Rodnei, pe linia unor falii unde au luat naștere erupțiuni vulcanice, întreaga margine a muntelui a fost împânzită de izvoare minerale (Valea Vinului, Anieș, Parva, Romuli și mai ales Sângeorz-Băi), a cărui faimă a trecut de mult hotarele țării. Ocupațiile locuitorilor, de care sunt legate vechi obiceiuri, ca acel al facerii „focului nestins", sau credința de a nu se apropia femeile de turma de oi și de a menține în ajunul anului nou, tot timpul nopții foc; sau al aducerii cununei de grâu — simbol a recoltei bogate — merită a fi deasemeni cunoscute de aproape.

Excursii se pot face, dela Năsăud la P a r v a (20 km), sat veghiat de o bisericuță de lemn așezată pe o terasă înaltă și cu ape minerale la poala masivului Bârlea (1628 m), care răsplătește îndeajuns drumul făcut. Dela bisericuța de lemn, atât de interesantă și bogată în picturi vechi, o potecă duce peste dealul M ă g u r a (1093 m) la S a n g e o r z - B ă i (8—10 km), iar de aici șoseaua înconjurată de numeroase măguri vulcanice (B u c n i t u r i, 1038 m; M ă g u r a - d e - s u s, 1191 m; V r f. P o r c u l u i, 1021 m.), se poate merge ușor în 1 h.½ la A n i e ș (8 km), localitate importantă prin apele sale minerale. Din orășelul Rodna un drum frumos duce în regiunea pitorească unde se află izvoarele minerale dela V a l e a V i n u l u i (8 km în 1½—2 h.). Stațiunea Valea Vinului e un punct minunat de plecare pentru excursiile ce se pot face pe plaiurile șerpuite ale munților Rodnei la: I n e u (2280 m), măreț prin aspectul de predominare ce-l are asupra văiei Bistriței-Aurii; la C o r o n g i ș (1894 m), împodobit cu frumoasa „floare a reginei"; la P i e t r o s u (2305 m), impunător prin sobrietatea lui de unde orizontul se întinde până spre culmile împădurite ale munților Cernahora [1]). In tot acest parcurs pe lângă frumusețile Naturei numeroasele turme și stâni oferă aspecte deosebit de interesante și variate, din punct de vedere al Geografiei umane.

1. Vezi calendarele pe 1934 (Săptămâna XXVI) și 1935 (Săptămâna XXV și XXVI, XLVIII și XLIX, LI și LII).

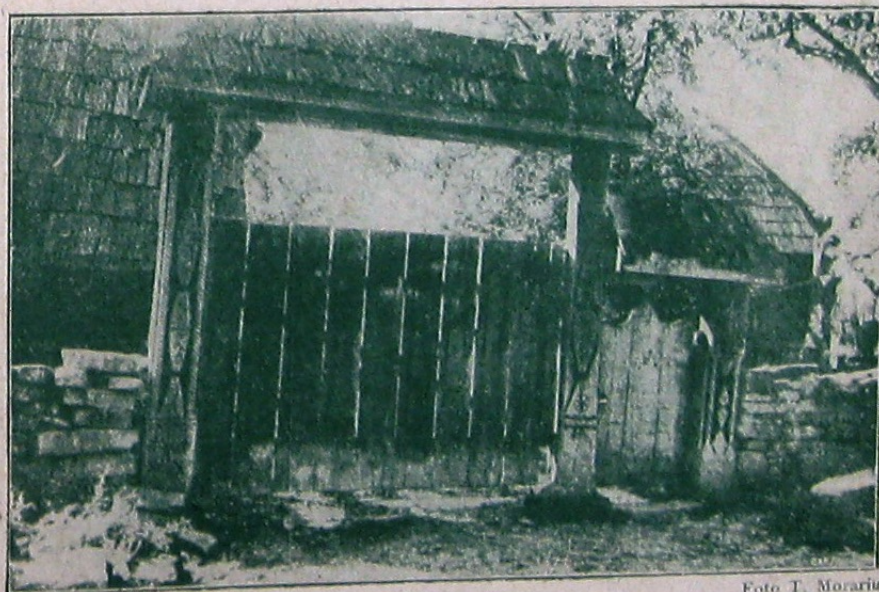

Foto T. Morariu

Poartă frumos sculptată din comuna Salva

ORTODOX	1936 **FEBRUARIE** 29 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
10 Luni Sfântul Martir Haralamb (198)		S-ta Scolastica Renata 17 Şevat 5696
11 Marţi Sf. Mart. Vlasie Ep. (†316) şi S-ta Teodora Imp.		Apariţiunea Sf.F. Maria la Lourdes în 1858 Euphrosina 18 Şevat 5696
12 Miercuri Sf. Păr. Meletie Arhiep. Antiochiei Mari (381)		S-ta Eulalia Eulalia 19 Şevat 5696
13 Joi Sf. Părinte Martinian († 415)		Sfântul Grigorie Papa Benignu 20 Şevat 5696
14 Vineri Cuv. Păr. Axentie cel din Munte (440)		Sfântul Valentin Valentin 21 Şevat 5696
15 Sâmbătă Sf. Apostol Onesim (95)	† Sâmbăta morţilor. Se face pomenirea morţilor în biserici şi cimitire.	Sf. Faustin († 134) Formosu 22 Şevat 5696. Sabath
16 Duminecă Sf. Martir Pamfil († 200)	† Dumineca lăsatului de carne. A treia Duminecă a Triodului. Magazinele închise	† Sexagesima S-ta Iuliana Iuliana 23 Şevat 5696

SCĂRIŞOARA BELIOARA

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R.-secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

La Răsărit de comuna întinsă a Muntelui Mare, dincolo de valea Segăgii, înconjurat de şisturi cristaline se înalţă puternicul masiv calcaros Scărişoara - Belioara, care domină basinul văei Arieşului între Lunca şi Ocoliş.

Deşi vârful cel mai înalt nu atinge 1400 m, înfăţişarea lui prăpăstioasă cu cleanţuri abrute [1]), căldări şi grohotişuri, vegetaţia luxuriantă ce ia în timpul verei un aspect mediteranian (mai ales pentru excursionistul ce urcă din valea Poşăgii) fac din acest masiv unul din punctele cele mai atractive ale M-ţilor Apuseni.

Foto V. Puşcariu

Steanul unul din cleanţurile cele mai impozante ale masivului

Văzut dinspre Miazăzi, el apare ca un zid enorm ce se ridică brusc cu peste 650 m deasupra văii Belioara, afluent al văii Poşaga.

Culmea cea mai înaltă se află spre S.W. (1368) şi e formată din trei

1. Ascensiunea acestor cleanţuri (Colţul Bleanţului, Dunga Pietrii Steanul, etc.) cât şi coborîrea abruptului fiind periculoasă nu se recomandă decât pentru alpinism acrobatic.

Foto R. Doctor

Masinul „Scărişoara—Belioara". Podişul care se vede în colţul stâng al fotografiei (Şesul Craiului)

1936 ORTODOX	FEBRUARIE 29 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
17 Luni Sfântul Martir Teodor Tiron	Incepe săptămâna brânzei.	Sf. Teodul Dagmar 24 Şevat 5696
18 Marţi Sf. Păr. Leon Papă al Romei († 461)		Sf. Simeon Konrad 25 Şevat 5696
19 Miercuri Sf. Apostol Archip		Sf. Mansuet Episcopul Susanna 26 Şevat 5696
20 Joi Sf. Părinte Leon Episcopul Cataniei (840)		Sf. Eleutheriu Eleutheriu 27 Şevat 5696
21 Vineri Cuviosul Păr. Timoteiu († 337)		Sf. Felix Episcopul Eleonora 28 Şevat 5696
22 Sâmbătă Aflarea moaştelor Sfinţilor Martiri din Eugenia	† Sâmbăta Sfinţilor Cuvioşilor Părinţi.	Catedra Sf. Petru Scaunul Apostolului Petru 29 Şevat 5696. Şabath
23 Duminecă Martirul Policarp Episcopul Smirnei († 143	† Dumineca lăsatului de brânză. (Căşlegile). Magazinele închise.	†Quinquagesima Sf. Sever Reinhold 30 Şevat 5696. Roş-Chodeş

vârfuri puternice: Colţul Bleanţului (W), piscul Beliei (la mijloc), vârful Negrilă (E).

In coasta Beliei aproape de vârf se deschide gura întunecată a peşterei Belioara, numită şi cetatea lui Bela, în care s'au ascuns Românii în vremuri de bejenie (ultimul refugiu a fost în timpul revoluţiei maghiare din 1849).

La poalele Scărişoarei-Belioara îşi iau obârşia numeroase păraie. Unul din ele formează Valea Scărişoarelor, care înainte de a intra în Cheia Pociovaliştei ia numirea de Valea Pociovaliştei: alte două poartă acelaş nume (Valea Belioarei), deşi unul izvoreşte în partea de Miazănoapte a masivului (sub Vrf. Scărişoara, 1353), vărsându-se în valea Runcului, pe când al doilea îmbrăţişează poalele de Miazăzi formând mai jos valea Poşăgii.

Excursii. — Pentru a ajunge la acest masiv se poate porni fie dela casa T.-C.R. „Muntele Băişoara", fie din satele—Poşaga,—Ocoliş—(Valea Arieşului), Runc (Valea Runcului).

1. Dela casa T.-C. R. „Muntele Băişoara" (10 km. în 2½—3 h.) pe itinerarul: Valea Vadului—Crucea Crencii—V. Rătăcită—La Ştiolne—Româneasa—Colţul Pietrii (partea de W. a masivului; în apropiere se află un izvor Steanu-Scărişoara (1553) Şesul Craiului; marc. roşu vertical. Inapoierea se poate face pe acelaş drum sau: *a*) direct în satul Muntele Băişoara (2 ½h.); *b*) pe valea Belioarei şi a Poşăgii la Poşaga de jos (12 km în 3 h.), coborâş greu, singura cărare accesibilă porneşte din păduricea de conifere de pe Şesul Craiului; *c*) pe Valea Belioarei—Larga Runcului—Cheile Runcului—Ocoliş (7 km în 2—2½ h. până în Cheia Runcului, iar de aici prin Runc la Ocoliş (6 km. 5); *d*) prin Cheia Pociovaliştei (vezi itinerar Valea Arieşului).

2. Din Poşaga şi Runc se urmează în sens invers itinerariile: 1 b şi 1c.; urcuşul ultimei porţiuni din itin. 1 b (abruptul Scărişoarelor) fiind foarte greu, nu se recomandă decât pentru turiştii încercaţi.

3. Din Ocoliş: (gara Ocoliş la 1 h. ¾ tr. pers. din Turda, (10 km în 3 h. prin): Runc (capătul de sus al satului)—Cheia Pociovaliştei—V. Pociovaliştei—Colibele Robilor—D. Jingăii—Lăpşor—Scărişoare (Cornul Pietrei).

In timpul iernei teren foarte bun pentru ski pe tăpşanele care continuă partea de N. a masivului (Româneasa-Şovarul), accesibile uşor de la casa T.-C.R. „Muntele Băişoara", înzestrată cu tot confortul necesar (apă curentă, sobe de teracotă, paturi cu somiere şi saltele de lână, etc. [1]).

Notă. — Masivul Scărişoara-Belioara are şi o deosebită importanţă ştiinţifică, întrucât el adăposteşte pe o suprafaţă restrânsă pe lângă 5 specii de conifere (Picea excelsa, Pinus silvestris, Larix europea, Juniperus sabina şi J. Nana) o floră deosebit de interesantă (Aquillegia subscaposa, Saponaria bellidifolia, Helianthemum stiricense; Centaurea dacica, Dianthus Simonkaianus, etc. şi un arbust Arotostaphyllos uva ursi, care nu se mai întâlneşte nicăeri în alt loc în ţară.

Datorită acestui fapt Comisiunea Monumentelor Naturii a hotărît în vara anului 1935, ca o bună parte din acest masiv (regiunea Şesul Craiului-Steanu) să fie transformat în rezervaţiune naturală, în baza legii pentru protecţia Monumentelor Naturii.

---

1. Vezi Calendarul de pe anul 1935 (săptămânile XLVI şi XLVII).

Notă. — Vederea spre „V.-ful Muntelui Mare" mai departe la pag. 23

FEBRUARIE

1936 — 29 zile

ORTODOX		CATOLIC / PROTESTANT / EVREESC
24 Luni. Intâia și a doua aflare a Cap. Sf. Ioan Botezătorul	Incepe postul păresimilor.	Sf. Apostol Matia / Apostol Matia / 1 Adar 5696 Roș-Chodeș
25 Marți. Sf. Păr. Tarasie Arhiep. Constantinopol. († 806)		† Marția Grasă. Sf. Modest Episcopul / Victor / 2 Adar 5696
26 Miercuri. Sf. Păr. Porfiriu Episcopul Gazei (450)		† Miercurea Cenușii. Sf. Alexandru / Gotthilf / 3 Adar 5696
27 Joi. Păr. Procopie Mărturisitorul		S-ta Honorina / Honorina / 4 Adar 5696
28 Vineri. Cuv. Păr. Vasile Mărturisitorul		Sf. Macarie M. / Roman / 5 Adar 5696
29 Sâmbătă. Cuv. Cassian Romanul	Sâmbăta Sfântului Teodor.	Sf. Ostwald / Ostwald / 6 Adar 5696. Sabath
1 Duminecă. Cuv. Martiră Eudochia Samarineanca († 120)	MARTIE — † Intâia Duminecă din păresimi. Magazinele închise.	† Quadragesima Sf. Albin († 540) / Albin / 7 Adar 5696

COMUNA CUȘMA ȘI MUNȚII EI

DE R. HUBERT GROSS
Profesor. Membru în Comitetul de Conducere Secția Bistrița S. K. W.

Una dintre localitățile cele mai frecventate de excursioniștii și vilegiaturiștii din Bistrița și împrejurimi este de sigur comuna Cușma, jud. Năsăud. Așezată la o înălțime de 700 m deasupra nivelului mării, comuna Cușma este înconjurată la Nord, Est și Sud de un lanț de munți, ai căror vârfuri au înălțimea absolută de 1000—1500 m. Spre Apus se deschid două văi înguste, Valea Budăcelului și Valea Lungă, despărțite una de alta printr'un deal lungăreț.

Munții înconjurători apără satul de vânturi, iarna de frig prea mare, vara de căldură înăbușitoare, așa încât Cușma are o climă foarte plăcută, priincioasă pentru cultivarea cerealelor și mai ales a poamelor sale renumite; numai rar se întâmplă ca „mălaiul" (porumbul) Cușmenilor să nu se coacă înaintea gerului de toamnă.

Pentru climatul ei blând subalpin cu aeru-i liniștit și cu mult soare,

Foto R. H. Gross

Piatra Cușmei

Foto R. H. Gross

Urcând „Piatra Deșălată"

pentru așezarea și împrejurimea ei încântătoare, Cușma este din ce în ce mai mult căutată de vilegiaturiști dornici de recreație și repaos cari găsesc locuințe relativ ieftine în casele mari și curate ale sătenilor, multe înadins clădite pentru a putea fi închiriate vara. Locuitorii comunei, dintre cari vreo 500 sunt Români și vreo 100 Sași, se ocupă cu agricultura, cu creșterea vitelor și cu exploatarea pădurilor. Cușmenii sunt niște oameni înstăriți și foarte harnici cari lucrează puținul lor pământ cultivabil tot atât de bine și rațional ca vecinii lor din apropiatele comune mari ale Sașilor și cari sunt totodată pădurari pricepuți.

Prin comuna Cușma trece numai un drum secundar, însă bine întreținut, drumul care duce dela Iad la Jelna. Gara cea mai apropiată este Iad (11 km), iar orașul cel mai apropiat Bistrița (21 km).

MARTIE
31 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
2 **Luni** Sf. M. Teodot Ep. Chirinei Ciprului († 320)		Sf. Simpliciu Luiza 8 Adar 5696
3 **Marți** S-ții M. Eutropiu Cleonic și Baziliscʼ († 296)		S-ta Cunigunda Împărăteasa Cunigunda 9 Adar 5696
4 **Miercuri** Cuv. Păr. Gherasim dela Iordan († 451)		Sf. Cazimir († 1483). († Quatember) Cazimir 10 Adar 5696
5 **Joi** Sf. Martir Konon din Isauria († 250)		Sf. Adrian Frideric 11 Adar 5696
6 **Vineri** S-ții 42 Martiri din Amoreea († 840)		Sf. Perpetua și Felicit. S-ta Coleta. († Quatember) Eberhardina 12 Adar 5696
7 **Sâmbătă** S-ții Martiri Efrem, Vasile și alții († 296)		Sf. Toma de Aquino († 1274). († Quatember) Felix 13 Adar 5696. Sabath
8 **Duminecă** Sf. Păr. Teofilact Ep. Nicomediei († 832)	A doua Duminecă din păresimi. Magazinele închise.	† Reminiscere. Sfântul Ion Milostivul († 1550) Manfred. 14 Adar 5696. Purim

Cușma este un centru turistic de mâna întâiu, căci ne oferă posibilități admirabile de excursiuni mici și mari în diferite direcții. In câteva ore se poate ajunge la stațiunea climatică Colibița de pe Valea Bistriței, la valea pitorească a Budacului, la Poiana Tomii, într'o singură zi la masivul Bistriciorului. In nemijlocita apropiere a comunei se înalță Munții Cușmei, ale căror coaste bogate în izvoare sunt acoperite cu păduri întinse de fag și brad și pe alocuri cu pășuni și „șlaguri" cu mulți fragi, zmeură, afine,

Foto R. H. Gross

La „Izvoru Cald" în M-ții Cușmei
In fund Heniul și M-ții Rodnei

Foto R. H. Gross

Vederea asupra Văii Bârgăului de pe M-tele Vulturu (1501)

merișoare și mure, și ale căror vârfuri (amintim Paltinul — 1154 m, Piatra Scrisă — 1391 m, Vulturul — 1501 m, Duca — 1490 m, Piatra lui Iacob — 949 m) ne îngădue vederi minunate asupra Văii Bistriței și a Budacului, cu chipeșele lor comune, asupra Munților Lăpușului, Maramureșului, Rodnei, Bârgăului, Călimanului și Gurghiului. Munții Cușmei, fiind ramificații ale Munților Călimani, sunt de origine vulcanică și sunt deci presărați cu formațiuni eruptive pitorești, ca bunăoară Piatra Cușmei, o stâncă în forma unei căciuli uriașe care a dat comunei numele ei, Piatra Deșălată, ai cărei pereți abrupți au cerut într'unul din ultimii ani, jertfa unei vieți tinere; adevăratele cetăți de stâncă ale Tătărcilor, Piatra Corbului, un impunător obelisc de piatră, etc. Aceste stânci prăpăstioase, putând fi lesne ocolite, nu înseamnează însă nici un obstacol pentru numeroșii schiori cari vizitează iarna Munții Cușmei cu minunatele lor pante și cu vederile lor fermecătoare.

Foto R. H. Gross

Piatra scrisă cu „Piciorul Curților"
In planul întâi izvoarele apeductului orașului Bistrița

MARTIE
31 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
9 Luni — Sf. 40 Martiri din Sebastia († 320)		S-ta Francisca († 1440)	Prudenţiu	15 Adar 5696
10 Marţi — Sf. Martir Codrat din Corint († 250)		Sfinţii 40 Martiri din Sebastia († 320)	Alexander	16 Adar 5696
11 Miercuri — Sf. Păr. Sofronie Patriarhul Ierusalimului († 638)		Sf. Eulogiu († 850)	Rozina	17 Adar 5696
12 Joi — Sf. Părinte Trifon († 820)		Sf. Grigore cel Mare, Papa († 604)	Grigore cel Mare	18 Adar 5696
13 Vineri — Ad. M. Sf. Nicefor Patriarhul Constantinopol.		S-ta Eupraxia († 410)	Ernest	19 Adar 5696
14 Sâmbătă — Cuv. Benedict († 534) şi Muc. Alex. Preotul		S-ta Matilda Impărăteasa († 968)	Matilda	20 Adar 5696. Sabath
15 Dumineca — Sf. Martir Agapie şi cei 6 împreună cu el	† A treia Dumineca din păresimi. Magazinele închise.	† Oculi. Sf. Longin (sec. I)	Isabela	21 Adar 5696

DEFILEUL CRIŞULUI REPEDE

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. – secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

Foto Val. Puşcariu
Crişul Repede intrând in defileu

Călătorind cu trenul dela Cluj spre Oradea, nici prin gând nu-ţi trece că după câmpia monotonă, în care cirezi de bivoli se mişcă agale, vei intra aşa de curând în decorul măreţ al munţilor.

Limbile subţiri de tufişuri, uitate pe culmile dealurilor se unesc tot mai mult şi de pe podişul dela Stana unde se despart izvoarele Crişului Repede de ale Almaşului, pădurea se răsfaţă în trâmbe largi până spre vârful depărtat al Vlădesei [1], care domină întreaga regiune.

Cum ai trecut de această „cumpănă de ape" şi de târgul Huedinului ne întâmpină la Poeni, pitoreasca vale a Drăganului ce-şi porneşte izvoarele tocmai de sub Cornul Munţilor, (Fântâna Rece) iar când ajungem la Ciucea, simţim deja vraja munţilor, care strâng tot mai puternic valea. Dela gura Iadului, pe a cărui vale pătrundem în inima Bihorului, Crişul se depărtează o vreme de calea ferată, înconjurând dealurile dela Braţca.

Muntele atras o clipă de apele lui, lasă loc câmpiei dela Şuncuiuş, apoi deodată păreţii se apropie şi Crişul îşi strânge albia ca într'un cleşte. Am străbătut deja două tuneluri şi când să intrăm în noaptea celui de al treilea, privirea ne-e răpită de năframa albă de spumă a unei cascade, ce într'o cădere ameţitoare svârle în Criş, apele culese din peştera dela Vad. Lângă ea se află otelul şi restaurantul, deschise pentru vizitatori din primăvară până toamna târziu. Trenul ne lasă chiar la halta (Peştera) din faţa cascadei; ca să ajungem la peşteră trebue doar să trecem podul pe celălalt mal.

Foto Val. Puşcariu
Calea ferată în defileu

Excursii.

1. — Peştera dela Vad, cunoscută de localnici şi sub numele de „peştera lui Zichy". dela numele fostului proprietar al domeniului, în cuprinsul căruia se găsea. este la depărtare de 3 h. ½ tr. pers. din Cluj şi 1 h. ½ tr. pers. din Oradea (trenurile accelerate nu opresc decât în staţiunea Vadul Crişului. aflată la 5 km de peşteră).

Peştera are aproximativ 600 m., e străbătută de un râu subteran. Ea e amenajată cu scări şi podeţe putând fi cu uşurinţă vizitată de toţi

---

1. Vezi articolul Vlădeasa din cuprinsul Calendarului (Săpt. XXVI şi XXVII)

MARTIE
31 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
16 Luni Martir Sabin (309)		St. Herbert († 1022) Henrietta 22 Adar 5696
17 Marţi Cuviosul Alexe Omul lui Dumnezeu († 397)		St. Patriciu Gertruda 23 Adar 5696
18 Miercuri St. Ciril Patr. Ierusalimului (386)	† Jumătatea postului.	St. Ciril Ierusalimneanul Anselm 24 Adar 5696
19 Joi S-ţii Martiri Chrisant şi Daria		† St. Iosif Iosif 25 Adar 5696
20 Vineri Cuv. Păr. ucişi de Arabi în Mânăst. St. Sabba		St. Ioachim Hubert 26 Adar 5696
21 Sâmbătă Cuviosul Păr. Iacob Episcopul († 762)	Inceputul primăverei.	St. Benedict (543) Benedict 27 Adar 5696. Sabath
22 Duminecă St. Martir Vasile Preotul Bisericii Angoriei († 363)	† A patra Duminecă din păresimi. Magazinele închise.	† Laetare. St. Octavian Arhidiaconul Cazimir 28 Adar 5696

excursioniştii (numai cu permisiunea îngrijitorului care se află la otelul staţiunei dela 1 Mai—15 Oct.)

2. — Excursii în împrejurimile peşterii dela Vad (1—2 ore).

a) pe malul stâng al Crişului urmând poteca tăiată în stâncă, care coboară apoi în lunca Crişului; la peşterile: Caprei, Debenţului; ascensiunea stâncilor „Cei doi Vlădici".

Foto Val. Puşcariu

Defileul Crişului Repede
In fund dealurile de la Braţca

b) pe malul drept al Crişului la: Peştera Ingerilor şi Cetatea Zânelor, dealungul defileului Crişului, urmând calea ferată până la Şuncuiuş; ascensiune la Stanul Lupului şi Cornul Lung.

c) La Suncuiuş (1 h.½) peste culmea dealului prin: Pietrele Albe—Oseiul—Sfărăşelu.

3. — Din Şuncuiuş se pot face excursii atât pe Valea Misidului şi la peştera Meanii (6—7 km) la peştera Szbundici cât şi în întreaga regiune karstică a pădurei Craiului, situată între Crişul Repede şi partea de nord a basinului Beiuşului.

4. — Vizitarea satului Vad (5 km de peşteră, gara Vadului Crişului) este deasemeni de recomandat pentru industria olăriei, caracteristică regiunei.

Notă. — Aci fiind un spaţiu liber, inserăm un clişeu ce s'ar fi cuvenit să fie la pag. 15 jos, unde însă n'a mai avut loc.

Foto Dr. L. Daniello

Privelişte spre V-ful „M-telui Mare" (1827) luată dela „Colţul Pietrei" (Westul masivului)

1936 — MARTIE 31 zile

ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
23 Luni — Sf. Martir Nicon cu ucenicii săi († 296)		Sf. Victorin († 484); Eberhard; 29 Adar 5696. Roș-Chodeș
24 Marți — Cuv. P. Artemon Ep. Seleuciei și Zacharia		Sf. Gabriel; Gabriel; 1 Nissan 5696
25 Miercuri — † Buna Vestire a S-tei Fecioare Maria	Seara se fac denii în biserici. Magazinele deschise.	†Buna Vest. a Sf. Fecioare Maria; Buna Vestire; 2 Nissan 5696
26 Joi — Soborul Sf. Arhanghel Gabriel	† Joia Canonului cel Mare.	Sf. Emanuel; Ludger; 3 Nissan 5696
27 Vineri — S-ta Martira Matrona din Tesalonic	Seara se fac denii în biserici.	Sf. Ioan Damaschin († 80); Rupert; 4 Nissan 5696
28 Sâmbătă — Cuv. Ilarion cel Nou Egumenul Mânăstirei Pel.	† Sâmbăta Sfântului Acatist.	Sf. Ioan Capistran; Guntram; 5 Nissan 5696. Sabato
29 Duminecă — Cuv. Marcu Ep. Aretuzelor, Ciril Diaconul și alții	† A cincea Duminecă din păresimi. Magazinele închise.	† Patientia. Sf. Eustațiu († 180); Eustațiu; 6 Nissan 5696

CARAȘOVA ȘI ÎMPREJURIMILE EI

DE PROF. TRAIAN SIMU
Cenzor al T.-C.R. — secția „Banat". Lugoj.

Portul din Carașova

Printre regiunile muntoase și localitățile caracteristice din Banat, vrednice de cercetat, de către turiști, sunt fără îndoială comuna Carașova și împrejurimile ei.

Carașova este situată între orașele Reșița și Anina, la distanță de cca 16 km de aceste centre metalurgice.

Intreaga regiune a Carașovei este caracterizată prin aspectul carstic, relief, cu totul specific în munții Banatului. Acest fenomen ni se prezintă prin înfățișarea colinelor și văilor în formă de canioane, precum și a peșterilor aflătoare în hotarul comunei Carașova. Un canion tip este fascinantul coridor al Prolazului. Prin cheile Prolazului râul Caraș și-a tăiat o cale printre stâncile de calcar, pe cari dacă le privești din vale ai impresia c'ar fi niște cetăți ruinate. Vârful acestor stânci sunt aproape inaccesibile, datorite faptului, că se coboară în apa râului cu niște păreți netezi și uriași. Printre păreții abrupți să găsesc și peșteri, dintre care cea mai interesantă este „Pecka", adică Petica, ce înseamnă în limba crașovenească peșteră.

La o distanță de 4 km de Carașova se ridică ruinele unei cetăți pe un
pisc ce stăpânește toată valea Carașului. Priveliștea este încântătoare, căci
ochiul stăpânește tot ținutul, iar orizontul spre Răsărit este închis de coama
muntelui Semenic. Când și cine a zidit cetățuia nu se știe. In documente este
pomenită, cetatea, prima dată la anul 1230. Are aspectul unei cetăți cavale-
rești, cu reminescențe mult îndepărtate în evul mediu, despre care a scrie aici
spațiul nu ne permite.

O altă excursie care răsplătește oboseala turistului în hotarul Carașovei
este Peștera Comarnic. La 12 km depărtare de Carașova. Această
peșteră merită a fi vizitată, fiindcă este cea mai mare peșteră la noi, având
ramificări de mai mulți kilometri în munții calcaroși de aci. Gura peșterii
este strânsă și scundă și nici nu s'ar putea presupune că interiorul ei prezintă
varietăți curioase, cu coridoare când scunde când mai înalte, cu aspectul
unor camere boltite, pline cu stalactite și stalagmite. De multe ori turistul
trebuie să se strecoare pitit dacă dorește să înainteze cât mai adânc în peșteră.

Ani dearândul peștera a fost lăsată în părăginirei astăzi însă datorită
măsurilor luate de U. D. R. a devenit accesibilă pentru turiști, fiind bine
îngrijită, iar speologilor le prezintă un vast teren de cercetări științifice.

Ca încheiere țin să menționez că atât Carașova precum și celelalte 6
sate carașovenești merită să fie cercetate, fiindcă prezintă un
complex interesant din punct de vedere geofizic și etnografic, probleme a-
dâncite și studiate și de scriitorul acestor rânduri.

1936 ORTODOX	MARTIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
30 Luni Cuv. Păr Ion Scărarul (603)		Sf. Quirin Guido 7 Nissan 5696
31 Marți Sf. Martir Ipatie Ep. Gangrelor († 378)		Sf. Balbina F. Filipin 8 Nissan 5696.
1 Miercuri Cuvioasa Maria Egipteanca	APRILIE	Sf. Valeriu Hugo 9 Nissan 5696
2 Joi Cuviosul Părinte Titu		Sf. Francisc de Paula Francisc 10 Nissan 5696
3 Vineri Cuv. Păr. Nichita Egum. Mânăst. Midichiei (820)		Sf. Richard († 1252) Richard 11 Nissan 5696. Roș-Chodeș
4 Sâmbătă Cuv. Iosif scriitor de cântări și George din Maleo	† Sâmbăta lui Lazăr.	Sf. Isidor Ambrosiu 12 Nissan 5696. Sabath
5 Duminecă Sfinții Martiri Teodul și Agatopod († 300)	† Dumineca Floriilor. Seara se fac denii în biserici. Magazinele închise.	† Dumineca Floriilor. Sf. Vincențiu Ferrier Floriile. Sixt 13 Nissan 5696

MASIVUL POIANA RUSCĂI

DE PROF. AUREL PIȚU
Secretarul general al Touring-Clubului României – secția „Banat" Lugoj

PRIMUL MARCAJ TURISTIC

Dela curmătura dintre Valea Timișului și a Streiului, numită Poarta de Fier, începe masivul Poiana Ruscăi, turtit și foarte sfâșiat de ape. El se întinde până în Mureș și după cum l'arată numele „poiana" e acoperit cu pășuni și păduri și are aproape toate vârfurile la aceiaș înălțime. Cele mai înalte vârfuri sunt Padeș (1380 m) și Rusca (1359 m).

Foto S. Dumbravă

Cascada Padeșului

Acest masiv care pare ca o treaptă așezată la picioarele masivului Retezat, deși oferă drumețului variate priveliști și frumuseți, este foarte puțin cunoscut și n'a fost până'n prezent amenajat din punct de vedere turistic. De abia anul trecut (13—17 Aug.) Touring-Clubul României—secția „Banat", cu aprobarea Comisiunii Monumentelor Naturii din Cluj, pentru a ușura turiștilor vizitarea acestui masiv, a executat primul marcaj în lungime de circa 35 km.

Poteca marcată cu culoare roș vertical pe fond alb, are următorul itinerar: Nădragu—Podul Baiza—Valea Padeșului—Valea Cireșului—Monumentul Jahn—Sălașele Vechi—Sub Vf. Dăii—Dâmbu cu Fier (Casa pădurarului, unde se poate găsi adăpost) — Vf. Bordariu — Vf. Babanului—Regeu — Vf. Padeș—Tăul Ursului (casa de adăpost R. Pădure)—Vf. Rusca — Cariera de marmoră — Rușchița.

Foto S. Dumbravă

Ruschița — Cariera de marmoră

La Nădragu (Jud. Severin), unde merită să fie vizitate uzinele de fier, se poate ajunge cu automobilul din Lugoj, sau cu trenul industrial al uzinelor Nădrag, care pleacă în fiecare zi (afară de sărbători) din stația Gavojdia (lângă Lugoj), situată pe linia principală București-Timișoara. De aici, urmând poteca marcată — cea mai potrivită—se ajunge în 4 ore pe Vf. Padeș (1380 m) —cel mai înalt vârf din acest masiv — de unde se deschide o largă priveliște spre Muntele Mic, Țarcu, Valea Bistrei și Valea Timișului.

Din Padeș, după 2 ore, se intră într'o largă și luminoasă poiană în mijlocul

APRILIE
30 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
6 Luni — Sfântul Eftimie Patriarhul Constantinop. († 582)	Incepe săptămâna mare. Seara se fac denii în biserici.	St. Celestin	Celestin	14 Nissan 5696. Ajunul Paştelor
7 Marţi — Sfântul Martir George Episcopul Mitilinei	Seara se fac denii în biserici.	St. Clotariu	Alwin	15 Nissan 5696. Pesach (Paştele), ziua I-a
8 Miercuri — St. Irodion, Agaf şi Ruf	Seara se fac denii în biserici.	S-ta Maria Egipteanca	Albert	16 Nissan 5696 Pesach (Paştele), ziua II-a
9 Joi — St. Mart. Eupsich din Cesarea	† Joia Mare. Seara se fac denii în biserici şi se citesc cele 12 evanghelii ale patimilor Mântuitorului şi se scoate sf. cruce	† Joia Mare. Proor. Iezechil	Demetriu	17 Nissan 5696 Pesach (Paştele), ziua III-a
10 Vineri — S-ţii Mart. Terenţie Pompie şi alţii († 250)	† Vinerea Mare. La amiază se scoate în biserici sf. epitaf. Seara se cântă în biserici prohodul şi se face ocolirea sf. epitaf.	† Vinerea Mare St. Macariu	Leon	18 Nissan 5696 Pesach (Paştele), ziua IV-a
11 Sâmbătă — St. Martir Antipa Episcopul Pergamului	† Sâmbăta Mare.	† Sâmbăta Mare. St. Leon cel Mare	Herman	19 Nissan 5696 Pesach (Paştele), ziua V-a Sabath
12 Duminecă — † SFINTELE PAŞTE	† Dumineca Invierei Domnului. Magazinele închise.	† Sfintele Paşte. St. Iuliu Papa	Paştele Iuliu	20 Nissan 5696 Pesach (Paştele), ziua VI-a

pădurii de molizi — Tăul Ursului,—unde se află casa de adăpost a d-lui R. Pădure cu câteva camere şi unde se poate lua şi masa. De aici, tăind şoseaua care merge dela Luncani la Ruşchiţa se atinge în 2 ore Vf. Rusca (1359 m) — iarna teren admirabil pentru ski — de unde se vede măreţul masiv al Retezatului. De aici, după un drum de 1½ ore pe poteca marcată, se coboară la cariera de marmoră din Ruşchiţa, proprietatea d-lui I. Bibel membru T.-C.R.

Această carieră, care trebuie vizitată, este cea mai mare din România şi are cele mai moderne instalaţiuni. Contrar celor afirmate de unii, de aici se scot blocuri mari cu ajutorul maşinelor electrice şi cu aer comprimat.

Foto S. Dumbravă

Ruschiţa — Cariera de marmură

Tot de pe Tăul Ursului se poate merge pe şoseaua, care trece printr'o tânără pădure de brad, la Şapte Izvoare — loc minunat de excursii — unde dintr'un mal dela poalele pădurii, ţâşnesc cele şapte izvoare cu apa limpede şi rece, pe care oameni cum se cade le-au întărit cu un parapet de marmoră, spre a nu se înfunda şi irosi. Se găseşte şi un mic adăpost pentru vremea rea, mese şi bănci pentru odihnă. De aici se continuă drumul la Ruschiţa—Rusca Montană—Voislova sau de pe Tăul Ursului — Luncani — Tomeşti (fabrica de sticlă)—Margina, unde se află o modernă fabrică pentru extragerea spirtului din lemn.

Foto S. Dumbravă

Ruschiţa — Instalaţiile electrice

De pe Vf. Rusca se poate cobori la Poteni (staţiune climatică), iar de aici cu trenul industrial la Margina (staţie pe linia Lugoj-Ilia) sau prin Vadul Dobrii—Bunilă—Poeniţa Voinii—Ghelar (mine de fier) iar de aici cu trenul industrial sau pe jos la Govăşdie—Teliuc—Hunedoara (uzinele metalurgice).

Notă.—Vezi şi calendarul Săptămânal pe 1935 săptămânile I, XXIX şi L.

1936 ORTODOX	APRILIE 30 zile	CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
13 Luni † SFINTELE PAȘTE	Magazinele închise	† Sfintele Paște. Sf. Hermenagild	Paștele. Justinus	21 Nissan 5696 Pesach (Paștele), ziua VII-a.
14 Marți † SFINTELE PAȘTE	Magazinele deschise.	Sf. Justin	Tereza	22 Nissan 5696 Pesach (Paștele), ultima zi.
15 Miercuri S-ții Aristarch Pud și Trofim (67)		Sf. Paternu	Charisiu	23 Nissan 5696
16 Joi S-tele Martire Agapia și Chionia († 296)		S-ta Anastasia și Sf-ta Bernadetta Soubirous	Florentin	24 Nissan 5696
17 Vineri Sf. M. Simeon Persul Episc. Persidei (sec. V)	† Izvorul Tămăduirei. Se fac slujbe în biserici pentru cei bolnavi și infirmi.	S-ta Apolonia	Rudolf	25 Nissan 5696
18 Sâmbătă Cuviosul Ion Ucenicul		Sf. Perfectu	Valeria	26 Nissan 5696 Sabath
19 Duminecă Cuv. Ion Paleolavritul	† Duminecă Sf. Apostol Toma. Magazinele închise.	† Quasimodo. Sf. Simon	Hermogene	27 Nissan 5696

EXCURSIUNI ÎN ÎMPREJURIMILE SLĂNICULUI MOLDOVEI

DE DR. EM. ANCA
Membru al T.-C. R.-secția „Frăția Munteană", Cluj.

Natura prodigioasă a împrejurimilor Slănicului Moldovei oferă vizitatorilor pe lângă o vilegiatură din cele mai plăcute, numeroase și variate excursii.

Posibilitatea de a admira frumusețea regiunei s'a mărit anul acesta grație bunăvoinței arătate de Epitropia Sf. Spiridon.

Construirea unui pavilion turistic pe muntele „Cerbul", a 3 cabane pe: Cernica, Muntele Puf și Izvoarele Pufului; trasarea și marcarea mai multor drumuri și punerea la dispoziția vizitatorilor a unei hărți de orientare sunt realizări turistice care ușurează considerabil cunoașterea împrejurimilor acestei reputate stațiuni balneare.

Indicăm mai jos câteva din excursiile recomandate:

Excursii apropiate: 1. „Cascada": plimbare dealungul văii Slănicului (20 minute) trecând pe lângă izvoarele minerale, păstrăvărie și grădina căprioarelor.

2. „Checicheș". Se continuă drumul de la Cascadă dealungul văii (30 minute). Traversând primul pod, apare cherestеaua de munte a Epitropiei. La al II-a pod suntem la vechea graniță. Câteva case ale pădurarilor și o crescătorie de vulpi. La 10 minute de aici continuând valea, apare Checicheșul cu câteva case ale păzitorilor. De aici se poate continua drumul: *a)* pe cursul văii până la ultima cherestea; *b)* la dreapta urcând culmea spre muntele Șandru; *c)* la stânga trecând valea și urmând calea spre Cernica și Poiana Sărată.

Foto Em. Anca

Slănicul Moldovei
Vedere de pe Dobru

3. „Valea Pufului". La ½ km de Slănic pe cursul în sus al văii între Cascadă și izvoare, se deschide în spre dreapta, valea Pufului. Până la izvoarele Pufului sunt 2 ore de mers. Aici se află o casă de adăpost confortabilă, de unde se poate merge spre muntele Șandru sau spre muntele Puf.

Excursii mai îndepărtate. 1. Hârja — Poiana — Sărată. Dist. 12 km. Se urcă pe o pantă accesibilă — între muntele Dobru și Păltiniș. Drum marcat și ușor. Perspective minunate de pe muntele „Păltiniș" aflător la ½ drumul între Slănic-Hârja. Pe acest munte se văd urme de tranșee. De aici drum de o oră până la Hârja, ce se află la marginea Oituzului și de 2 ore până la Poiana Sărată. In Poiana Sărată există o biserică frumoasă, cimitirul eroilor, băile minerale și o cherestea importantă. Reîntoarcerea sau pe acelaș drum sau pe la „Cernica"- Checicheș (3 ore).

2. Pe muntele Puf: Distanță de 2½ km. Se urcă pe o pantă accesibilă din spatele vilei noi Sion, urmând drumul în serpentină prin pădure. Deasupra o frumoasă poiană cu perspective spre muntele Șandru, spre muntele Păltiniș și Valea Slănicului. Este promenada preferată a vilegiaturiștilor. Intoarcerea pe acelaș drum sau pe versantul sudic al Pufului, unde se află o

1936 ORTODOX	APRILIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
20 Luni Cuv. Teodor Trichina		Sf. Sulpiciu / Sulpiciu / 28 Nissan 5696
21 Marţi Sf. Martir Ianuariu Episcopul		Sf. Anselm / Anselm / 29 Nissan 5696
22 Miercuri Cuv. Păr. Teodor Sicheotul Ep. Anastasiop.		Sf. Lothariu / Lothariu / 30 Nissan 5696. Roş-Chodeş
23 Joi †Sf. Mart. George şi Împărăteasa Alexandra	Magazinele închise.	† Sf. George / George / 1 Ijar 5696. Roş-Chodeş
24 Vineri S-ta Mart. Elisabeta şi Sf. Mart. Saba Stratilat		Sf. Adalbert / Albert / 2 Ijar 5696
25 Sâmbătă Sf. Apostol şi Evanghelist Marcu		Sf. Marcu Evanghelistul / Marcu / 3 Ijar 5696. Sabath
26 Duminecă Sf. Martir Vasile Episcopul Amasiei	† Dumineca Mironosiţelor Magazinele închise.	† Misere. Sf. Clet Papa († 95) / Raimar / 4 Ijar 5696

nouă casă de adăpost şi un izvor cu apă potabilă răcăritoare. Coborîrea se face pe o pantă în serpentină. Coborînd în valea Pufului; drumul se continuă dealungul văii până la isvoare.

3. Pe muntele Şandru. (12 km în 4 ore). Dus intors o zi. De la Checicheş se urcă o pantă accesibilă şi pentru cai. De pe vârf (1639 m), se deschide o panoramă din cele mai frumoase în toate direcţiunile: Măgura Odobeştilor precum şi localităţile Tg.-Săcuiesc, Breţcu, Slănic, Tg.-Ocna, Oneşti, etc. La 500 m distanţă pe versantul E. se află o cabană ce este un admirabil loc de adăpost la nevoe. (Proprietatea Firmei Schmoll din Braşov). Intoarcerea pe acelaş drum sau urmând vechea graniţă până la cota 809 şi apoi peste muntele Puf.

4. Coşna—Doftana—Mausoleul eroilor de pe Măgura; Mausoleul eroilor de la Mosoarele şi Cireşoaia. (Excursie de o zi). Distanţa dus şi întors 24 km. (Cu autobusul 12 km). Plecarea din Slănic cu autobusul dimineaţa până în dreptul Coşnei, de aici pe jos se face ascensiunea cotei unde se văd şi azi urmele lucrărilor făcute de armatele noastre şi ale inamicilor. Apoi la mausoleul eroilor de pe Măgura (de vizitat schitul şi locul cu peşti). La 1 km depărtare în com. Mosoarele se află mausoleul luptătorilor de la Cireşoaia. Urcând aproximativ 3 km atingem cota 609 numită „Cireşoaia", unde ca şi pe „Coşna" se văd urmele tranşeelor şi o cruce ridicată drept recunoştinţă Bat. 2 Vânători de Munte, care a scos pe Germani din jurul Tg.-Ocnei şi i-a aruncat peste Cireşoaia. Pe aici în 30 minute coborîş în şoseaua Tg.-Ocna Slănic, de unde se poate lua autobusul spre Slănic.

PE VALEA NEREI

DE PROFESOR ŞTEFAN WISNOVSKY
Censor al Touring-Clubului României—secţia Banat (Lugoj).

O staţiune climatică — bine amenajată şi cu posibilităţi de admirabile excursiuni — este Comuna Sasca Montană (jud. Caraş) din M-ţii Almajului, în partea de S a Banatului. Climatul ei dulce, abundenţa de soare, verdele întinselor păduri de fag şi brad, apele limpezi cu cascadele romantice ale Nerei şi afluenţilor ei, ar trebui să atragă mai mult lumea sătulă de sgomotul oraşelor, doritoare de Natură în minunata ei tăcere.

Foto Wisnovsky

Cascada doua pe „Ochiul Beului"

In valea deschisă a râului Nera şi în cea închisă a pârâului Şuşara —afluent al Nerii—se află Sasca Montană. Comună lungă — pe o singură stradă de vre-o 3 km — cu case resfirate pe povârnişurile văii, are aspect plăcut. Locuitorii Români şi Germani sunt ospitalieri; pentru un preţ redus ei oferă vizitatorului hrană şi confort. Se pleacă din Timişoara sau din Lugoj, atingându-se Gătaia-Ora-

APRILIE

30 zile

1936

ORTODOX			CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
27 Luni	Sf. Martir Simeon Episc. Ierusalimului		Sf. Antim	Anastasius	5 Ijar 5696
28 Marți	Sf-ții Apostoli Iason și Sosipatru (70)		Sf. Pavel de Cruce	Tereza	6 Ijar 5696
29 Miercuri	Sf-ții nouă martiri din Cizic		Sf. Petru Mart.	Sibila	7 Ijar 5696
30 Joi	Sf. Ap. Iacob, fratele Sf. Ion Evanghelistul		S-ta Ecaterina de Siena	Iosif	8 Ijar 5696
1 Vineri	Sf. Prooroc Ieremia (580 în. Chr.)	MAI Magazinele închise.	S-ții Filip și Iacob	Filip și Iacob	9 Ijar 5696
2 Sâmbătă	Aducerea Moaștelor Sf. Atanasie		Sf. Atanasiu	Sigismund	10 Ijar 5696. Sabath
3 Duminecă	S-ții Mart. Timoteiu și Maura	† Duminica Slăbănogului. Aniversarea Nașterii M. S. Elena a României (1896). Magazinele închise.	† Jubilate. Aflarea Sf. Cruci	Erna	11 Ijar 5696

vița-Răcășdia (10 km la S de Oravița). De acolo, cei 20 km de șosea se parcurg cu autobusul, trecând prin satele pitorești, Macoviște și Slatina. Apoi ne impresionează fermecătorul sat de munte Sasca Montană, străbătut de pârâul Șușara, care imediat se varsă în Nera. Ambele ape, pe lângă valoarea lor de ,,huilă albă'', servesc însă mai ales pentru satisfacția adevăratului vis turistic: locuri minunate de băi.

,,Valea Morilor'' a Șușarei, cu drumul ei de munte de aproximativ 3 km, împădurit, ușor de străbătut și bine îngrijit, cu pitorescul morilor sale de apă situate d'alungul malului, îndeamnă mai ales pe călător la visare.

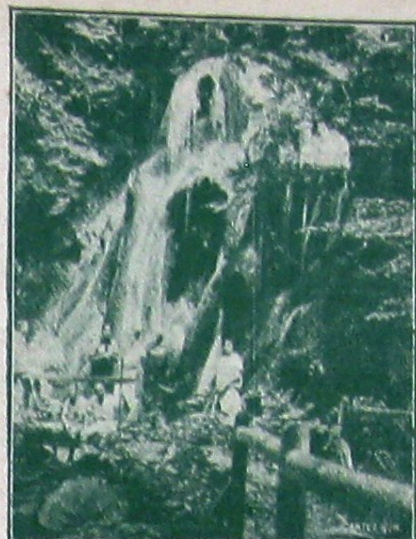

Foto Wisnovsky

Cascada întâia pe „Ochiul Beului"

Sasca Montană este punctul de plecare al mai multor excursiuni:

1) Intr'o oră de urcuș domol, suntem pe M-tele ,,Calvar'' (519) de unde vederea este splendidă. 2) Trecând pe lângă ,,Cascada Șușarei'' se ajunge repede prin spinarea unui podiș (601) la satele simpatice Stinăpar și Cărbunar. 3) O atracție aleasă însă a acestei regiuni, este Valea Nerei și a Beului, spre NE de Sasca și pe o lungime de 20 km. După un drum de 4 ore se ajunge la Lacul Ochiul Beului, adevărată minune a Naturii; iar la alt. de 560 m se găsesc două cascade la 500 m una de alta și f. interesante. La aceste două puncte merge și o sosea bunicică pentru automobile. 4) De la Sasca (30 km 6—7 ore de drum foarte ușor) se află Moldova Nouă de unde cu vaporul se merge la Orșova, etc.

La Sasca se găsesc camere de închiriat cu pensiune (60—80 lei pe zi). Se găsesc și case întregi și mai este și un otel. Multe familii din Lugoj și-au cumpărat sau construit frumușele case aci, astfel că propaganda lor va face de sigur să crească cu timpul numărul vizitatorilor acestei drăguțe localități.

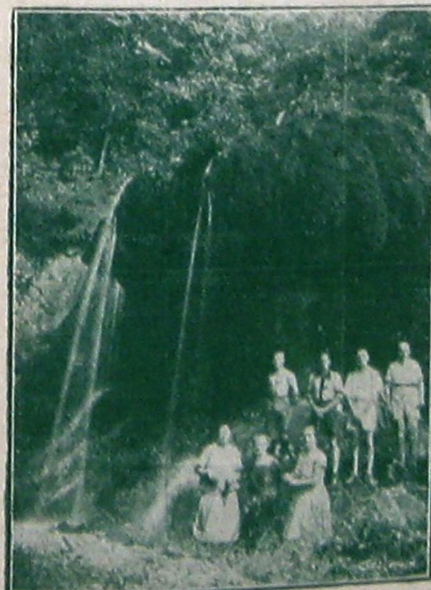

Foto Wisnovsky

Cascada treia pe „Ochiul Beului"

Foto Wisnovsky

Deasupra Nerei, spre „Ochiul Beului"

MAI

1936 — 31 zile

ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
4 Luni S-ta Martiră Pelagia din Tars († 288)	Moartea lui Ion C. Brătianu (1891).	S-ta Monica († 384) Florian 12 Ijar 5696
5 Marţi S-ta Martiră Irina şi Sf. Neofit (315)		Sf. Piu V, Papa († 1572) Gotthard 13 Ijar 5696
6 Miercuri Sf. şi Dreptul Iov († 1350 în. Chr.)	† Injumătăţirea praznicului.	Sf. Ion dela Poarta Latină Dietrich 14 Ijar 5696
7 Joi Arătarea Sfintei Cruci şi Sfântul Acaciu		Sf. Stanislau († 1079) Gottfried 15 Ijar 5696
8 Vineri Sf. Apostol şi Evanghelist Ioan		Sf. Dezideriu Dezideriu 16 Ijar 5696
9 Sâmbătă Sf. Prooroc Isaia († 681 în. Chr.)		Sf. Grigore din Nazianz Hiob 17 Ijar 5696. Sabath
10 Duminecă Sf. Apostol Simeon Zilotul	† Dumineca Samarinencei. Magazinele închise.	† Cantate. Sf. Antoniu Ep. Gordian 18 Ijar 5696. Lag Be Omer

CASA T.-C. R. „GHEŢARUL DE LA SCĂRIŞOARA"

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. — secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

In apropiere de Gheţarul dela Scărişoara (¼ de oră depărtare) se află casa de adăpost cu acelaş nume, proprietatea Touring-Clubului României, — secţia „Frăţia Munteană".

Foto Val. Puşcariu

Casa T.-C. R. — „Gheţarul de la Scărişoara"

Situată la o alt. de 1100 m în mijlocul unei frumoase păduri de brad şi în preajma drumului pe care Moţii urcă din valea Arieşului spre păşunile Călinesei şi ale Mărşoaiei, ea reprezintă un popas necesar pentru turiştii care vor să cerceteze atât interesantul Gheţar [1]), cât şi regiunea pitorească din jurul lui.

Casa cuprinde 4 camere şi poate adăposti până la 30 de persoane, fiind deschisă dela 15 Aprilie—15 Octombrie. Un îngrijitor permanent (pădurarul Statului) locueşte în cantonul silvic de lângă casă, punând la dispoziţia turiştilor alimentele ce se pot procura dela localnici (lapte, ouă, unt, brânză, etc.).

D i s t a n ţ e. Casa „Gheţarul dela Scărişoara" se află la 40 km de Câmpeni (Turda-Câmpeni 85 km, 4 h. ½—5 h. tr. pers., pe şosea 80 km). Şoseaua dintre Câmpeni şi Scărişoara (33 km) e practicabilă rareori şi pentru automobil; ea se străbate de obiceiu cu căruţa. Din Scărişoara (Gârda de Sus) se urmează unul din cele două drumuri, care duc la Gheţar şi casa de adăpost:

a) Gârda de Sus (biserică), dealungul văii Gârda Sacă, apoi urcuş la Gheţar şi casa de adăpost (6 km 5 în ½—2 h.), cel mai uşor; marcaj T.-C. R. roşu vertical.

Foto Val. Puşcariu

Casa lui „Avram Iancu" din A. Iancu (Vidra de sus)

b) Se urmează valea Gârda Sacă numai 600 m până în dreptul văii Ordîncuşei, se urcă dealul la Zgurăşti (câteva case de moţi) şi se continuă drumul pe „Munună" până la casa de adăpost (6 km în 2 h.); recomandabil pentru turiştii care vor să viziteze gheţarul de sub Zgurăşti.

La casa „Gheţarul dela Scărişoara" se poate ajunge şi pornind din: B ă l c e ş t i pe valea B e l e ş u l u i - M ă r ş o a i a (30 km în 9 h.), marcaj. T.-C-R. galben orizontal şi roşu-albastru oriz. sau peste: D r ă g o i a s a - C ă l i n e a s a (31 km 5 în 10 h.; marcaj albastru orizontal). Alt drum peste

1. Vezi şi Calendarul pe 1934 (Săptămâna XXIX).

1936 ORTODOX	MAI 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
11 Luni — Sf. Martir Mochie († 228)		Sf. Mamert; Adolf; 19 Ijar 5696
12 Marți — Sf. Păr. Epifan Ep. Constantiei Ciprului († 403)		Sf. Pancrațiu Achil; Pancrațiu; 20 Ijar 5696
13 Miercuri — S-ta Martiră Gliceria (141)		Servațiu; Servațiu; 21 Ijar 5696
14 Joi — S-ții M. Isidor și Terapont din Chio (215)		Sf. Bonifaciu; Christian; 22 Ijar 5696
15 Vineri — Cuv. Pachomie cel Mare		Sf. Ioan de la Salle; Sofia; 23 Ijar 5696
16 Sâmbătă — Cuv. Părinte Teodor cel sfințit (345)		Sf. Ioan de Nepomuc; Honoriu; 24 Ijar 5696. Șabath
17 Duminecă — Sf. Apostol Andronic	† Dumineca Orbului. Magazinele închise.	† Rogate. Sf. Victor; Theoderich; 25 Ijar 5696

munte e cel ce pornește dela casa T.-C. R. „Măguri" peste Vrf. Vârfului—Ursoaia—Mărșoaia (30 km în 9—10 h., marcaj roșu orizontal).

Excursii în regiunea din jurul casei:

1. La Ghețarul de sub Zgurăști — Valea Ordîncușii—Poarta lui Ioanele, 18 km dus și întors.

Itinerar: Casa de adăpost — pe „Munună" — ghețarul de sub Zgurăști—scoborâș la gura văii Ordâncușii—Peștera lui Ioanele—Cheia; la întoarcere: valea Ordâncușii — Gârda Sacă — Ghețar — casa de adăpost.

2. La Arieșeni (21 km dus și întors).

Itinerar: Casa de adăpost-Ghețar—Gârda Sacă—„La Turci" (cota 1163 m)—Arieșeni; la întoarcere: Arieșeni—valea Arieșului—Gârda de Sus—valea Gârda Sacă—Ghețar—Casa de adăpost.

Foto Val. Pușcariu

Valea Ordâncusei (Scărisoara)

3. Călineasa (22 km dus și întors).

Itinerar: Casa de adăpost—valea Iepei—Stânișoara—Căprăreț—Călineasa. Intoarcerea: Călineasa-Casa de adăpost, pe acelaș drum.

* Platoul Călinesei și regiunea apropiată numită „Grumazul Bătrânei" (la S.E. de muntele Bătrâna), se recomandă pentru camping. De aici se poate ajunge cu ușurință pe platoul karstic dela Padiș, în regiunea izvoarelor Someșului Cald, la lacul temporar dela Pener și la minunatele „Cetăți" ale Bihariei [1]).

4. La „Casa de Piatră—și—Gârda Sacă" (aprox. 25 km. dus și întors).

Itinerar: Casa de adăpost—Iapa—Stânișoara—Dealul Căteilor—Casa de Piatră—Chicera Inaltă—Gârda Sacă; intoarcerea la casa de adăpost prin cătunul Comărnicel. Excursie numai pentru turiștii antrenați.

* Excursii mai lungi la: Avram Iancu (Vidra de Sus), pe Muntele Găina (1486 m), la Piatra Grăitoare și Cucurbeta Mare, etc.

Notă. Pentru intinerarile acestor excursii a se consulta: Ghețarul dela Scărișoara de Valeriu Pușcariu (Cartea Românească 1934), pag. 21—29.

1. Vezi și „Padiș-Valea Galbenei" din acest calendar. Săptămâna XLIV și XLV.

1936 ORTODOX	MAI 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
18 Luni S-ţii Martiri Petre Dionisie, Andrei şi alţii		Sf. Venanţiu. (Rogaţiuni) Erich 26 Ijar 5696
19 Marţi St. Martir Patriciu Ep. Brusei		Sf. Petru Celestin. (Rogaţiuni) Klaus 27 Ijar 5696
20 Miercuri Sf. Martir Talaleu (248)		Sf. Bernardin. (Rogaţiuni) Bernhard 28 Ijar 5696
21 Joi † ÎNĂLŢAREA DOMNULUI	Ziua numelui M. S. Elena a României. Sărbătoare Naţională. Ziua Eroilor Neamului Românesc. La Patriarhia din Bucureşti se face pomenirea tuturor Domnitorilor şi Mitropoliţilor ţării. Magazinele închise.	† Înălţarea M Domnului. M. Secundin M. Înălţarea. Constantin 29 Ijar 5696. Roş-Chodeş
22 Vineri Sf. Martir Basilisc († 370)		S-ta Iulia († 439) Iulia 1 Sivan 5696. Roş-Chodeş
23 Sâmbătă Cuv. Mihail Mărt. Episcopul Sinadiei (833)		Sf. Dezideriu (Didier) Ewald 2 Sivan 5696. Sabath
24 Duminecă Cuviosul Simeon dela Munte († 491)	† Dumineca Sfinţilor Părinţi. Magazinele închise.	† Exaudi Sfântul Donaţian Suzana Sivan 5696

MUNTELE BEDELEU

DE DR. VIRGIL ARMEANU
Membru al T.-C. R.,–secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

Urcând cursul Arieşului[1]), cam la jumătatea drumului între Turda şi Abrud, călătorul observă peretele gol al Bedeleului, ce străjueşte malul drept al apei.

Foto Val. Puşcariu

„Huda lui Păpară"

De pe creasta lui, ce se ridică dintr'odată cu 600 m deasupra văii, ochiul are o minunată vedere asupra unei lungi porţiuni a Arieşului, ce curge şerpuind printre satele cu căsuţe albe împrăştiate pe vale. Spre N.W. se zăresc coastele stâncoase ale masivului Scărişoara-Belioara, iar în fundul zării se ridică domoală coama goală a Muntelui Mare (1827 m).

Bedeleul are trei vârfuri mai însemnate: Prislopul (1287 m), Săcul (1235 m) şi Vârful Cireşului (1239 m). Partea de miazănoapte, formează o creastă impozantă, al cărei Vârf (Iarul), domină cursul Arieşului şi se poate observa tocmai de la Ocoliş.

Pentru a ajunge la muntele Bedeleu se ia trenul mic din Turda („Mocăniţa") până la Sălciua de Jos (46 km în ½ h.). In sat se pot vedea vechi case de Moţi, cu pridvoare caracteristice susţinute de stâlpi uniţi prin arcade, pitite sub un acoperiş de paie de 3 ori mai înalt decât casa. Loc pentru popas de noapte, se găseşte cu preţ moderat la hanul d-lui Andone, din spatele gării.

Foto Maxim Pop

Peisaj din Bedeleu (In primul plan, case vechi, acoperite cu stuf)

Din Sălciua se poate merge la Hudă lui Păpară sau Valea Ascunsă în 1 oră, coborând pe malul drept al Arieşului până la Valea Uncăşeştilor, pe care se continuă apoi drumul până la „Hudă". Aici iese apa dintr'o peşteră, formând o mică cascadă după ce a străbătut un drum subteran de aprox. 2 km.

Pentru a ajunge la locul de intrare al apei, se urcă dealul din spatele morii ce se află lângă peşteră (La Crucea Uncăşeştilor) apoi se coboară la confluenţa văii Ponorului, cu Valea Seacă şi Valea Poienii, loc numit „La Vânătoare". Astfel, apele cu

1. Vezi şi Calendarul T.-C.R. pe 1934 (Săptămâna XXI).

1936 — ORTODOX	MAI — 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
25 Luni — A treia aflare a Capului Sf. Ion Botezătorul		Sf. Gregoriu VII Papa Urban 4 Sivan 5696
26 Marţi — Sfinţii Apostoli Carp şi Alfeu (59)		Sf. Filip de Neri Zacharia 5 Sivan 5696. Ajunul Rusaliilor
27 Miercuri — Sfântul Martir Terapont Episcopul Sardei		Sf. Beda Venerabilul Beda 6 Sivan 5696. Rusaliile ziua I-a
28 Joi — Cuviosul Nichita Episcopul Chalcedonului	Temerul târgului moşilor din Bucureşti.	Sf. Augustin Episcopul. (Rogaţiuni) Wilhelm 7 Sivan 5696. Rusaliile ziua II-a
29 Vineri — Mart. Teodosia Fecioara din Cesarea († 306)	† Sâmbăta Morţilor. Se face pomenirea morţilor în biserici şi cimitire	Sf. Maxim Maxim 8 Sivan 5696
30 Sâmbătă — Cuviosul Isachie Egum. Mânăst. Dalmaţiei († 374)		Sf. Ferdinand Rege Vigand 9 Sivan 5696. Sabath
31 Duminecă — Sfântul Apostol Ermia şi Sf. Martir Ermei	† Rusaliile. Dumineca Mare. Magazinele închise.	† Rusaliile. Sfânta Angela Merici Rusaliile Angela 10 Sivan 5696

Foto Val. Puşcariu

Muntele Bedeleu (Vârf. Iarul văzut de pe Arieş)

puteri întreite coboară în adânc, tăindu-şi calea prin stâncă.

De la Hudă se poate urca pe creasta Bedeleului, luând drumul din spatele morii. Sus însă vederea este limitată, cărarea părăsind creasta şi trecând prin fundul mai multor văi mici printre doline şi mlaştini.

Mai frumoasă este cărarea care duce pe sub peretele abrupt al Bedeleului. Pentru aceasta de la Huda lui Păpară se coboară înapoi valea Uncăşeştilor până aproape de vărsarea în Arieş, apoi se urmează la dreapta cărarea ce străbate printr'o pădure de fag, ajungând la bogatele izvoare de la Podirei. La 15—20 minute, din acest loc, o cărare duce până la creastă, aproape de care se află peştera dela Groşi, greu de găsit.

Continuând drumul pe sub creastă, după aproximativ două ore, întâlnim cărarea ce duce la satul Lunca (gara Samuil Micu) de unde se poate lua trenul spre Turda sau Câmpeni.

Notă.— Pentru adăpostirea turiştilor în această regiune se află casele construite de Batalioanele de Vânătoari de Munte din Sighet la Lutoasa; iar la vreme de nevoie cantoanele grănicerilor şi casele de vânătoare.

Casa de adăpost de la Prislop, construită de T.-C.R.—secţia „Maramureş" va deschide turismului atât valea Bistriţei Aurii, cât şi partea de N.E. a Carpaţilor Păduroşi (Măgura Cătăramei, Silhoiul, Zimbroslava.)

1936 IUNIE 30 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
1 Luni Sf. Martir Justin Filosoful († 167)	† Rusaliile. Sf. Treime. Magazinele deschise.	† Rusaliile. Sf. Pamfil Rusaliile Kuno 11 Sivan 5696
2 Marți Sf. Păr. Nicefor Patriarhul Constantinopolului		Sf. Erasmu Erasmu 12 Sivan 5696
3 Miercuri Sf. Martir Lucian († 276)		S-ta Clotilda. († Quatember) Clotilda 13 Sivan 5696
4 Joi Sf. Păr. Mitrofan Arhiep. Constantinopolului		Sf. Francisc Abgar 14 Sivan 5696
5 Vineri Mart. Dorotheiu Ep. Tirului († 362)		Sf. Bonifaciu Mart. Ep. († Quatember) Bonifaciu 15 Sivan 5696
6 Sâmbătă Cuv. Păr. Ilarion cel Nou		Sf. Norbert Ep. († Quatember) Norbert 16 Sivan 5696. Sabath
7 Duminecă Cuv. Mart. Teodot Ep. Angorei şi Lic.	Dumineca 1-a după Rusalii † Dumineca tuturor sfinţilor. Se lasă sec de postul Sânpietrului. Magazinele închise.	† Dumineca Sf. Treimi. ~~Sf. Lucreţia~~ Trinitate. Lucreţia 17 Sivan 5696

MÂNĂSTIREA RÂŞCA (JUDEŢUL FĂLTICENI)

DE PROF. NEC. MACAROVICI
Membru al Touring-Clubului României – Iaşi

Aşezată într'un loc tihnit, destul de larg, aproape de marginea unei mari păduri şi lângă satul cu acelaş nume, este puţin cercetată de curioşi. Pe vremuri a fost un cuib de harnică activitate bisericească şi culturală.

Clădită la 1542 de către Macarie, Episcop de Roman, vestit cărturar, apoi mărită pe la 1617 de Vornicul Costea Băcioc şi refăcută pe vremea Mitropolitului Veniamin Costache.

Foto R. Murat

Mănăstirea Râşca

Foto R. Murat

Mănăstirea Râşca
Clopotniţa

Din vechea strălucire nu i-a rămas prea mare lucru. La exterior se mai păstrează pe peretele de la sud unele fresce şi chenarul intrării făcute de Vornicul Băcioc.

Aici a fost surghiunit de către Mihalache Sturza, ş'a stat închis în turnul clopotniţei, strălucitul cărturar, diplomat, om politic şi orator Moldovan, Mihai Kogălniceanu.

Astăzi, cu toate că la arhondaric se găsesc câte-va odăi curate, iar pitorescul împrejurimelor nu lasă de dorit, orăşenii se abat rar prin partea locului. Doar, din când în când, vin credincioşii din împrejurimi, sau cei ce merg să încerce efectele curative ale băilor cu instalaţiuni primitive din satul vecin, Slătioara.

Râşca se găseşte la distanţa de 21 km de Fălticeni, mergând prin Bogdăneşti şi la 29 km de Tg. Neamţ trecând pe lângă Băile Oglinzi şi prin Boroaia-Bogdăneşti.

1936 ORTODOX	IUNIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
8 **Luni** Ad. Moaştelor Sf. Teodor Stratilat	Adunarea Naţională proclamă pe A. S. R. Principele Carol ca Rege al Românilor (1930). Incepe postul Sânpietrului. Magazinele închise.	Sf. Medard Medard 18 Sivan 5696
9 **Marţi** Cuv. Păr. Ciril Patr. Alexandriei († 444)		Sf. Pelagia Gebhard 19 Sivan 5696.
10 **Miercuri** Sf. Martir Timoteiu Ep. Brusei († 361)		Sf. Margareta Alfred 20 Sivan 5696
11 **Joi** S-ţii Apostoli Bartolomeu şi Barnaba		† Joia Verde Sf. Barnaba Barnaba 21 Sivan 5696
12 **Vineri** Cuviosul Onufrie Egipteanul		S-ta Olimpia Olimpia 22 Sivan 5696
13 **Sâmbătă** S-ta Martiră Achilina († 298)		Sf. Antoniu de Padua (1231). Tobias 23 Sivan 5696. Sabath
14 **Duminecă** Sf. Prooroc Elizeu (908 în. Chr.) şi Păr. Metodiu	† Dumineca 2-a după Rusalii. Magazinele închise.	Sf. Vasile cel Mare († 379) Modestu 24 Sivan 5696

DELTA DUNĂRII

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. — secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

Ceva mai din sus de Tulcea la Ceatalul Ismailului, Dunărea se desface în 2 braţe: Chilia şi Tulcea, aceasta din urmă împărţindu-se şi el în braţele: Sulina şi Sf. Gheorghe. Terenul cuprins între aceste braţe reprezintă o vastă depresiune cu o suprafaţă de peste 3500 km. p. şi cu fundul sub nivelul Mării Negre (1 m. 50—2 m.), care s'a umplut în timp de mii de veacuri cu nămolul cărat de apele celui mai de seamă fluviu al Europei. (Cantitatea nămolului adunat de Dunăre şi afluenţii săi de pe o suprafaţă de 3 ori mai mare decât ţara noastră e evaluată la 90 milioane m. c. anual).

Foto V. Puşcariu

Cherhanalele din Vâlcov

Dar acest vechiu gol al Mării Negre, care ajungea până la Brateş nu este nici astăzi umplut pe deplin. El este străbătut de grinduri mari, un fel de diguri naturale ce o împarte în o serie de ghioluri (bălţi), comunicând între ele prin canale înguste. Imensele păduri de stuf ce acopăr o mare parte din aceste ghioluri, cresc pe un vegetal plutitor, numit plaur. Din această rogojină plutitoare care musteşte de apă şi sub care foesc mii şi mii de vietăţi,

Foto V. Puşcariu

Popas la Roşuleţ (bălţile Sulinei)
Excursia T.-C. R. — Frăţia Munteană, în Deltă, Iunie 1935

1936 ORTODOX	IUNIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
15 Luni. Proorocul Amos (785 în. Chr.)	Moartea lui Mihail Eminescu (1889).	Sf. Modestu; Vitus; 25 Sivan 5696
16 Marţi. Sf. Păr. Tichon Ep. Amatundei Ciprului (424)		Sf. Francisc Regis; Justina; 26 Sivan 5696
17 Miercuri. Sfinţii Martiri Manuel, Savel şi Ismail († 363)		Sf. Avit; Rainer; 27 Sivan 5696
18 Joi. Sf. Mart. Leontie şi cei cu el († 73)		Sf. Marcelian M.; Gervasiu; 28 Sivan 5696
19 Vineri. Sf. Apostol Iuda Fratele Domnului		† Sărbătoarea Prea Sf. Inimi a lui Isus S-ta Iuliana F.; Silveriu; 29 Sivan 5696
20 Sâmbătă. Sf. Martir Metodiu Ep. Patarelor († 311)	Moartea lui Mihail Kogălniceanu (1891).	Sf. Silveriu Papa (580); Rafael; 30 Sivan 5696. Roş-Chodeş
21 Duminecă. Sf. Martir Iulian Tarsineanul din Cilicia (290)	† Dumineca 3-a după Rusalii Magazinele închise.	Sf. Aloisiu de Gonzaga; Aloisiu; 1 Tamuz 5696. Roş-Chodeş

vânturile desfac uneori insule mari plutitoare pe care le poartă peste luminişurile mai întinse de ape.

Privite de pe înălţimile dealurilor ce tivesc marginele depresiunei (D. Pârlita 197 m, D. Beştepe 242 m), Delta pare primăvara o imensă câmpie verzuie, în mijlocul căreia clipesc metalic ochiurile de apă. In interiorul Deltei în afară de grindurile obişnuite se găsesc trei regiuni cu dune: Sf. Gheorghe, Letea şi Caraorman, ultimele două fiind fixate prin frumoase păduri, în care predomină stejarul.

Din cauza nestatorniciei plaurului şi a inegalităţii depunerei nămolului, Delta Dunării sufere schimbări în fiecare an. Astfel o serie de braţe secundare între Pardina şi Chilia şi Chilia-Vâlcov au dispărut; ele sunt cu totul împotmolite, recunoscându-se numai după aleea de sălcii care tivea pe vremuri malurile.

In acest amestec de ape şi de vegetaţie, formând un complex de viaţă important pentru economia naturii şi a omului, turistul are ocazia să facă cunoştinţă atât cu tablourile neîntrecute în forme şi culori ale unei lumi speciale (păsări rare care nu se mai întâlnesc decât în delta Nilului: cormorani, bâtlani, pelicani, lebede, etc., plante mediteraniene în pădurea Letea etc.), dar şi cu îndeletnicirile unei populaţii al cărei trai se rezumă aproape numai la prinderea şi conservarea nenumăratelor specii de peşti.

Foto V. Puşcariu

In bălţile Sulinei pe canalul Anadolului

Excursii. Cel mai interesant din toate braţele este Sf. Gheorghe; nefiind însă deservit de curse de vapoare, el nu e la îndemâna oricărui turist.

Pentru o cunoaştere sumară a Deltei Dunării recomandăm însă următorul itinerar, care poate fi parcurs în 4 zile:

Ziua I-a. Plecarea cu vaporul N.F.R. dimineaţa din Brăila sau Galaţi (există şi curse de noapte cu vapoarele S.R.D.) până la Vâlcov. Vizitarea târgului şi a cherhanalelor din Vâlcov.

Ziua 2-a. Plimbare cu barca pe unul din braţele Dunărei (Oceacov), eventual vizitarea mânăstirei Sf. Petru şi Pavel. Debarcare la Periprava, iar de aici cu căruţa la Sulina prin: pădurea Letea—C. A. Rosetti—Cordon.

Ziua 3-a. Plimbare cu lotca prin ghiolurile interioare ale deltei (Gârla Imputită—Lacul Roşu, etc.), unde se poate observa pescuitul, flora acuatică, colonii de paseri; vizitarea oraşului Sulina: farul C.E.D., spitalul, plaja, etc.

Ziua 4-a. Intoarcere cu vaporul N.F.R. la Galaţi sau Brăila.

Notă. Ambele societăţi de navigaţie pe Dunăre (N.F.R. şi S. R. D.) acordă excursioniştilor în grupuri de peste 25 persoane o reducere de 50—75% din costul trasnportului. La Vâlcov turiştii găsesc găzduire în casele lipovanilor, în marea lor majoritate de o curăţenie exemplară; iar la Sulina există otelurile Camberi şi Vasiliadi.

*) Pentru observarea vegetaţiei (în special aspectul pădurei Letea) se recomandă vizitarea Deltei la începutul lunei Iunie, când ţânţarii sunt încă rari; pentru pescuit şi observarea coloniilor de păsări timpul cel mai bun de excursie în Deltă este începutul toamnei (15 Septembrie—15 Octombrie).

1936 ORTODOX	IUNIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
22 Luni St. Mart. Eusebiu Ep. Samosatelor († 364)	Moartea lui Take Ionescu (1923).	Sf. Paulin Achatiu 2 Tamuz 5696
23 Marţi S-ta Martiră Agripina († 261)		S-ta Agripina F. M. Basiliu 3 Tamuz 5696
24 Miercuri † Naşterea Sf. Ioan Botezătorul	Sânzienele. Drăgaica. Magazinele deschise.	† Naşterea Sf. Ioan Botezătorul Naşterea Sf. Ioan Botezătorul 4 Tamuz 5696
25 Joi Cuvioasa Martiră Febronia (302)		Sf. Prosper († 463) Eulogiu 5 Tamuz 5696
26 Vineri Cuviosul Părinte David din Tesalonic		Sfinţii Ion şi Pavel Ieremia 6 Tamuz 5696
27 Sâmbătă Cuviosul Sampson Primitorul de Streini		Sf. Ladislau Filipin 7 Tamuz 5696. Sabath
28 Duminecă Aflarea Moaşt. Sfinţilor Doctori Ciru şi Ion	† Dumineca a 4-a după Rusalii. Magazinele închise.	Sf. Leon II, Papa († 684) Leon şi Iosef 8 Tamuz 5696

VLĂDEASA

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. — secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

După Cucurbeta Bihariei [1]), cel mai însemnat vârf al Munţilor Apuseni e Vlădeasa (1838 m). Propriu zis el reprezintă punctul cel mai înalt al puternicului masiv eruptiv cu acelaş nume, care se întinde între Crişul Repede şi afluentul acestuia Valea Drăgânului, făcând spre Miazăzi legătura cu coama înaltă a Bihariei. Spre Răsărit el vine în atingere cu podul înalt al Fărcaşului, care urcă încet până în creasta Munţilor Gilăului, unde vârfurile netede ale Balomiresei şi Muntelui Mare [2]) arată o făptură geologică asemănătoare.

Miezul masivului format din roci eruptive vechi (dacite şi trachite), înconjurat de şisturi cristaline prezintă pe latura nordică mai ales, falduri calcaroase de toată frumuseţea (Pietrele Albe) şi chiar fenomene Karstice (Valea Seacă), mărturisind zona de contact dintre eruptiv şi calcarurile jurasice.

Deşi urcuşul Vlădesei e destul de uşor, depărtarea de centrele de comunicaţie şi proasta stare a drumurilor de acces, fac ca acest interesant masiv să fie relativ puţin cercetat de turişti.

Punctele de plecare cele mai recomandate sunt satele: Răchiţele, Rogojel şi Valea Drăganului.

1. — Din Răchiţele (863 m alt. 17 km de gara Călata). Se urmează drumul de pe valea Stanciului până la „Săritoare" (cascadă 1 h. ½),

1. Vezi şi Calendarul T.C.R. pe anul 1935 (Săptămâna VI şi VII).
2. Vezi şi Calendarul T.C.R. pe anul 1934 (Săptămâna XXIX).

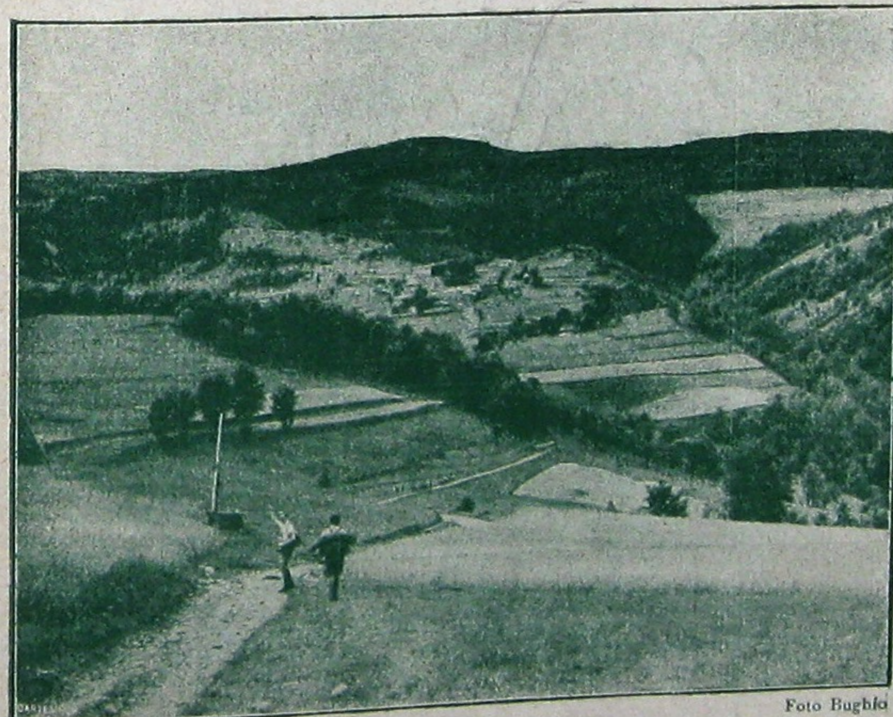

Foto Bugbio

Muntele Vlădeasa, văzut dela Rogojel

1936 ORTODOX	IUNIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
29 Luni † S-ţii Apostoli Petru şi Pavel	Magazinele deschise.	† Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel Petru şi Pavel 9 Tamuz 5696
30 Marţi Sinodul Apostolilor		Pomenirea Sf. Paul Sinodul Apostolilor 10 Tamuz 5696
1 Miercuri S-ţii Doctori fără de plată Cosma şi Damian	IULIE	Preasfântul Sânge Teobald 11 Tamuz 5696
2 Joi Punerea Veştmântului Maicii Domnului	Moartea lui Ştefan cel Mare (1504).	Vizita S-tei Fecioare Cercetarea Mariei 12 Tamuz 5696
3 Vineri Sf. Martir Iacint Cubicularul († 108)		Sf. Iacint Corneliu 13 Tamuz 5696
4 Sâmbătă Sf. Păr. Andrei Cretanul († 390)		Sf. Flaviu Ulrich 14 Tamuz 5696, Sabath
5 Duminecă Cuv. Atanasie din Aton	† Duminecă 5-a după Rusalii. Magazinele închise.	Sf. Numerian Anselm 15 Tamuz 5696

apoi jilipul de pe valea Seacă-urcuş pe sub Pietrele Albe-stâna din Făget vrf. Vlădesei (4½—5 h.).

Coborîş în Valea Drăganului la halta Checicheş în 3 h. peste: Stânişoara—Teşiturile—D. Bănişorului—Bogdăneasa.

2. — Din Rogojel (1029 m alt. la biserică, 22 km din halta Bologa) drum de care.

Acest itinerar poate fi scurtat urmând din satul Săcuieu (cota 602) valea Odrânguşii, apoi culmea deadreptul la Rogojel (4½—5 h.); de aici la vrf. Vlădesei 3 h.½.

* Coborîş la Scrind ori la Răchiţele (valea Seacă-Valea Stanciului) sau în Valea Drăganului pe una din cele 2 văi: Zarna ori Zârnişoara, sau mai jos la Checicheş (vezi itin. 1).

3. Din Valea Drăganului (Gura Zârn la 26 km de gara Poieni).

a) Zârna—Valea Prislopului—Aria Prislopului—Izvorul sub Sâlhă în 1 h.½); Coada Iepei—Cornul Iepei—Cornul Şerboaii—vrf. Vlădesei în 4 ore.

Coborâş prin „Preluca Boului" deasupra Văii Boului la Coada Iepei—gura Zârnii în 2 ore.

b) Gura Zârnii—Zârna—Intre Munţi—şeaua dintre Vârfuraş şi Vlădeasa—Pietrele Albe—Vlădeasa, urcuş greu în 6 ore.

Foto Val. Puşcariu

„Săritoarea" de la Răchiţele

c) Gura Zârnişoarei—Zârnişoara—Aria Prislopului, apoi se urmează itinerarul 3 a.

d) Un alt urcuş, recomandabil mai ales pentru practica skiului în timpul iernei, e din satul Vişag (13 km din Valea Drăganului).

Pornind dela biserica din Vişag se trece peste planul Bănişerului—Stânişoara (1479 m)—Cornul Şerboaii—vrf. Vlădesei (8 km 5 în 5 h.).

1936 ORTODOX	IULIE 31 zile	CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
6 Luni — Cuv. Părinte Sisoe cel Mare		Sf. Prooroc Isaia	Isaia	16 Tamuz 5696
7 Marţi — Cuv. Toma din Maleo		Sf. Panteniu	Wilibald	17 Tamuz 5696 Postul pentru împresurarea Ierusalimului
8 Miercuri — Sf. Martir Procopiu († 902)		Sf. Eustaţiu	Kilian	18 Tamuz 5696
9 Joi — Sf. Martir Pancraţiu Ep.		Sf. Ciril Ep. (414)	Ciril	19 Tamuz 5696
10 Vineri — Sf. 45 Martiri din Nicopolea Armeniei († 315)		Cei 7 Fraţi Rufina şi Amalia	Cei 7 Fraţi	20 Tamuz 5696
11 Sâmbătă — S-ta Martiră Eufimia († 451)		S-ta Olga şi Piu I Papa	Piu	21 Tamuz 5696. Sabath
12 Duminecă — S-ţii Martiri Proclu şi Ilariu	† Dumineca 6-a după Rusalii. Magazinele închise.	Sf. Piu V. Papa	Heinrich	22 Tamuz 5696

MUNTELE MIC

DE GHEORGHE REPEDE
Notar public. Vicepreşedintele T.-C.R.-secţia „Banat" Caransebeş.

Foto S. Dumbravă

Masivu Ţarcu

Are judeţul Severin un munte care dacă se numeşte ,,Muntele Mic", nu înseamnă că i-ar fi tot atât de mică şi faima. Din contra, nu este bănăţean care să nu ştie despre acest munte, că pentru ski este neîntrecut, iar pentru alpinişti punctul de odihnă, fie că urci spre ceilalţi munţi, mai înalţi, ai Bănatului, fie că cobori din ei spre casă.

Acest munte, ca teren de ski a fost descoperit abia de câţiva ani. A avut Batalionul 11 Vânători de munte din Caransebeş un comandant cu numele I. Dumitrache, azi colonel în Ministerul Apărării Naţionale, care ca bun skior cutrierând munţii Bănatului şi descoperind acest munte, în anul 1930 a construit o cabană la 1500 m altitudine. Atâta a fost de-ajuns, ca la doi ani Clubul Rotary, din iniţiativa familiei Prohaska din Timişoara, să clădească tot acolo a doua cabană cu un deviz de circa 300.000 lei. In anul acesta s'au ridicat alte trei clădiri: Pensionul ,,Belavista" şi cabana ,,Brădişor". Ambele s'au construit de către Asociaţia ,,Muntele-Mic" a funcţionarilor Municipiului Timişoara ,,Amic", iar o casă de pădurar s'a construit de Comunitatea de avere din Caransebeş.

Construcţia pensionului ,,Belavista" a costat 1.200.000 lei; clădirea are două etaje cu 12 camere, apă rece şi caldă în fiecare cameră, încălzire centrală, baie, telefon, radio, cu un confort absolut modern.

Cabana ,,Brădişor" a costat 200.000 lei şi are trei camere pt. personalul de serviciu şi o cameră comună pt. 20 persoane. Societatea ,,Amic" a construit şi uzina hidro-electrică, cu o capacitate de 15 kilovaţi, costând 350.000 lei. Acum se construeşte deasupra cabanelor pe piscul sau cleanţul ,,Găina" o cruce de 25 m. înălţime, care va fi luminată electric, ca şi crucea de pe Caraimanul din Bucegi.

Casa de pădurar a Comunităţii de avere are o cameră cu baie pt. vizitatori şi la mansardă o cameră comună pt. 20 turişti.

Mai lipseşte funicularul sau avionul care să faciliteze accesul; în prezent se fac planuri şi combinaţii pentru realizarea grabnică a unuia din aceste două mijloace de comunicaţie.

Foto S. Dumbravă

Masivu Ţarcu văzut de pe vf. Seroni

In prezent drumul se face din Caransebeş (linia Timişoara-Orşova-Bucureşti) până la Borlova cu autobusul, iar din Borlova până la cabane (12 km) călare sau pe jos; timp necesar trei ore.

,,Muntele Mic" e situat la 12 km de-asupra comunei Borlova iar comuna Borlova la 13 km depărtare de Caransebeş. Altitudinea muntelui e de 1806 m având forma

1936 ORTODOX	IULIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
13 Luni Soborul Sf. Arhanghel Gabriel		S-ta Margareta Margareta 23 Tamuz 5696
14 Marți Sf. Apostol Achila († 65)		Sf. Bonaventura Bonaventura 24 Tamuz 5696
15 Miercuri S-ții Mart. Ciric și Julita († 299)		Sf. Henric Imp. Hedda 25 Tamuz 5696
16 Joi Sf. Martir Atinogen († 290)		Sfânta Maria de pe Carmel Walter 26 Tamuz 5696
17 Vineri Sfânta Martiră Marina († 270)		Sf. Alexe Alexe 27 Tamuz 5696
18 Sâmbătă Sf. Martir Emilian († 361)		Sf. Frideric Carolina 28 Tamuz 5696. Sabath
19 Duminecă Cuv. Dia și Macrina († 271)	Duminica 7-a după Rusali † Dumineca a Sfinților Părinți. Magazinele închise	Sf. Vincențiu de Paula (1660) Ruth 29 Tamuz 5696 Roș-Chodeș

unei căldări întoarsă cu fundul în sus. Dela 1450 m alt. în sus e gol de munte, neted, fără obstacole și în partea cabanelor și clădirilor ferit de vânturi.

Cine a practicat skiul pe acest munte, a trebuit să recunoască superioritatea lui față de oricare alt munte din România. Dela prima zăpadă de toamna târzie, cabanele și clădirile actuale devin absolut neîncăpătoare.

Tot ce s'a realizat până acuma e din inițiativă particulară și trebuie să ne gândim, câte s'ar putea realiza dacă Statul n'ar face altceva decât construirea drumului din Borlova până la cabane, circa 12 km și îngrijirea actualului drum județean de 13 km, din Caransebeș până la Borlova. Muntele Mic ar deveni vestit nu numai în țară, dar și peste graniță ca stațiune climatică alpină de prim rang.

Ce imensă sursă de venit atât pentru stat, cât și pentru întreaga regiune! Oare când se va înțelege și la noi în țară importanța turismului, în această Românie binecuvântată cu atât de minunate și atât de variate frumuseți ale Naturei? Când se vor înțelege cuvintele d-lui M. Haret președintele Touring-Clubului României că „turismul a devenit — în desvoltarea vieții moderne — un factor social de prima importanță și un element economic extrem de productiv". „Apărând interesele turismului și luptând pentru soluționarea problemelor cari ar putea grăbi amenajarea și echiparea regiunilor turistice ale țării, înseamnă că servim în prealabil interesul general".

Muntele Mic (1806)

1. La mijloc „Pensiunea Bellavista". — 2. Jos stânga „Cabana Brădișor". — 3. Sus dreapta „Cabana Vânăt. de m-te". — 4. Intre 1 și 3 „Cabana Rotary".

1936 ORTODOX	IULIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
20 Luni † Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul	Ziua morţii Regelui Ferdinand I al Românilor (1927). Magazinele deschise.	Sf. Ieronim Ilie Proorocul 1 Av 5696. Roş-Chodeş
21 Marţi Cuvioşii Simeon, Ion şi Proroc Iezechil		Sf. Victor Daniel 2 Av 5696
22 Miercuri Sfânta Mironosiţă Maria Magdalena	Ziua numelui M. S. Regina Maria a României.	Sfânta Maria Magdalena Maria Magdalena 3 Av 5696
23 Joi Sfinţii Martiri Foca, Teofil şi Trofin		Sf Apollinariu Apollinariu 4 Av 5696
24 Vineri Sfânta Martiră Cristina († 304)		S-ta Christina († 304) Christina 5 Av 5696
25 Sâmbătă † Adormirea Sfintei Ana		Sf. Apostol Iacob Iacob 6 Av 5696. Sabath
26 Duminecă Sfântul Martir Ermolae († 306)	† Dumineca 8-a după Rusalii. Magazinele închise.	S-ta Ana Ana 7 Av 5696

VALEA BISTRIŢEI COLIBIŢA

DE PROF. O. IACOB
Membru S. K. V. - Bistriţa

Putem ajunge pe linia Cluj-Bistriţa-Bistriţa-Bârgăului. De aici cu trăsura sau pe jos prin valea pitorească a Bistriţei, suntem repede la staţiunea climatică Colibiţa.

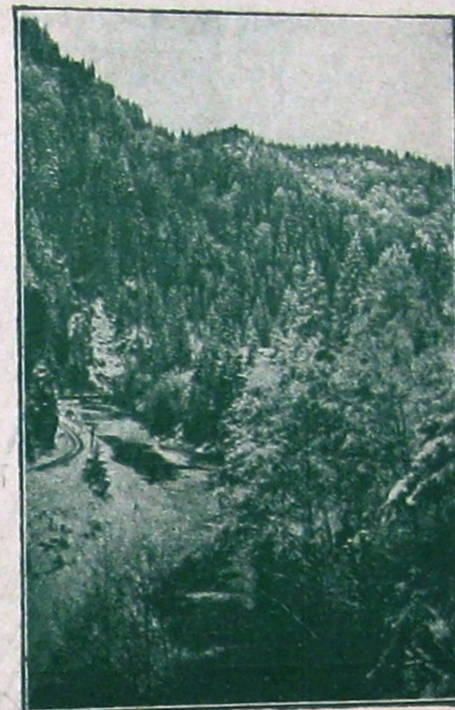

Foto Val. Puşcariu

Colibiţa, Valea Bistriţei.

Valea Bistriţei oferă o rară bogăţie în frumuseţi naturale. Amintim : masivul impunător Piatra-Mare, 1.110 m ; valea Soimului-de-Sus şi de-Jos ; Valea Stejii şi Valea Repede, de unde se desparte un drum destul de bun până la Piatra-lui-Orban, cu o privelişte maiestoasă.

Colibiţa la 822 m, are o vale largă, pitorească, cu aer curat ozonat ; în plus aici se găseşte faimosul „Apollo Transilvanus", o podoabă rară din „neamul fluturilor".

Valea aceasta este înconjurată de un brâu măreţ şi anume : Vârful Casarului, 1.580 ; Vârful Măguriţii, 1,582 m ; Vârful Arilor, 1.548 ; Vârful Buba, 1.562 ; Vârful Tomnaticul Călimanului, 1.583 ; Vârful Dâlbidanul, 1.699 ; Vârful Bistriciorul, 1.990 ; Piatra lui Irimie 1.381 — Tăul Zânilor 1225 ; Piatra-lui-Orban 1.464 şi Poiana Slatina 1.100 m.

In Colibiţa este o „Casă de adăpost, S.K.V." Secţia-Bistriţa, adăpost bun şi potrivit pentru excursiuni în regiunile numite mai sus, mai ales spre Munţii Călimanului.

Deschisă în tot timpul anului.

Casa Turiştilor din Colibiţa

1936 ORTODOX	IULIE 31 zile	CATOLIC	PROTESTANT	EVREESC
27 Luni † Sf. Martir Dr. Pantelimon († 305)		Sf. Martir Dr. Pantelimon († 305)	Berthold	8 Av 5696
28 Marți S-ții Ap. Prohor, Nicanor, Parmena și Timon		Sf. Inocențiu	Inocențiu	9 Av 5696. Postul Av
29 Miercuri Sfântul Martir Calinic († 200)		S-ta Martha	Martha	10 Av 5696
30 Joi S-ții Apostoli Sila și Silvan		Sf. Abdon	Abdon	11 Av 5696
31 Vineri Sf. Eudochim		Sf. Ignațiu de Loyola († 1556)	Germaniu	12 Av 5696
1 Sâmbătă † Scoaterea S-tei Cruci	AUGUST Incepe postul Sfintei Maria.	Lanțul Sf. Petru	Lanțul Sf. Petru	13 Av 5696. Sabath
2 Duminecă Ad. Moașt. Sf. Arhidiacon Stefan (415)	† Dumineca 9-a după Rusalii. Magazinele închise.	S-ta Portiuncula	Portiuncula	14 Av 5696

UN DRUM TURISTIC ÎN RETEZAT

DE VALERIU PUȘCARIU
Secretar general al T.-C. R. — secția „Frăția Munteană", Cluj.

HOBIȚA — BĂLEIA — STÂNA DIN RÂU — LACUL BUCURA

Din an în an, uriașul masiv al Retezatului atrage spre vârfurile sale înalte cu priveliști neîntrecute și lacuri ascunse în circuri glaciare, un număr crescând de excursioniști. Marea lor majoritate străbat deobiceiu masivul de la Nord la Sud, de la Nord-Vest spre Sud și vice versa adică pe traiectele: *a*)—Nucșoara—Iezerul Bucura—Câmpul lui Neag—Lupeni sau Bucura—Drăgșan—Tismana (peste Oslea); —*b*)—Râu de Mori—Gura Zlatei—vrf. Retezat—iezerul Bucura și de aici traiectul a; ambele cu diferite variante în interiorul masivului pentru vizitarea aspectelor atât de variate pe care le oferă mai ales circul glaciar al Bucurei în imediată împrejurime: Peleaga (2511); Păpușa (2508); Judele (2382) etc.; apoi Tăul Gemenele, Iezerul Zănoaga, etc.

Un drum mai puțin umblat, dar tot așa de pitoresc, menit să atragă turiștii și în regiunea de Răsărit a Retezatului e acel care pleacă din Hobița, situat la 8 km de gara și fruntașa comună Pui, urcând în serpentine prin minunate păduri de fag și brad la noua casă de adăpost a T.-C.R., de sub vârful Băleii [1]). De aici o potecă foarte bună duce peste Dealul Cozmii la Stâna din Râu, urcând la vârf. Custura (2463).

D i s t a n ț e.— De la Hobița la casa T.-C.R., „Băleia" se poate merge cu automobilul (¾ oră), în urma reparărei șoselei strategice construite în 1915-1916, de către Secția T.-C.R. — „Retezatul", cu concursul Prefecturei.

Pe jos se poate scurta drumul, urcând din Hobița deadreptul la Culme (1011), iar de aici pe la Câmpul Șerelului—Fântâna Rece la „Casa Băleia".

De la „Casa Băleia" mai multe cărări străbat pădurea de brad și un bogat alinet, ieșind în drumul de creastă ce duce la Stâna din Râu (1568) prin: Vrf. Nedeii — Cheia Gorovii — Cleanțul Cozmii (1867); Izv. Cozmei —

1. Vezi Calendarul pe 1935 (Săptămâna XI).

Foto Gr. Manoilescu

Șeaua Bucurii

AUGUST
31 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
3 Luni Cuv. Părinți Isaciu, Dalmațiu și Faust		Sf. Ștefan Regele August 15 Av 5696
4 Marți S-ții 7 tineri din Efes († 343)		Sf. Dominic († 1221) Perpetua 16 Av 5696
5 Miercuri Sf. Martir Eusigniu († 363)		Sf. Fec. Maria Niv. Caius 17 Av 5696
6 Joi † Schimb. la față a Domn. nostru Isus Hristos	Magazinele deschise	† Schimb. la față a Domn. nostru Isus Hristos Schimbarea la Față 18 Av 5696
7 Vineri Cuv. Martir Dometiu Persul († 363)		Sf. Donatu Donatu 19 Av 5696
8 Sâmbătă Cuviosul Păr. Emilian Episc. Cizicului (815)		Sf. Ciriac Ladislau 20 Av 5696. Șabath
9 Duminecă Sfântul Apostol Matia (70)	† Dumineca 10-a după Rusalii. Magazinele închise.	Sf. Roman († 258) Roland 21 Av 5696

Foto Val. Pușcariu
Inaugurarea „Casei Băleia"

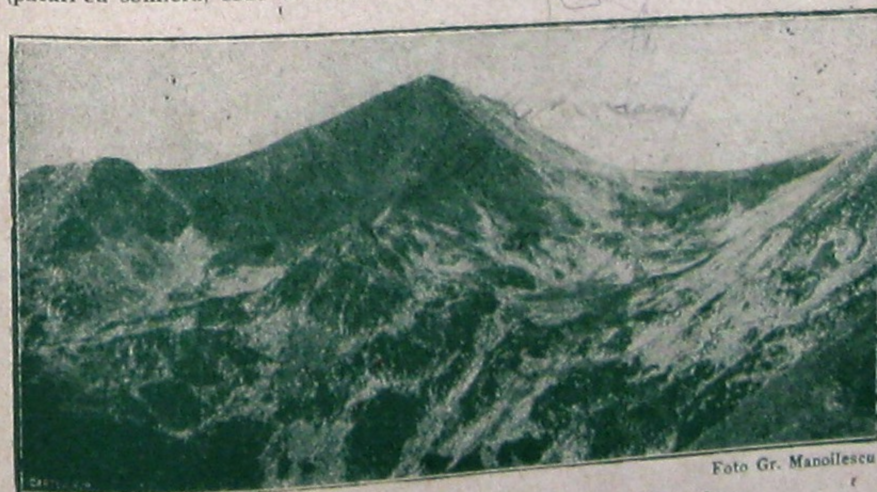
Pâr. Lăncițului—Coastele Cioarei—Poiana Călătorilor—Stâna din Râu (12 km în 3—3h. ½).

De la Stâna din Râu începe urcușul spre lanțul Custurei care domină cu aproape 800 m basinul superior al Râului Bărbat (Râul Mare), formând cumpăna apelor între aceasta și valea Lăpușnicului. Cărarea urcă la creastă în serpentine trecând printre blocuri enorme și grohotișuri (Cascada Ciumului—Ciumturi—șeaua Custurei (3 km în 2 ore).

Depe șeaua Custurei se poate ajunge la iezerul Bucura (2047), coborând pe la izvoarele văii Lăpușnicului (2½—3 h.). Un itinerar mai interesant recomandat numai turiștilor încercați este deacurmezișul „dosului Custurei" până la lacul Peleaga, iar de aici urcuș pe coama muntelui Peleaga mică la vrf. Peleaga (2511) în 2 ore. Coborâș direct de pe Vrf. Peleaga la lacul Bucura, după ce s'au vizitat Dinții Pelegii, sub care zăpada dăinuește până în August (în ¾—1 oră).

Priveliști remarcabile pe acest parcurs din: 1) Vrf. Nedeii (basinul Râului Mare și creasta masivului cuprins între vrf. Bilugul Mare (1756) și Păpușa; 2) (șeaua Custurii) priveliște foarte întinsă mai ales spre S. E. de la culmea Drăgșanului ce se continuă cu Albele și Iorgovanul până la platforma Borăscu și Branul, când atmosfera e limpede se observă chiar Pleșa Cloșanilor; spre N. vrf. Păpușa și vrf. Peleaga; spre E. vrf. Galișului cu lacul și izvoarele Râului Bărbat; 3) de pe vrf. Peleaga (circul glaciar al văii Rele și vârfurile înconjurătoare: Păpușa, Valea Rea, Pietrile), întregul circ glaciar cu iezerul Bucura și celelalte lacuri mai mici, Retezat (2484).

Notă. Străbaterea acestui itinerar este acum mult ușurată pe deoparte datorită drumului care urcă în serpentine până la 1500 m, iar pe de alta case i T.-C.R. „Băleia" care a fost pusă în funcțiune la 24 August 1935. Ea pune la dispoziția turiștilor: 7 camere de dormit, 2 dormitoare comune, 2 săli de mâncare, înzestrate cu tot confortul necesar (paturi cu somieră, sobe de teracotă, apă curentă, baie, etc.), fiind deschisă tot anul.

Foto Gr. Manolescu
Varful și lacul Peleaga văzut din dosul Custuri

1936 ORTODOX	AUGUST 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
10 Luni Arhidiacon Laurenţiu (258)		Sf. Laurenţiu († 258) / Laurenţiu / 22 Av 5696
11 Marţi S-ţii Euplu Arhidiaconul şi Nifon Patriarhul		Sf. Tiburţiu († 286) / Titu / 23 Av 5696
12 Miercuri Sfinţii Martiri Fotiu şi Anicet		S-ta Clara / Clara / 24 Av 5696
13 Joi Cuv. Maxim Mărturisitorul († 662)		Sf. Hipolit († 523) / Hildebrand / 25 Av 5696
14 Vineri Sf. Prooroc Micheia		Sf. Eusebiu / Eusebiu / 26 Av 5696
15 Sâmbătă † Adormirea Maicii Domnului	Sântă-Măria Mare Constantin Brâncoveanu este ucis de Turci la Constantinopol (1714). — Magazinele deschise.	† Adormirea Maicii Domnului / Adormirea Maicii Domnului / 27 Av 5696. Sabath
16 Duminecă Aducerea Icoanei Domnului	† Dumineca 11-a după Rusalii. Edificarea mânăstirei Curtea de Argeş de către Neagoe Basarab (1518). Magazinele închise.	Sf. Rochu († 1326) / Rochus / 28 Av 5696

NEGOIUL

DE PROF.-ING. I. PROTOPOPESCU
Preşedintele Touring-Clubului României – secţia Banat.

In masivul Făgăraş, a cărui faimă turistică este veche prin organizarea ce i s'a dat încă de acum cincizeci de ani, Negoiul — 2544 m — cel mai înalt vârf din Carpaţi, îşi rezervă o bine meritată reputaţie. Inălţimea sa egalată numai de Moldoveanu dela Sud de colţul Viştei Mari, profilul său de vârf aproape ascuţit, înfăţişarea sa de solemnă izolare faţă de vârfurile imediat vecine, pe care le domină, şi accesul destul de dificil au creat o aureolă de glorie acestui sumbru vârf.

Foto I. Protopopescu

Negoiul

De fapt în complexul de vârfuri vecine nu Negoiul este cel care oferă cel mai frumos punct de vedere. Priveliştea de pe Şerbota — 2332 m — sau de pe Lezpezile Călţunului — 2528 m — este incomparabil mai frumoasă şi, având şi Negoiul în câmp, evident mai grandioasă.

Faptul că accesul Lespezilor este greu şi mai ales că a fost marcat abia în 1934 de Prof. Dr. Dan Rădulescu, a făcut să fie puţin cercetat acest vârf pentru care se cere o zi întreagă dela cabana Negoiul. In schimb vârful Şerbota este uşor accesibil fie pe creastă — 4500 paşi dela casa Negoiul — fie pe valea Serboţii, până în şeaua Mâzgavului şi de aci la vârf.

Negoiul astăzi se atacă aproape excluziv dela cabana Negoiul a S.K.V.-ului, — Robert Gutthütte — aşezată pe piscul Serboţii între valea Serboţii şi a Sărăţii.

Distanţa cabană-vârf 7000 paşi. Urcuşul greu, se face în 2 până la 3 ore. Trecând suişul Smeilor o admirabilă potecă agăţată de peretele abrupt al Serboţii, traversăm izvoarele Sărăţii de unde poteca urcă printre

Foto I. Protopopescu

De pe Negoiul spre Ciortea şi Surul

Foto I. Protopopescu

Lacul Călţun în fund Lăiţelul

1936 ORTODOX	AUGUST 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
17 Luni St. Martir Miron († 352)		St. Bertram / Bertram / 29 Av 5696
18 Marți S-ții Mart. Flor și Laur (320)		S-ta Elena († 328) / Elena / 30 Av 5696. Roș-Chodeș
19 Miercuri St. Mart. Andrei Stratilat († 304)		St. Donatu / Sebald / 1 Elul 5696. Roș-Chodeș
20 Joi St. Prooroc Samuel (155 în. Chr.)		St. Bernhard († 1153) / Bernhard / 2 Elul 5696
21 Vineri St. Apostol Tadeu		St. Atanasiu / Atanasiu / 3 Elul 5696
22 Sâmbătă St. Martir Agatonic († 304)		St. Timoteiu (400) / Oswald / 4 Elul 5696. Sabath
23 Duminecă St. Martir Lupu († 278)	† Dumineca 12-a după Rusalii. Magazinele închise.	St. Filip Benedict / Zacheu / 5 Elul 5696

grohot și bolovani, care pe Cleopatra devin un enorm tumult de blocuri sub care vântul îngrămădește iarna zăpada din care apoi se alimentează izvoarele și lacurile de înălțime, caracteristice Făgărașului.

Dela Negoiul se poate trece prin celebra strungă denumită Strunga Dracului la lacul Călțun, cel mai înalt lac din munții noștri 2203 m.

Distanța dela vârf la lac 3000 pași. De aici se poate întoarce la cabană prin strunga Berger. Distanța lacul Călțun — strunga Berger — cabană 10.000 pași. Acest drum urcă cu 200 m mai puțin decât cel pe la Negoiul.

Dela Vrf. Negoiul se poate trece mai departe pe la Călțun la lacul Bâlea—18.000 pași.

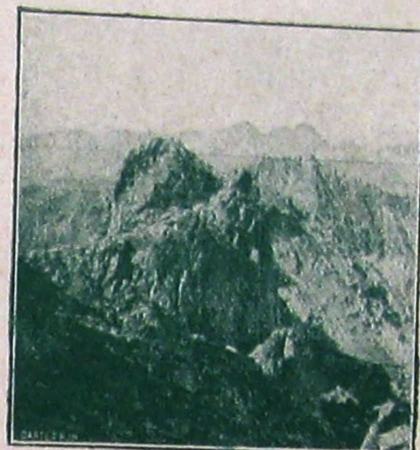

Foto I. Protopopescu

De pe Cleopatra spre Șerbata, Ciortea, Suru

Negoiul este rar atacat pe versantul sudic din cauza distanțelor mari ce sunt de parcurs prin locuri complet neorganizate pentru turism.

Drumurile mai frecventate sunt pe valea Argeșului până la Cumpăna cu linia forestieră și de aci pela Piscul Negru, pe valea Topologului sau dela Greblești peste plaiuri până la fostul pichet de grăniceri Scara, la îmbucătura izvorului Scara cu izvorul Negoiul. Pe această din urmă vale se suie până la Cleopatra și de aici la Negoiul. Dela Scara la Negoiu cca 4 ore.

Versantul sudic al Făgărașului prezintă un interes cel puțin tot atât de mare ca cel nordic și este păcat că până acum nu a fost pus în valoare.

Nădăjduim că lumea turistică din Pitești, Curtea-de-Argeș și Câmpulung apreciind aceste locuri pe care în timpul vieții sale, Ion I. C. Brătianu le vizita în fiecare an, va porni mișcarea necesară pentru organizarea lor turistică.

PIETROSUL BISTRIȚEI

DE PROF. N. MACAROVICI
Membru al Touring-Clubului României — Iași

In colțul din Nord-Vestul Moldovei se ridică în masa șisturilor cristaline, din această parte, trei vârfuri semețe de munți : Giumălăul, Rarăul și Pietrosul Bistriței. Inălțimea lor atinge aproximativ abea 1800 m și sunt acoperiți aproape până'n vârf de păduri. Fiind destul de departe unul de altul, fiecare din ele se poate bine individualiza, atrăgând atenția ușor și impresionând mult pe călătorul văii Bistrița.

Cel mai izolat între aceste vârfuri este Pietrosul (1794). Aproape din trei părți e mărginit de cotiturile ce le face, apa Bistriței între satele Rusca și Cruce, iar către sud este delimitat de pârâul Rău și de pârâul Rusca.

Fiind cam departe de drumurile umblate, Pietrosul nu prea este urcat de turiști, cu toate că depe clinele și din vârful lui priveliștea, ce se deschide, nu este mai prejos decât cea depe Rarău.

Pietrosul poate fi cel mai accesibil dacă plecăm dela Vatra Dornei fie cu pluta, fie cu vre-o căruță sau călări până la Rusca. Ceva mai la vale, dela

AUGUST

1936 — **31 zile**

ORTODOX		CATOLIC / PROTESTANT / EVREESC
24 Luni St. Martir Eutichie Ucenicul		St. Bartolomeu Bartolomeu 6 Elul 5696
25 Marţi Ad. Moaştelor Sfântului Apost. Bartolomeu		St. Ludovic Regele († 1270) Ludovic 7 Elul 5696
26 Miercuri S-ţii Martiri Adrian şi Natalia		St. Zefirin Ireneu 8 Elul 5696
27 Joi Cuv. Păr. Pimen († 415)		St. Cezar Gebhard 9 Elul 5696
28 Vineri Cuv. Păr. Moise Etiopianul		St. Augustin Augustin 10 Elul 5696
29 Sâmbătă † Tăierea Cap. St. Ion Botezătorul (Post)	Magazinele deschise.	Tăierea Capului S-tului Ion Botezătorul Tăierea Capului S-tului Ion Botezătorul 11 Elul 5696. Sabath
30 Duminecă S-ţii Alex., Ion şi Pavel Patr. Constantinop.	† Dumineca 13-a după Rusalii. Luarea Griviţei (1877). Magazinele închise.	S-ta Roza († 1617) Beniamin 12 Elul 5697

Sunători, urcuşul este posibil şi fără călăuză, pentru turiştii deprinşi cu muntele, fiindcă în partea aceasta panta este despădurită până sus.

Aici urcuşul se face în 4—5 ore pe pârâul Sunători şi pe coasta dealului Călugăru, sau dela „Colţul Acrei" mergând direct pe piciorul Bogolinul. Ceva mai greu, se poate ridica Pietrosul tot depe valea Bistriţei, dinspre Chirilu, pe piciorul lui Mihăilă sau de alături, dela Cojoci, pe piciorul Mărului. Cale de jumătate de zi, însă mai uşor de ridicat, este dela podul ce se găseşte la sud de satul Crucea, la gura pârâului Bărnărelu, mergând spre vest pe piciorul Arşiţa, apoi pe Gruiu şi de aici ţinând culmea tot spre nord, prin pădure, peste poiana din Bâtca Prislopului se ajunge pe Pietrosul.

Foto Launay — Iaşi

Pietrosul în nori
(Văzut depe Rarău)

De la capătul de nord al poenei din Prislop se desparte către vest drumul ce se scoboară pe dealul Haşca, spre pârâul Rusca şi satul cu acelaş nume.

Depe Petrosul privirea se opreşte, de jur împrejur, numai pe culmi de munţi, iar valea Bistriţei ni se deschide în toată splendoarea ei. Spre sud ni se arată culmile Călimanilor, Grinţieşului şi Ceahlăul; la vest Ouşorul Dornei şi Pietroaul Rodnei, la Nord Rarăul şi Giumălăul, iar la est nesfârşitele Obcine ale Bucovinei. Totul din jurul nostru va contribui să nu regretăm acest urcuş însă, ca o măsură de prevedere, trebue să ne îngrijim din timp să avem un adăpost la întoarcere în satul de unde am plecat.

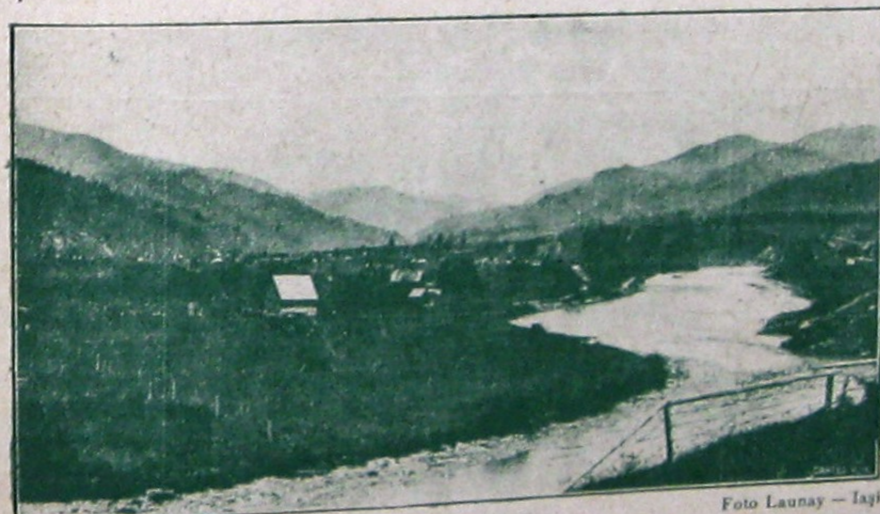

Foto Launay — Iaşi

Aspectul dinspre Bucovina al Rarăului, Giumălăului şi Pietrosului

1936 ORTODOX	AUGUST 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
31 Luni Pom. Brâului Maicii Domn.		St. Raimund Bertrand 13 Elul 5696
1 Marți Indictionul și Cuv. Simion Stâlpnicul	SEPTEMVRIE	St. Egidiu (Gilles) Egidiu 14 Elul 5696
2 Miercuri St. M. Mamant († 275) și Ion Pustnicul		St. Ștefan Regele Lea și Rașela 15 Elul 5696
3 Joi St. Mart. Antim Ep. Nicomidiei († 317)		St. Mansuet Mansuet 16 Elul 5696
4 Vineri St. Mart. Vabilă Episc. Antiochiei Mari (250)		S-ta Rozalia († 1160) Moise 17 Elul 5696
5 Sâmbătă St. Prooroc Zacharia		St. Laurențiu Episcopul Nathanael 18 Elul 5696. Sabath
6 Duminecă Minunea Arhanghelului Mihail	† Dumineca 14-a după Rusalii. Magazinele închise.	St. Petroniu Episcopul Magnus 19 Elul 5696

PRIN MUNȚII RETEZATULUI

DE ING. D. M. DUMITRIU
Petroșani. Membru S K V

Din mănoasa câmpie a Hațegului ca și din pitoreasca vale a Jiului Românesc se pătrunde în unul din cele mai impunătoare masive ale munților noștri, „Retezatul''. Pentru turistul iubitor de priveliști alpine și de flora caracteristică regiunilor muntoase deasupra brâului de păduri acest masiv oferă aspecte ce îndreptățesc și răsplătesc orice sforțare. Nu se pot descrie decât în scurte și slabe cuvinte frumusețile ce se întâlnesc în unul din cele mai pitorești colțuri din inima regiunei: „lacul Bucura''.

Foto Ing. D. M. Dumitriu

Lacul Bucura

Pentru turistul obicinuit cu muntele se ajunge relativ ușor și pe o cale din cele mai scurte la acest lac plecând din valea Streiului, adică din regiunea Hațegului. Din șoseaua națională Petroșani-Simeria, în satul Băiești, la cca 6 km nord de Pui, se ramifică drumul prin Râu Alb, Paroșiu, Mălăești spre Nucșoara. Prima etapă, din stația Pui până la Nucșoara, se face cu trăsura sau automobilul, distanța fiind de cca 18 km pe șosea împietruită. Din Nucșoara (cca 640 alt.) se continuă pe jos sau călare spre Sud, pe valea râului Nucșoara (pe hartă cursul superior al Văii Ohaba) până la „Casa Pietrele'' a T.-C. R. (1.550 alt.). Această a doua etapă se parcurge în patru ore, dealungul unei văi foarte pitorești și în cea mai mare parte prin păduri de fag și brad. Pe o cărare destul de comodă și bine întreținută, amenajată prin îngrijirea Touring-Clubului României— secția „Retezat''— Deva, se învinge aproape pe nesimțite diferența de nivel până la Casa Pietrele. La confluența pârâului Pietrelor cu pârâul Chiagului, ascunsă între brazi, o cascadă de cca 15 m înălțime oferă excursionistului o minunată priveliște și prilejul unui mic popas. In luminișurile cărării spre Casa Pietrele vederea se deschide spre impunătoarele culmi „Valea Rea'' (2.312), „Pietrile'' (2.268), „Stânișoara'' (2.212) și vârful „Retezatul Mare'' (2.484). Văzut din această direcție acest vârf apare în adevăr în forma pe care i-o arătă numele.

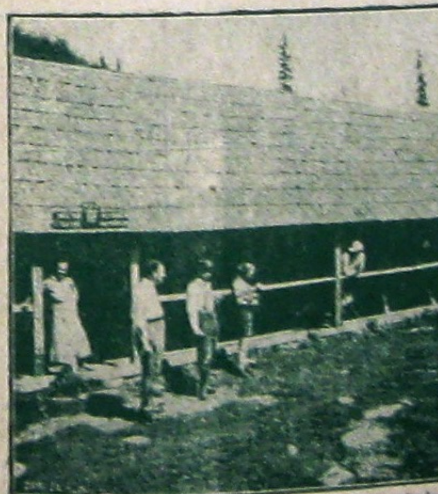

Foto Ing. D. M. Dumitriu

Fosta „Casa Pietrele" a T.-C. R.

Casa Pietrele, luată în arendă de Touring-Clubul României, oferă un adăpost destul de comod și o găzduire atentă și primitoare. Este deschisă numai vara.

De la această casă cărarea spre

1936 ORTODOX	SEPTEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
7 **Luni** Sf. Martir Sozont († 288)		S-ta Regina Regina 20 Elul 5696
8 **Marţi** † Naşt. Maicii Domnului	Magazinele deschise.	† Naşterea Maicii Domn. Naşterea Maicii Domn. 21 Elul 5696
9 **Miercuri** Sf. şi drepţii Ioachim şi Ana Păr. Maicii Domnului		Sf. Petru Claver Bruno 22 Elul 5696
10 **Joi** Sf. Mart. Minodora, Mitrodora şi Nimfodora		Sf. Nicola de Tolentino Sostenes 23 Elul 5696
11 **Vineri** Cuvioasa Maică Teodora		Sf. Iacint Gerard 24 Elul 5696
12 **Sâmbătă** Sf. Martir Autonom (208)		Sf. Nume al Mariei Otilia 25 Elul 5696. Sabath
13 **Duminecă** Sf. Martir Corneliu Sutaşul	Dumineca 15-a după Rusali † Dumineca înaintea Inălţării Sfintei Cruci. Magazinele închise.	Sf. Filip Teofil 26 Elul 5696

Foto Ing. D. M. Dumitriu

Cascadă în Retezat

lacul „Bucura" urmează dealungul văii „Pietrile"; se ajunge la lac în cca trei ore. Drumul este stâncos şi nu se poate face decât cu piciorul. După ce se străbate o ultimă pădure de brazi se ajunge în regiunea jepilor. Vegetaţia se răreşte şi se micşorează din ce în ce mai mult, aspectele caracteristice regiunii de deasupra zonei pădurilor apar în toată sălbătăcia lor. După trecerea zonei jepilor perspectiva se deschide asupra coastelor stâncoase din dreapta şi stânga iar în fund asupra dinţilor şi peretului stâncos cu care „Curmătura Bucurei" (2.206 m), leagă în formă de şea „Custura Bucurei" (2.352 m), cu „Vârful Bucurei" (2.436 m). Priveliştea pe care o oferă această regiune este minunată. Pe coastele stâncoase, lângă pâlcurile verzi-închise de ienuperi, se întind adevărate covoare roşii de smirdar înflorit (Rhododendron). In viroagele adăpostite stăruie încă pete mari şi albe de zăpadă care isbesc ochiul cu strălucirea lor în bătaia soarelui. Liniştea nu este turburată decât de freamătul continuu al apelor ce spumegă printre stânci. Dincolo de culmea „Stânişoara" se ridică impunătorul vârf „Retezatul Mare", care văzut din această direcţie apare ca un vârf obicinuit, ascuţit. Privind în urmă, spre Nord, se zăreşte în depărtare Haţegul cu frumoasa câmpie dimprejur. Ne găsim la tăul din care isvorăşte pârâul „Pietrelor". Tău de munte, cu apă cristalină şi rece din care bei fără să te saturi. Suntem în împărăţia caprelor negre pe care deseori ochiul încercat al turistului sau vânătorului le zăreşte în depărtare, pe culmile stâncoase, păscând liniştite sub paza atentă a unui ţap.

De la Tăul „Pietrile" începe urcarea coastei stâncoase a „Curmăturii Bucuriei". Cărarea şerpuieşte printre stânci şi grohotiş. Pe culme se deschide brusc spre Sud o privelişte de o rară frumuseţe. Ochiul îmbrăţişează deodată toate culmile ce formează partea de Sud a masivului: „Păpuşa", „Buta", „Piatra Iorgovanului", „Sglăveiul", etc. La picioare, în imediată apropiere, se deschide cazanul în care se odihneşte lacul „Bucura". Situat la o înălţime de peste 2000 m deasupra mării acest lac este unul dintre cele mai mari şi mai frumoase din munţii noştri; are o lungime de cca 600 m şi o lăţime de cca 250 m. Malurile-i sunt stâncoase şi în bună parte abrute. Coborâşul din şeaua „Curmăturii Bucurei", până la lac se face în 10—15 minute şi în epoca potrivită (Iunie) iubitorii de flori de munte au nepreţuita plăcere de a găsi pe această coastă minunatele genţiane.

Oricât de măiastră ar fi vorba unui povestitor, ea nu poate reda nici pe departe emoţia turistului iubitor de natura sălbatecă în faţa frumuseţilor cu care Natura a înzestrat atâtea colţuri ale munţilor noştri. Destinderea trupească, recreaţia sufletească şi emoţia artistică în liniştea impunătoare a munţilor nu se pot gusta decât cutreerând cu raniţa în spate cărările lor.

Notă. Pentru trăsură dela Staţia Pui până la Nucşoara informaţiuni la Poşta Pui-Hunedoara.

Cai şi călăuză dela Nucşoara la Casa Pietrele şi lacul Bucura la săteanul Tiliucă Daj din Nucşoara. Un cal cu însoţitor pe zi 100—120 lei.

1936 ORTODOX	SEPTEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
14 Luni † Inălţarea Sfintei Cruci	Ziua Crucii. Se scoate Sfânta Cruce în biserici. Post mare. Magazinele deschise.	† Inălţarea S-tei Cruci Inălţarea S-tei Cruci 27 Elul 5696
15 Marţi Sf. Martir Nichita Românul (330)		7 dureri ale Mariei Constanţia 28 Elul 5696
16 Miercuri Sfânta Martiră Eufimia († 303)		Sf. Corneliu Papa. († Quatember) Eufemia 29 Elul 5696 Ajun de Anul Nou
17 Joi S-tele M. Sofia, Elpida, Agapi şi Pistis		Stigmatele S-lui Francisc Hildegard 1 Tişri 5697. Roş-Haşana (Anul Nou), ziua I-a
18 Vineri Cuv. Eumeniu Ep. Gortinei		Sfântul Iosif Cupertin. (†Quatember) Siegfried 2 Tişri 5697. (Anul Nou) ziua II-a
19 Sâmbătă Sf. Martir Trofim († 278)		Sf. Ianuariu († Quatember) Ianuariu 3 Tişri 5697. Postul Ghedalia Sabath
20 Duminecă Sf. Martir Eustaţiu († 130)	Duminecea 16. a după Rusalii † Dumineca după Inălţarea Sfintei Cruci. Magazinele închise.	Sf. Eustaţiu. Friderica 4 Tişri 5697

SATE VECHI ŞI BISERICI DE LEMN DIN MARAMUREŞ

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. - secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

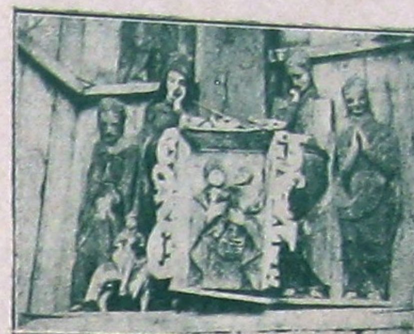

Foto Fr. Nistor

Artă ţărănească religioasă din Maramureş (Sculptură în lemn în hotarul comunei Berbeşti)

Dintre toate ţinuturile ţărei, Maramureşul [1]) e fără îndoială acela, care în afară de farmecul Naturei, atrage mai mult atenţia vizitatorului prin păstrarea străvechilor obiceiuri ale urmaşilor lui Bogdan şi Dragoş.

Făptura şi portul ţăranilor ce păstrează încă în lăzi ferecate zapise de nobleţe din al 14-lea veac, gospodăria satelor care trăeşte încă în faza lemnului şi mai cu seamă minunatele bisericuţe de lemn înegrite de vreme, cu turnul lor svelt ca o săgeată, mărturisesc o viaţă arhaică aproape neschimbată de 6—7 veacuri în acest colţ al românismului.

Pe Valea Tisei şi a Vişeului, dar mai cu seamă pe valea Marei şi a Izei călătorul poate face cunoştinţă cu cele mai caracteristice dintre satele maramureşene.

S ă p â n ţ a, cu oameni chipeşi şi isteţi e pomenită în documente prin 1373, S a r a s ă u l la fel, B e r b e ş t i i pe la 1402, G i u l e ş t i i la 1364, V a d u l la 1383, locuitorii din Onceşti sunt amintiţi că au luat parte în lupta dela Baia, cu oştile lui Matei Corvinul împotriva lui Ştefan cel Mare, B â r s a n a a fost veche reşedinţă episcopală, S t r â m t u r a e cunoscută

1. Vezi şi Caledanrul pe 1934 (Săptămâna XLVIII).

Foto Fr. Nistor

Sat din Maramureş. (Comuna Văleni)

1936 SEPTEMVRIE 30 zile

ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
21 Luni Sf. Apostol Codrat		Sf. Apostol Matei Matei 5 Tişri 5697
22 Marţi Sf. Mart. Foca († 102)		Sf. Mauriciu Mauriciu 6 Tişri 5697
23 Miercuri Zămislirea Sf. Prooroc Ioan Botezătorul		Sf. Lin Papa Ioil 7 Tişri 5697
24 Joi S-ta Martiră Tecla		Sf. Gerard Ep. Zămislirea Sf. Ioan Botezătorul 8 Tişri 5697
25 Vineri Cuv. Eufrosina şi Cuv. Pafnutie (tatăl ei) († 410)		Sf. Firmin Cleofa 9 Tişri 5697. Ajun de Iom Kipur
26 Sâmbătă Adorm. Sfânt. Ion Evanghelistul († 100)		Sf. Ciprian Ciprian 10 Tişri 5697. Iom Kipur. Sabath
27 Duminecă Sfântul Martir Calistrat (280)	+ Dumineca a 17-a după Rusalii ~~† Dumineca 16-a după Rusalii.~~ Ziua Morţii Regelui Carol I (1914). Magazinele închise.	S-ţii Cosma şi Damian (290) Waldemar 11 Tişri 5697

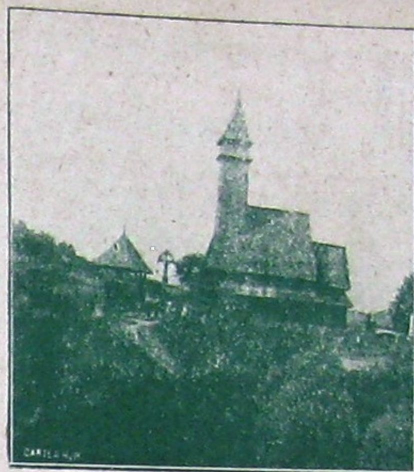

Foto Val. Puşcariu

Biserica de lemn din Apşa de mijloc („din Suseni", constr. 1440)

din 1326, din Cuhea a pornit descălecarea lui Dragoş-Vodă, iar Icudul aşezat la miazăzi de şoseaua ce trece pe valea Izei, a fost dăruit de regele maghiar Ludovic, lui Balc, fiul lui Sas şi fraţilor săi Dragomir şi Ştefan.

Pentru evocarea vremurilor cu totul depărtate, cunoaşterea acestor case în care construcţia, obiectele casnice, portul şi făptura locuitorilor care te duc cu veacuri în urmă la viaţa urmaşilor descălicătorilor, e o adevărată revelaţie. Se recomandă vizitarea muzeului etnografic, instalat în palatul etnografic din Sighet, unde s'au adunat cu grije multe din obiectele ce mărturisesc această civilizaţie arhaică.

Adevăratele podoabe ale arhitecturei ţăranului român sunt însă minunatele bisericuţe de lemn ce duc şi ele o viaţă de câteva secole.

Cele mai vechi din toate par să fie: „Biserica din Deal" din Ieud, datând dela 1364 şi cele 2 biserici din Apşa de Mijloc, sat care a rămas în Maramureşul cehoslovac, considerat ca cea dintâi aşezare românească din dreapta Tisei. „Biserica din mijlocul satului" din Joseni e clădită în 1400, iar cea din „Suseni" în 1440.

Biserici vechi de lemn se mai găsesc în: Călineşti (1748), Sârbi (1665), Budeşti (1586), comune aflate pe valea Cosăului; Deseşti (1717), Hărniceşti (1770), Sat-Şugătag (1642), Berbeşti, Giuleşti (mânăstirea Giuleştilor" din 1764), pe valea Marei; Văleni (1787); Sălişteа de Sus cu 2 biserici de lemn (1722 şi 1680), Cuhea (1718), Şieu (1750), Rozavlea (1717), Strâmtura (1661), Năneşti (1780), Oneşti (1795), Valea Porcului (1773) pe valea Izei; o a 2-a biserică în: Ieud („biserică" din Vale, 1717), Poienile Glodului (1700), Botiza, Moiseiu (distrusă), etc.

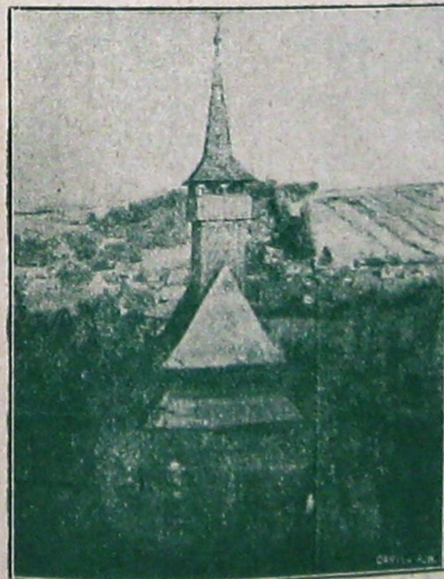

Foto Val. Puşcariu

Biserica de lemn din Ieud („Biserica din Deal", constr. 1364)

Gustul artistic al ţăranului maramureşan de poate prinde din arhitectura bisericilor, din înflorituirile măiestrite ale porţilor, caselor şi ale crucilor dela răspântii, dar şi din acea sculptură religioasă, care poate sta alături de producţiile cele mai reuşite ale maiştrilor din Tirolul italian, sculptură atât de rară la noi, încât un monument ca cel din fotografia alăturată ar merita să fie pus la adăpost de vicisitudinele vremii, prin Comisia Monumentelor Istorice.

1936 ORTODOX	SEPTEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
28 Luni Cuv. Părinte Chariton († 274)		St. Venceslau Job 12 Tişri 5697
29 Marţi Cuv. Părinte Ciriac Sihastrul († 408)		† Arhanghelul Mihail Arhang. Mihail 13 Tişri 5697
30 Miercuri St. Păr. Grigore Episcopul Armeniei Mari		St. Ieronim Ieronim 14 Tişri 5697. Ajun de Sucoth
1 Joi St. Ap. Anania (70) şi Ac. Prea St. N. de Dumn.	OCTOMVRIE	St. Remigiu Ep. Benignu 15 Tişri 5697. Sucoth, ziua I-a
2 Vineri St. Martiri Ciprian şi Justina († 304)		† Ingerul Păzitor Leodegar 16 Tişri 5697. Sucoth, ziua II-a
3 Sâmbătă St. Martir Dionisie Areopagitul Ep. Atenei († 96)		St. Tereza a Pruncului Isus Evald 17 Tişri 5697. Sucoth ziua III-a Sabath
4 Duminecă St. Păr. nostru Ieroteiu Ep. Atenei	+ Duminica a 18-a după Rusalii † ~~Dumineca 18-a după Rusalii~~ Magazinele închise.	St. Francisc d'Assise († 1226) Frederic 18 Tişri 5697. Sucoth ziua IV-a

ÎN MASIVUL BUCEGILOR

VALEA ALBĂ

DE RADU ŢIŢEICA
Membru în Cons. de Adm. T.-C. R.

Foto R. Ţiţeica

Peretele Coştilei în V.-Alba

Uriaşa spintecătură a Văii Albe desparte Caraimanul de Coştila şi priveliştea măreaţă pe care o oferă malurile ei prăpăstioase uimeşte pe toţi turiştii, cari au vizitat Crucea Eroilor de pe Caraiman.

Din Buşteni, prin pădurea Munticelului, purtătoare a unui marcaj roşu triunghiular (tabelă indicatoare în Buşteni, pe şosea, colţ cu str. V. Albă) apoi a unui marcaj tecerist verde, turistul ajunge la începutul părţii alpine a Văii, în poiana ,,La Verdeaţă'' (1560 m alt.). De aici, afară de anii secetoşi, jumătate din ascensiune se face pe zăpada, tare şi înclinată. Partea superioară a Văii constitue o escaladă de stâncă. Ascensiunea Văii Albe este grea şi nu poate fi recomandată decât turiştilor foarte obişnuiţi cu abruptul şi perfect echipaţi. Priveliştele admirabile răsplătesc în deajuns sforţările acestora. Sfătuim insistent pe cei neantrenaţi să nu încerce Valea Albă, spre a nu se expune pericolelor ce ea oferă din belşug.

(Timp necesar pentru un turist, bun mergător: 5—6 ore din gara Buşteni până la Crucea Eroilor de pe Caraiman).

IZVOARELE SOMEŞULUI CALD

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. — secţia „Frăţia Munteanu", Cluj.

In partea de Nord a podişului ondulat şi găurit de doline al Padişului [1]) care se întinde între Vărăşoaia şi creasta izolată a Măgurii Vinete (1638) se află regiunea de unde îşi porneşte izvoarele Someşul Cald. Regiune de o complexitate geologică nebănuită—suprafeţe de eroziune a unei platforme (platforma Cârligata) în care conglomeratele, cuarţitele şi şisturile vinete vechi (verrucano) ale Măgurei Vinete stau alături de pereţii înalţi de calcar de o albeaţă care contrastează cu mantia pădurilor nestrăbătute, ce încă-i înconjoară.

Izvoarele Someşului Cald se găsesc în însuşi vechiul masiv eruptiv care alcătueşte Nord-Vestul Bihorului, la poalele acestei platforme de eroziune care se întinde de la Piatra Tâlharului (1609) până la Cornul Muntelui (1654). Dar înainte ca din aceste izvoare să se fi închegat cursul Someşului, care coboară păraiele formate străbat marginele podului de calcaruri jurasice, care coboară dela Vărăşoaia spre Piatra Arsă şi stâna de la Cuciulata (podişul V a c a).

1. Vezi şi art.: P a d i ş — V a l e a G a l b e n e i din actualul calendar Săpt. XLV—XLVII.

N o t ă. — Alte exc. în această reg. cu fenomene karstice se mai pot face pe Alunul Mare şi Alunul Mic (afluentul principal de pe malul stâng al Alunului Mare) la I z b u c u l T ă u l u i f ă r ă f u n d (1 h. de ,,la Stavilă''); p e ş t e r a d e l a A l u n, din faţa I z b u c u l u i A l u n u l u i ($^3/_4$ h. de la casa pădurarului din Ponor); P e ş t e r a Z m e i l o r d i n O n c e a s a (pe versantul de răsărit al M-telui Alun); Ş u r a P o n o r u l u i, etc.

** Străbaterea thalwegului Someşului Cald între punctele ,,La Stavilă'' şi ,,Cuculeu'' pe ape scăzute nu este posibilă decât cu mare greutate şi numai în timp de secetă.

1936 ORTODOX	**OCTOMVRIE** 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
5 **Luni** Sf. Martiră Haritina († 290)		Sf. Aurelia Fides 19 Tişri 5697. Sucoth, ziua V-a
6 **Marţi** Sf. Apostol Toma		Sf. Bruno († 1101) Charitas 20 Tişri 5697. Sucoth, ziua VI-a
7 **Miercuri** S-ţii Mart. Sergiu şi Vach († 204)		Prea Sf. Rozariu a Sf. Fec. Maria Spes 21 Tişri 5697. Sukoth, ziua VII-a
8 **Joi** Cuv. Maică Pelagia		S-ta Brigita († 1373) Efrem 22 Tişri 5697. Şmini-Aţareth
9 **Vineri** Sf. Apostol Iacob al lui Alfeu		Sf. Dionisie († 272) Dionisie 23 Tişri 5697 Simchat Thora
10 **Sâmbătă** S-ţii Martiri Evlampiu şi Evlampia		Francisc Borgia (1572) Amalia 24 Tişri 5697. Sabath
11 **Duminecă** Sf. Apostol Filip din cei 7 Diaconi († 70)	Duminica 19-a după Rusalii ~~[illegible]ii.~~ Magazinele închise.	Sf. Nicasiu Burkhard 25 Tişri 5697

Colect. foto Inst. Geologie Univ. Cluj

„Cetatea Radesei", bolta de intrare înaltă de 30 m

1936 ORTODOX	OCTOMVRIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
12 **Luni** Sf. Martiri Proviu, Tarah şi Andronic († 177)		Sf. Serafin Maximilian 26 Tişri 5697
13 **Marţi** S-ţii Martiri Carp şi Papil († 250)		Sf. Eduard Koloman 27 Tişri 5697
14 **Miercuri** Prea Cuvioasă Maica noastră Paraschiva		Calixt Wilhelmin 28 Tişri 5697
15 **Joi** Sf. Martir Lucian Preotul Antiochiei († 311)		S-ta Teresia († 1582) Hedviga 29 Tişri 5697
16 **Vineri** Sf. Martir Longin Sutaşul	Aniversarea naşterii M. S. Regelui Carol II (1893).	Sf. Gall Abatele Gall 30 Tişri 5697 Roş-Chodeş
17 **Sâmbătă** Sf. Prooroc Osie şi Sf. Martir Andrei Cretanul		S-ta Margareta Maria Florentina 1 Heşvan 5697. Roş-Chodeş. Sabath
18 **Duminecă** Sfântul Apostol Luca Evanghelistul	+ Duminica 20-a după Rusalii ~~+ Duminica [illegible] după Rusalii~~ Magazinele închise.	Sfântul Luca Evanghelistul Luca Evanghelistul 2 Heşvan 5697

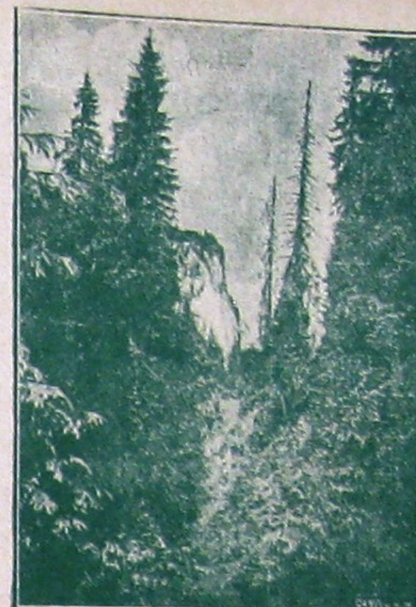

Foto Szabo

Peisaj tipic dela izvoarele Someşului Cald

Stanele de piatră ce se înalţă înfricoşătoare printre vârfuri de brazi deasupra începuturilor Someşului Cald (Piatra Rădesei, piscul Cuciulatei), străbaterea tunelului întortochiat al Cetăţii Rădesei, care se deschide printr'o boltă înaltă de 30 m, priveliştea admirabilă ce o poţi prinde de pe malul drept al Someşului spre valea lui adâncă şi pieptul de calcar al Dosului Căpiţei, peşterile, cascadele, etc., reprezintă aspecte ce nu-şi găsesc pereche decât la Cetăţile Ponorului şi în Valea Galbenei.

Itinerarii de excursii.

1. — Din Piatra Arsă (4 h½ din Stâna de Vale), coborâş prin pădure la cascada Pârâului Ars — vizitarea Cetăţii Rădesei — izbucul Rădesei, urcuş printr'o frumoasă pădure de brazi pe dealul ce domină valea Someşului — întoarcere şi urcuş la Vătăşoaia (3 ore); marcaj T.-C. R. roşu orizontal.

2). — de la stâna din Cuciulata (½ h. din Piatra Arsă).

a) Coborîre pe Pârăul Ars la cascadă (½ h.), apoi se urmează itin. 1.

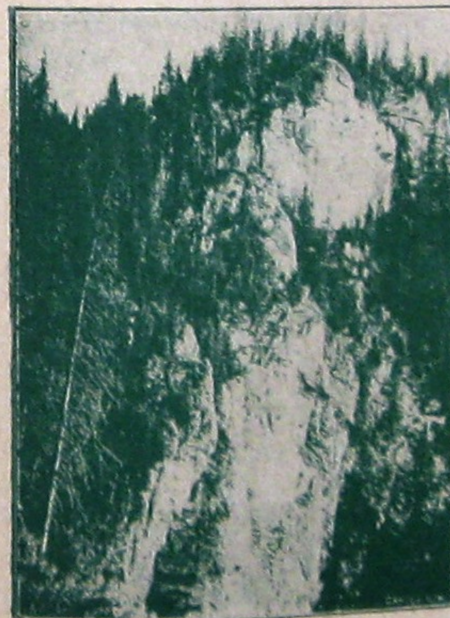

Foto V. Puşcariu

„Dosul Căpiţei" perete enorm de calcar care se înalţă deasupra thalwegului Someşului Cald

3. — Podişul Vaca — pârăul Săc — La Stavilă (¾ h.), reg. greu de străbătut din cauza arborilor căzuţi şi a stâncilor aduse de puhoaie, — apoi în sus pe malul stâng al văii — urcuş la Peştera de la Honu ½ h.); după ¼ h. privelişte frumoasă (spre fundul văii Someşului şi Dosul Căpiţei), în dreapta se ridică Pietrele despicate ale Rădesei, iar în faţă (spre W.) Vărăşoaia, coborîş la Cuculeu — stână; tot. parcursului 4 ore.

* Se poate deasemeni ieşi la Cetatea Rădesei, urmând marc. roşu orizontal care începe de „La Stavilă".

4. — Din Padiş, pentru excursioniştii ce vin de la Pietroasa (Padiş-Vărăşoaia, ½ oră); din Vărăşoaia coborâş la Cetatea Rădesei.

5. — De la casa pădurarului din Ponor la Vărăşoaia (7 km în 3 h½) pe Alunul Mare (numele thalwegului principal al Someşului Cald cât timp aceasta străbate teritoriul ce aparţine Crişenilor — Piatra Vidrei — Piatra Colţului-Vărăşoaia.

OCTOMVRIE
31 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
19 Luni Sfântul Prooroc Ioil (800—750 în. Chr.)		Sf. Petru d'Alcantara Florentin 3 Heşvan 5697
20 Marţi Sf. Martir Artemiu († 361)		Sf. Capresiu Wandelin 4 Heşvan 5697
21 Miercuri Cuv. Părinte Ilarion cel mare († 833)		S-ta Ursula Ursula 5 Heşvan 5697
22 Joi Sf. Părinte Averchie Episc. Ierapoliei (188)		S-ta Cordula Cordula 6 Heşvan 5697
23 Vineri Sf. Apostol Iacob Fratele Domnului		Sf. Severin Severin 7 Heşvan 5697
24 Sâmbătă Sf. Martir Areta şi cei cu el († 542)		Sf. Rafael Salomeea 8 Heşvan 5697. Sabath
25 Duminecă Mart. Marcian şi Martirie († 346)	+ Duminica 21-a, după Rusalii ~~† Duminica 20-a după Rusalii~~ Aniversarea naşterei M. S. Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia (1921). Magazinele închise.	† Sărbătoarea Hristos Rege. Sf. Crisant şi Daria Adelaida 9 Heşvan 5697

PODGORIA ARADULUI

DE DR. SPORNIC LIVIU
Membru-delegat T.-C. R. – Arad (Secţia „Frăţia munteană", Cluj).

Foto D. Stanoiev

Casa de adăpost „Casoaia"

La o distanţă de abea o oră, cu tramwaiul, din Arad — se ridică şirul de dealuri,—năpădite înspre sud şi vest de vii cu cochete crame, ce sunt cunoscute chiar şi în streinătate sub denumirea de ,,Podgoria Aradului'', de pe urma vinurilor de calitate, ce le produce.

In această ,,podgorie'', cetăţenii Aradului, găsesc locuri de toată frumuseţea, în cari să-şi desmorţească membrele înţepenite pe urma nesfârşitelor drumuri la şes şi să-şi purifice plămânii cu aer mai dela munte.

Prin poziţia sa, Podgoria Aradului este uşor accesibilă atât dinspre bazinul Mureşului cât şi din acel al Crişului Alb; ea e mult vizitată—in special Duminica — de toate categoriile de îndrăgostiţi ai Naturii, mai ales de când o samă de oameni conştienţi de importanţa desvoltării turistice, au dat fiinţă societăţii anonime ,,Căsoaia'' care are o casă de adăpost în plin centru al podgoriei, pe ,,Valea Neamţului''. De aci apoi se poate ajunge cu uşurinţă la vârfurile: ,,Highişul'', ,,Ivăniţa'', apoi la ruinele cetăţilor Şoimuş şi Şiria, etc.

Mulţi excursionişti adună deasemeni văile Cladovei şi a Şoimuşului — precum şi acea a Milovei — pe care se urcă până sub poala dealului, liniile forestiere ale Statului.

Intreaga podgorie dealtfel, se pretează nespus de bine sporturilor de iarnă — săniuţa şi skiul — având serii de pante line şi lungi.

Foto D. Stanoiev

Ruinele „Cetăţii Şoimuş"

Foto D. Stanoiev

Cetatea dela Şiria

1936 OCTOMVRIE

31 zile

ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
26 Luni † Sf. Marele Martir Dimitrie († 290)	Magazinele deschise	Sf. Evarist Salustiu 10 Heşvan 5697
27 Marţi † Cuviosul Dimitrie cel Nou dela Basarabov		Sf. Frumenţiu Sabina 11 Heşvan 5697
28 Miercuri Sf. Martiri Terenţiu şi Neonila		Simon şi Iuda Ap Simon şi Iuda 12 Heşvan 5697
29 Joi Sfânta Martiră Anastasia Romana († 256)	Aniversarea naşterii M. S. Regina Maria a României (1875).	Sf. Narcis Engelhard 13 Heşvan 5697
30 Vineri Martirii Zenobiu şi Zenobia († 290)		St. Germen Hartmann 14 Heşvan 5697
31 Sâmbătă Sf. Apostolii Apelie şi Stachie		Sf. Antoniu Episcopul Sărb. Reformaţiunei 15 Heşvan 5697. Sabath
1 Duminecă S-ţii Doctori Cosma şi Damian cei din Asia	NOEMVRIE † Duminecă 22-a după Rusalii. Magazinele închise,	† Toţi Sfinţii Gunhild 16 Heşvan 5697

PADIŞ VALEA GALBENEI

DE VALERIU PUŞCARIU
Secretar general al T.-C. R. - secţia „Frăţia Munteană", Cluj.

Una din regiunile karstice cele mai interesante nu numai ale Munţilor Apuseni, dar chiar a ţării întregi este regiunea cuprinsă între Padiş şi Valea Galbenei, formată din calcare secundare puternic cutate cu incluşiuni de verrucano, care formează bare între diferite basinuri carstice, aşezate în trepte.

Din cauza nivelării cutelor „întreaga regiune se prezintă ca o serie de mici depresiuni şi cocoaşe în raport cu un nivel de bază care s'a coborît, lăsându-le suspendate deasupra văilor adânci, tributare basinului Beiuş". (Em. de Martonne).

Aici e raiul peşterilor, al ponoarelor şi al râurilor subterane, al torenţilor furioşi şi al cascadelor, care se asvârl peste praguri înalte, ori ţâşnesc deadreptul din pereţii stâncii, al cheilor cu repetate ecouri şi al izbucurilor ascunse în văgăuni.

Foto Val. Puşcariu

Cetăţile Ponorului. Peretele abrupt al unea din dobine

Impunătoare dâlme calcare cum sunt Biserica Moţului şi Piatra Boghii, la picioarele cărora apa dispare în soarbe şi apare prin izbucuri puternice (izbucul Ponorului, izbucul Galbenei), gâtlejuri adânci cu doline de proporţii uriaşe (Cetăţile Ponorului), peşteri cu gheţare veşnice (Gheţarul de la Focul viu, Gheţarul de la Borsa, Gheţarul Borţigului), fac parte „din o lume de peisage calcare care n'are pereche în Europa decât în Carse, între Ljubljana şi Triest". (Prof. Em. Racoviţă, Speologia).

Marginea sud-vestică a acestei regiuni interesante o formează valea adâncă şi sălbatică a Galbenei, singura apă permanent alimentată de numeroase cursuri subterane.

De la izvorul ei (izbucul Galbenei), ea străbate pe o distanţă de aprox. 32 km (până la confluenţa cu Valea Sacă) un canion tipic de o frumuseţă rară, cu o vegetaţie luxuriantă, (Telekia specioasa, câteva exemplare de tisă—Taxus baccata, etc. Cascade: „Duruitoarea", „Cascada la Crucea Altarului". Peşteri: Şura lui Ţăran, Şura din Curu Dealului.

Foto Protopopescu

M-ţii Apuseni, intrarea în peşteră

Acest canion poate fi străbătut şi admirat astăzi pe aproape întreaga lui întindere, graţie amena-

1936 ORTODOX	NOEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
2 Luni Sf. Martir Achindin († 330)		† Pomenirea Morților Falkvin 17 Heșvan 5697
3 Marți S-ții Martiri Achepsima, Aitala și Iosif († 330)		Sf. Hubert († 728) Gottlieb 18 Heșvan 5697
4 Miercuri Cuv. Părinte Ioanichie cel Mare († 834)		Sf. Carol Borromeu Carlota 19 Heșvan 5697
5 Joi Sf. Martiri Galaction și Epistinia († 350)		Sf. Emeric Emeric 20 Heșvan 5697
6 Vineri Sf. Păr. Pavel Mărturisitorul		Sf. Leonard († 559) Leonard 21 Heșvan 5697
7 Sâmbătă Sfinții 33 Martiri din Meletina († 290)		Sf. Engelbert Malachia 22 Heșvan 5697. Sabath
8 Duminecă † Sf. Arhangheli Mihail și Gavriel	+ Duminica 23-a după Rusalii ~~† Duminica 24-a după Rusalii~~ Magazinele închise.	Cei 4 Coron. Martiri Claudiu 23 Heșvan 5697

jărilor Touring-Clubului României (poteci săpate în stâncă, scări, funii de sârmă, marcaje).

Excursii. — Regiunea e accesibilă din: Stâna de Vale, Pietroasa, Băița și Scărișoara sau Arieșeni. Cu excepția ultimului, toate drumurile și potecile sunt marcate.

Punctul cel mai bun pentru explorarea regiunei e casa pădurarului de la Padiș. (Din Stâna de Vale: 17 km 5 în 6-7 ore), prin: Cornul Munților - Fântâna Rece — Vărășoaia, marc. albastru orizontal; din Pietroasa, 15 km 5 în 5—6 ore, prin Valea Bulzului — Bălăleasa, marc. albastru orizontal. Până la Intre Ape se poate merge în zilele de lucru cu trenul societății forestiere din Sudrigiu (Pietroasa Intre—Râuri 8 km.)

Foto N. Pop

Piatra Buleului — (Capul Jidanului)

Turistul care dorește să viziteze numai Valea Galbenei poate urca pe la Intre Râuri peste: Grohot-Păuleasa până la stația funicularului din Câmpul Florilor (5 km în 2½ h., marc. roșu orizontal); loc minunat pentru camping în preajma izv. „Fântâna Galbenă").

1. — Padiș-Ponor 4 km 5 în 1½ h. marcaj albastru orizontal până la întretăierea drumurilor Padiș-Bălăleasa cu Bălăleasa-Ponor, apoi roșu orizontal.

2)—Ponor-Cetățile Ponorului (1½ km in ¾—1 h.; marcaj roșu vertical.)

3)—Ponor-Piatra Galbenă (1244 m) 3 km în 1½ h.; Ghețarul de la Focul Viu (¾ km de la P.G. în ½ h.—Câmpul Florilor) coborîș printr'o minunată pădure de fagi 3 km ¾ în 1 h.; în total de la Ponor la Câmpul Florilor 7 km ½ în 3 ore. marc. roșu orizontal.

4)—Câmpul Florilor-Peșterea din Curu Dealului (1 km marc. roșu vertical).

Foto Protopopescu

M-ții Apuseni-Ghețarul de la Focul Viu

5)—Câmpul Florilor-Canionul Galbenei.

a) Dela Fântâna Galbenă la Izbuc—Șura lui Țăran (pe serpentină)—La Tăuri) 4 km½ în 3 h., marc. circular galben vertical.

b) De la Fântâna Galbenă la Izbuc (prin canionul Galbenei): 2 km ½. în 2½ h. (pentru turiștii antrenați); marc. galben vertical.

* Un drum nou marcat (galben orizontal) face legătura între Ponor și Călineasa (11 km) prin: Știrbina — Apa din Piatră — Grumazul Bătrânei; din Călineasca un alt

1936 ORTODOX	NOEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
9 Luni Sfinții Martiri Onisifor și Porfiriu († 299)		Dedic. Arhibiser. Prea Sf. mântuitor și Sf. Teodor Teodor 24 Heșvan 5697
10 Marți S-ții Apostoli Orest, Olimpie și Rodion		St. Andrei Avell Probus 25 Heșvan 5697
11 Miercuri S-ții Martiri Mina, Victor și Vincențiu		Sf. Martin Ep. Martin 26 Heșvan 5697
12 Joi Cuv. Pär. Ion cel Milostiv Patr. Alexandriei		Sf. Martin Papa Ionas 27 Heșvan 5697
13 Vineri Sf. Părinte Ion Gură de Aur, Arhiep. Const.		Sf. Stanislau Kostka Regele Poloniei (1518) Eugeniu 28 Heșvan 5697
14 Sâmbătă Sf. Apostol Filip		Sf. Jucunda Leon 29 Heșvan 5697. Sabath
15 Duminecă Cuv. Sfinții Mucenici Gurie, Samona și Aviv	+ Dum. 24-a după Rusalii † Dumineca ~~[illegible]~~ după Rusalii. Începe postul Crăciunului. Magazinele închise.	Sf. Gertruda Leopold 30 Heșvan 5697 Roș-Chodeș

marcaj roșu și albstru orizontal conduce la Ghețarul de la Scărișoara prin: Căprăreț—Intre Garduri—Stânișoara—Valea Iepii (11 km). Distanța între Ponor și Ghețarul de la Scărișoara se poate parcurge în 5—7 ore.

Din Valea Galbenei se poate ieși la Țapul (1477) fie direct prin: Valea Sacă și Groapa Ruginoasă (urcuș greu în 2 ore; marc. albastru orizontal) fie înconjurând pe: valea Lănșoarei — valea Coblișului — cătunul Copășești (Arieșeni) Urzicariul—Țapul; iar din Țapul se poate coborî pe valea sălbatică a Tiseil a Sighiștel, sau în Băița, la izvoarele Crișului Negru prin: izv. Muncelului—Piatra Muncelului—Vrf. Negrelor—Dâmbul Domnilor—Valea Stearcului (cale de ½ zi).

Foto N. Pop

Valea Galbenei. Cascada „La Crucea Altarului"

Notă. Pentru excursiile in regiunile Padiș-Valea Galbenei se recomandă schița drumurilor marcate din Munții Bihorului (prețul 12 lei pentru membri 15 lei pnetru ne-membri).

Toate marcajele sunt opera Touring-Clubului României.

NOEMVRIE

1936 — 30 zile

ORTODOX		CATOLIC' PROTESTANT EVREESC
16 Luni Sf. Apostol Mateiu Evanghelistul		Sf. Edmond Ottomar 1 Kislev 5697
17 Marți Cel dintre Sfinți Păr. nostru Grigorie Episcopul		Sf. Grigore Hugo 2 Kislev 5697
18 Miercuri Sfinții Martiri Platon și Roman († 396, 305)		Dedic. Biseric. Sf. Petru și Pavel Gelasiu 3 Kislev 5697
19 Joi Sf. Prooroc Avdie și Sf. Martir Varlam		S-ta Elisabeta († 1321) Elisabeta 4 Kislev 5697
20 Vineri Sf. Grigore Decapolitul		Sf. Felix de Valois Gottlieb 5 Kislev 5697
21 Sâmbătă † Intrarea în Biserică a Sf. Fecioare Maria	Vovidenia. Magazinele deschise.	† Intrarea în Biserică a Sf. Fecioare Maria Intrarea în Biserică 6 Kislev 5697. Sabath
22 Duminecă Sf. Apostol Filimon	+ Dum. 25-a după Rusalii † Dumineca 26-a după Rusalii. Magazinele închise.	Sf. Cecilia Pomenirea Morților. Ernestina 7 Kislev 5697

CARPAȚII PĂDUROȘI

DE VALERIU PUȘCARIU
Secretar general al T.-C.R. – secția „Frăția Munteană" Cluj.

Din întreg lanțul Carpaților noștri, „Carpații Păduroși" sunt cei mai puțin cunoscuți de turiști. Starea proastă a căilor de comunicație și mai ales lipsa adăposturilor fac ca vârfurile și plaiurile lor să fie cercetate doar de ciobani și soldații grăniceri.

Căci creasta acestui lanț de munți formează chiar hotarul de N.E. al Maramureșului. El începe tocmai dela trecătoarea Ducla, așezată pe granița dintre Polonia și Cehoslovacia și ține până la curmăturile Mestecănișului și a Bârgăului.

Povârnișul dela S. și S.W. al acestor munți începând cu Stogul ține de țara noastră, creasta fiind hotar și totodată cumpănă de ape între Tisa și Prut; ceilalți formând mai multe culmi paralele îndreptate dela N.W. spre S.E. dintre care cea mai însemnată e Ciornahora cu Vrf. Hovârla (2058 m) au rămas în Cehoslovacia.

Cu înfățișarea monotonă,—culmi rotunjite, povârnișuri în general domoale ce trădează făptura geologică (andesite, tufuri andesitice, erupțiuni bazice și șisturi cristaline)—Carpații Păduroși abia se apropie de 2000 m (cel mai înalt Vrf. Pop Ivan are 1940 m).

Totuși ei merită să fie vizitați, atât pentru pădurile virgine de fag și brad, cât și pentru bogata și variata floră alpină. Vânatul de o abundență aproape neîntâlnită în alte regiuni (căprioare, cerbi, mistreți, urși, râși, jderi, pisici sălbatice, cocoși de munte, etc.) este foarte bine protejat și exemplarele împușcate în aceste regiuni au luat primele premii la expoziția de vânătoare dela Lipsca.

Foto Val. Pușcariu

Valea Râului la Fâina

1936 ORTODOX	NOEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
23 Luni Sf. Părinte Amfilochie Episcopul Iconiei		Sf. Clement Papa Clement 8 Kislev 5697
24 Marţi S-ţii Mucenici Clement Papa al Romei şi Petru	Moartea ui Ion I. C. Brătianu (1927).	Sf. Flora Soter 9 Kislev 5697
25 Miercuri Sfânta Martiră Ecaterina şi Sf. Martir Mercurie		Sf. Ecaterina Ecaterina 10 Kislev 5697
26 Joi Sf. Cuv. Stelian Paflag. şi Păr. Alipie Stâlpnicul		Sf. Silivestru Ap. Conrad 11 Kislev 5697
27 Vineri Sf. Mart. Iacob Persanul (399—402)		Sf. Virgiliu Loth 12 Kislev 5697
28 Sâmbătă Cuv. Păr. Ştefan cel nou († 766)	Căderea Plevnei (1877). Unirea Bucovinei cu România (1918).	Sf. Sosthene Rufu 13 Kislev 5697. Sabath
29 Duminecă S-ţii Mart. Paramon († 250) şi Filimon († 270)	† Dum. 26-a după Rusalii † Duminecă 30-a după Rusalii. Magazinele închise.	† Dumineca Adventului. Sf. Saturnin († 259) Noach 14 Kislev 5697

Foto N. Szongot

Creasta M-telui Toroiaga (1.939)

Partea centrală a acestor munţi e străbătută de doi afluenţi ai Vişeului: Ruscova şi Valea Râului (Vaserul) acesta din urmă de un deosebit pitoresc, accesibilă turiştilor în urma construirei căii ferate a C.A.P.S. (Vişeul de Sus-Făina-Măcârlău-Valea Babii, 39 km.)

La Sud de V. Râului între aceasta şi Pârăul Cisla se întinde un alt şir din Carpaţii Păduroşi, a căror direcţie e aproape paralelă cu Vişeul. Vârful lor cel mai însemnat este Toroiaga (1939 m).

Excursii recomandate.

1.— Pe Valea Râului până la Făina (31 km 5) şi Măcârlău (36 km 5). cu trenul C.A.P.S.-ului care circulă de 2 ori pe zi şi străbate distanţa dintre Vişăul-de-Sus şi Făina în 2 ore.

2. — Pop Ivanul. Din Petrova pe pârâul Frumuşeaua şi Paltinul în 5—6 h; popas de noapte la stâna de sub Şerban.

3. — Pe Toroiaga. Din Făina în 3—4 h. urmând valea Măcârlăului-Dosul Măcârlăului; coborâş înapoi la Făina în 2 h.½ pe pâr. Mihoaei sau la Borşa Handal în 2—2 h l½, luând cărarea ce trece pe la minele din pâr. Secului (sub Lucăciasa).

Din Făina se pot face excursii mai mici la:

a) castelul de vânătoare de pe valea Făinei (5 km); b) izvorul mineral dela Şuligul (ape carbogazoase feruginoase), dist. de 4 km; c) borcutul dela pârâul Mihoaei (1 km); d) Vrf. Lostun (1646) m) în 4 h.; e) la Lutoasa prin Cheia Batizu lui 18 km până la Batizu 5 km se merge cu trenul forestier; f) Vrf. Budescul Mare (1684) în 5 h.

Foto Val. Puşcariu

In „Carpaţii Păduroşi" Stână sub Vârful Pop Ivanul

4. — Pe creasta munţilor dela Valea Vişăului-Lutoasa. (Menciul 1638) — Pop Ivan (1940)—Bendreasca (1547 m)—Ninişca Mare (1820 m)—Steg (1655 m) — Copilaşul (1599 m)— Lădescul (1590 m)—Budescul Mare excursie de 2—3 zile: drum marcat recent de Touring-Clubul României — secţia „Maramureş".

1936 ORTODOX	NOEMVRIE 30 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
30 Luni Sfântul Apostol Andrei		Sf. Ap. Andrei Apostol Andrei 15 Kislev 5697
1 Marți Sf. Prooroc Naum (721 în. Chr.)	**DECEMVRIE**	Sf. Eligiu (Eloi) († 659) Arnold 16 Kislev 5697
2 Miercuri Sf. Prooroc Avacum (599 a. Chr.)		Sf. Bibiana Silvia 17 Kislev 5697
3 Joi Sf. Prooroc Sofonia († 610 a. Chr.)		Sf. Francisc Xaveriu Cassian 18 Kislev 5697
4 Vineri S-ta Mart. Varvara și Cuv. Păr. Ioan Damaschin		S-ta Barbara († 290) Barbara 19 Kislev 5697
5 Sâmbătă Cuviosul Sava cel Sfințit († 533)		Sf. Saba († 533) Abigail 20 Kislev 5697. Sabath
6 Duminecă † Sf. Nicolae Archiep. Mirei Lichiei († 312)	† Dumineca 27-a după Rusaîn. Sân-Nicoară. Magazinele închise.	† Sf. Nicolae Arhiepiscopul Mirei († 312) Nicolae 21 Kislev 5697

CASA DE ADĂPOST S. K. V. „VÂRFUL-CU-DOR"

DE WERNER FEURICH
Membru al S. K. V.

Aproape în fiecare an munții își cer jertfele lor și numeroase sunt victimele căzute tocmai pe platoul Vârfului-cu-Dor și al Pietrei-Arse din cauza extenuării, a gerului și condițiunilor nefavorabile ale iernii.

Demult s'a resimțit lipsa unei case de adăpost în această regiune unde se încrucișează atâtea drumuri principale de pe masivul Bucegilor și unde sunt și atâtea terenuri favorabile pentru ski.

Chiar și pe timp de vară se justifică existența unei cabane în regiunea amintită. Câți excursioniști începători sau nerezistenți nu caută pe timp de ploaie și vânt un adăpost după ce au urcat culmile munților!

Pentru aceste motive, Societatea Carpatină Ardeleană a Turiștilor (S.K.V.), Secțiunea București, a construit o cabană de adăpost pe Curmătura Vârfului-cu-Dor, la o altitudine de 1920 m (cca 20 m sub crucea de lemn de pe drumul: Sinaia — Sfârșitul Lumei (cota 1400) — Vârful-cu-Dor Peștera sau Casa Bulboace). Această cabană, situată cu fața spre Răsărit (V. Prahovei), posedă un antreu cu rastele pentru ski, un dormitor cu cca 30 locuri și o bucătărie.

Pentru turiștii cari pleacă dela Sinaia în excursiuni mai lungi, cabana „Vârful-cu-Dor," este o minunată stațiune intermediară pe frumosul platou al Bucegilor înaintea caselor „Peștera" a T.-C.R. și „Bulboace" a S.K.V. din Valea Ialomiței.

Cei cari nu pot părăsi Bucureștii decât Sâmbăta la prânz, au posibilitatea de a ajunge comod în aceiași seară la Cabana „Vârful-cu-Dor", cu toate că este situată ca înălțime a doua în masivul Bucegilor, după „Casa Omu T.-C.R.". Aceasta chiar pe timp de iarnă, când zilele sunt scurte și nu se poate ajunge fără pericol la alte case de adăpost.

Cum pe platoul Vârfului-cuDor și al Pietrei-Arse sunt splendide terenuri pentru ski, iar înspre Valea Ialomiței și spre Sinaia coborâșuri foarte frumoase, nu ne îndoim, că aderenții skiului vor saluta cu bucurie noua cabană „Vârful-cu-Dor".

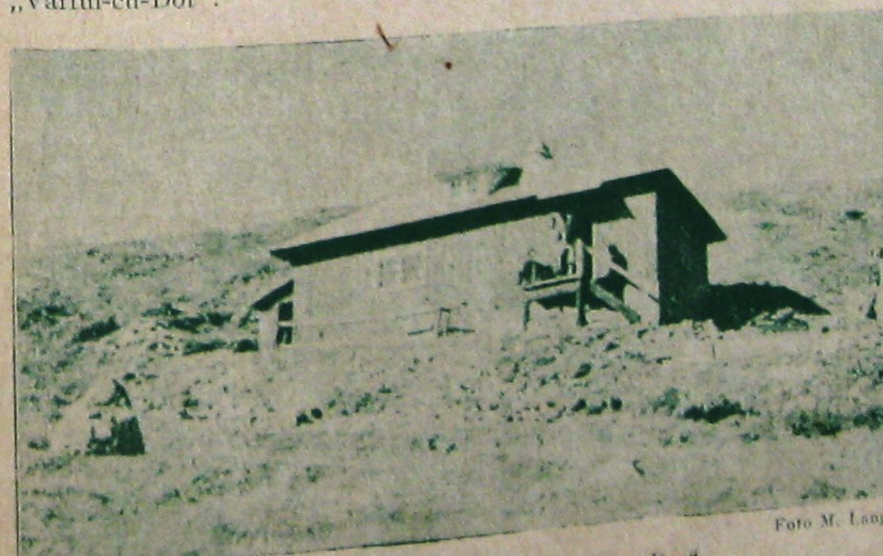

Foto M. Lang

Noua cabană S. K. V. „Casa Vârfu-cu-Dor"

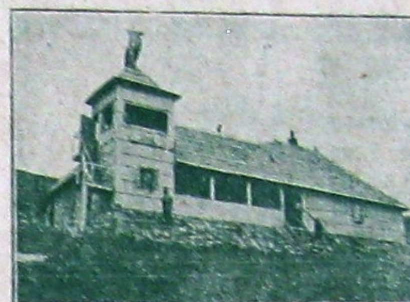
DECEMVRIE

1936 — 31 zile

Ortodox		Catolic	Protestant	Evreesc
7 Luni — St. Păr. Ambrosiu și mucenița Filoteea fecioara		St. Ambrosiu	Ambrosiu	22 Kislev 5697
8 Marți — Cuviosul Părinte Patapie		† Neprihănita zămislire a St. Fecioare Maria	Concepțiunea Mariei	23 Kislev 5697
9 Miercuri — Zămislirea S-tei Ana		S-ta Valeria și Leocadia	Ioachim	24 Kislev 5697. Aj. de Chanuka
10 Joi — S-ţii Martiri Mina, Ermogen și Eugraf († 253)		St. Melchiade Papa (1314)	Iudita	25 Kislev 5697 Chanuka, ziua I-a
11 Vineri — Cuv. Păr. Daniil Stâlpnicul († 490)		Damaschin (Damas)	Waldemar	26 Kislev 5697. Chanuka, ziua II-a
12 Sâmbătă — St. Păr. Spiridon Ep. Trimitundei († 350)		St. Epimachu	Epimachu	27 Kislev 5697. Chanuka, ziua III-a Sabath
13 Duminecă — S-ţii M. Eustratie, Auxentie și alţii († 290)	† Dumineca 28 după Rusalii și a Sfinţilor Părinţi. Magazinele închise.	† Dum. 3-a Adventului S-ta Lucia († 304)	Lucia	28 Kislev 5697. Chanuka, ziua IV-a

TERENURILE DIN BANAT BUNE PENTRU SKI

DE DR. GH. REPEDE
Vicepreşedintele T.-C. R. — secţia „Banat" Caransebeş.

Casă de adăpost pe „Muntele Mic"

Ascensiunea cu skiul pe Muntele Mic (alt. 1806 m) — cel mai potrivit masiv pentru ski — se face exclusiv din comuna B o r l o v a, sau din hotarul acestei comune, dela punctul zis „Sebeşel", care e staţia finală a trenului industrial, linia Caransebeş (Balta sărată) — Borlova — Sebeşel. Din Borlova până la cabane se merge călare sau pe jos, tot circa două ore şi un sfert. Din Caransebeş până la Borlova sunt 13 km; drumul se face cu automobilul sau autobuzul dacă sunt mai multe persoane. Din Caransebeş până la Sebeşel se merge cu trenul industrial al firmei „Mundus şi Borlova-Armeniş", care circulă de două ori pe zi, cu vagonete deschise primitive.

Pe muntele Mic sunt două cabane. Una e proprietatea „B a t 12 V.-M u n t e", cu 24 paturi individuale (saltea, perină şi pătură) şi trei paturi comune (numai saltelele de paie) pentru circa 40 persoane. Cealaltă cabană e a clubului „R o t a r y" din Timişoara şi stă la dispoziţia numai a membrilor acestui club. Pentru membrii permis de folosinţă se poate obţine dela d-l E d u a r d P r o h a s k a, preşedintele C l u b u l u i d i n T i m i ş o a r a, M o a r a M a r e, S p l a i u l d r e p t a l B e g h e i u l u i No. 13. La cabana V. de M u n t e se capătă cafea şi ceai şi la bucătăria cabanei se pot pregăti mâncări. La cabana clubului „Rotary" se pot avea tot felul de mâncări calde şi reci, i n d i f e r e n t dacă locueşti acolo sau nu. La „Rotary" s'a introdus sistemul de pensiune, a 70 lei pe zi.

Zăpadă practicabilă pentru ski este şi la: a) Poiana Mărului, alt. 800 m unde se ajunge din gara Z ă v o i (linia Caransebeş—Subcetate). Din Zăvoi circulă două trenuri industriale pe zi ale firmei „Lomaş".

b) Măgura Marga (1517) dela cantonul Marga, tot pe linia Caransebeş—Subcetate. Din halta M a r g a ascensiunea se face pe jos, prin comuna Marga. Hamali pentru bagaj în haltă 40 lei, până la golul de munte.

Vedere spre M-tele Ţarcu

c) Muntele Semenic (alt. 1447 m) cu trenul până la Caransebeş şi de aici cu autobusul sau automobilul peste S l a t i n a - T i m i ş u l u i (gară pe linia principală Caransebeş — Orşova) la G ă r â n a alt. 955 m. In comuna Gărâna; locuinţă şi restaurant bun la W e i n f u r t n e r.

In comuna B o r l o v a şi la staţia Sebeşul se găsesc totdeauna cai şi hamali pentru transport. Un cal şi un om 100 lei, un hamal (fără cal) 50 lei.

1936 ORTODOX	DECEMVRIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
14 Luni S-ţii Mart. Tirs, Calinic şi Leuciu († 250)		Sf. Nicasiu Israel 29 Kislev 5697. Chanuka, ziua V-a
15 Marţi Sf. Martir Eleutheriu († 226)		Sf. Eusebiu (370) Valeriu 30 Kislev 5697. Chanuka, ziua VI-a
16 Miercuri Sf. Pr. Agheu (250 în. Chr.)		S-ta Adelaida Anania 1 Teveth 5697. Chanuka, ziua VII-a
17 Joi Sf. Prooroc Daniel cu cei 3 tineri		Sf. Lazăr Lazăr 2 Teveth 5697 Chanuka, ultima zi
18 Vineri Sfântul Martir Sebastian († 287) şi Zoe	Moartea lui Spiru Haret (1912).	Sfântul Graţian († Quatember) Graţian 3 Teveth 5697
19 Sâmbătă Sfântul Martir Bonifaciu († 290)		Sf. Nemesiu. († Quatember) Manase 4 Teveth 5697. Sabath
20 Duminecă Sfântul Martir Ignatie Teoforul († 209)	Dum. 29-a după Rusalii † Dumineca înaintea Naşterii Domnului Hristos. Magazinele închise.	† Duminica 4-a Adventului St. Liberatu Amon 5 Teveth 5697

VALEA FRUMOASA

DE DR. EUGENIU DOBROTĂ
Membru T.-C. R. Bucureşti, Poiana-Sibiului

Foto Dr. E. Dobrotă

Aproape de „Izvoarele Frumoasei"

Râul Frumoasa se află în judeţul Sibiu, isvorând din munţii: Cindrel (2245), Ştefleşti (2244) şi Cristeşti (2204) în total 95 km şi se varsă în Mureş, aproape de Alba-Iulia după ce curge pe 73 km numai spre nord.

Caracteristica acestui râu este frumuseţea lui („Frumoasa") şi clima lipistă de curenţi şi faptul că aproape de isvoarele lui la locul numit P i a t r a A l b ă, valea râului Frumoasa se lărgeşte astfel încât pe malurile lui ar putea încăpea un oraş întreg, iar această vale lărgită se ridică până la o înălţime de 1500—1842 m. Ea este înconjurată de munţi înalţi: Cindrel 2245; Vârful Şerboţii 2204; Cristeşti 2204; Ştefleşti 2244; Şteaza 2200 astfel încât e scutită complet de vânturile dela nord iar soarele luminează toată ziua.

Această vale largă cu înălţime de 1842 m n'o mai găsim în nici o regiune din Europa afară de Valea Engadinului superior din Elveţia romană la San Murezzan (St. Moritz) faimoasa staţiune climatică mondială care şi ea are o înălţime de 1853 m.

Avem deci şi la noi în valea râului Frumoasa cu locul numit Piatra Albă aceeaş înălţime, aceeaş vale, acelaş loc adăpostit de munţi înalţi ca şi la St. Moritz în valea Engadinului în Elveţia. Am putea deci realiza cu timpul şi noi pe valea Frumoasa aceleaşi lucruri pe care le-au realizat elveţienii în Engadin fiindcă şi locuitorii văii Engadin sunt latini (romanşi) ca şi locuitorii văii Frumoasa.

Foto Dr. E. Dobrotă

Iarna în soarele de Piatra-Albă

Nu este nici o casă de adăpost în Frumoasa afară de stânile ciobăneşti. Tot ce am putut realiza până acum din punct de vedere turistic sunt excursiile de vară şi skiul iarna în pantele minunate ale Frumoasei.

Dintre cei 95 km cât ţine lungimea văii Frumoasa, 90 se pot parcurge cu automobilul (vara); cea mai frumoasă regiune a râului însă nu se poate vedea decât călare sau pe jos.

Se poate ajunge în Piatra Albă-Frumoasa prin următoarele căi:

I.—Cu automobilul Sibiu-Poiana Sibiului-Şugag-Oaşa—Moga. (Vezi descrierea în articolul „Pasul Urda") Dela Moga l a s t â n g a tot pe malul râului Frumoasa (la dreapta duce şoseaua către Urda) până la Praja tot

DECEMVRIE
31 zile

1936 ORTODOX		CATOLIC PROTESTANT EVREESC
21 Luni. Sfânta Martiră Iuliana din Nicomedia († 299)		Sf. Apostol Toma; Toma; 6 Teveth 5697
22 Marți. Sfânta Martiră Anastasia Isbăvitoarea († 290)	Moartea lui Vintilă I. C. Brătianu (1930).	Sf. Flavian; Beata; 7 Teveth 5697
23 Miercuri. S-ții 10 Martiri din Creta († 25)		Sfânta Victoria; Ignațiu; 8 Teveth 5697
24 Joi. Cuv. Martiră Eugenia Fecioara		Adam și Eva; Adam și Eva; 9 Teveth 5697
25 Vineri. † Naşt. Domnului Nostru Isus Hristos	Magazinele închise.	† Naşt. Domnului nostru Isus Hristos; Naşt. Domnului; 10 Teveth 5697
26 Sâmbătă. † Sob. Prea Curatei Născ. de Dumnezeu	Magazinele închise.	Sf. Ştefan Arhidiaconul; Stefan; 11 Teveth 5697 Sabath
27 Duminecă. † Sf. Arhidiacon Stefan	Dum 30-a după Rusalii; † Duminecă după Nașterea Domnului. Magazinele închise.	Sf. Ion Evanghelistul; Ion Evanghelistul; 12 Teveth 5697

cu automobilul. Dela Praja încă 5 km pe jos până în Piatra Albă, Sibiu-Piatra Albă = 108 km.

II. – Călare sau pe jos = 1) Sibiu-Poiana-Crinți-Duși-Şerbota-Frumoasa = 100 km. 2) Sibiu-Săliște-Crinți-Duși-Şerbota-Frumoasa = 85 km.

In drumul spre Piatra Albă-Frumoasa, atât vara cât și iarna, ne putem adăposti confortabil în următoarele locuri: Poiana Sibiului; Săliște; Jina; Crinți; Şugag; Tău; Oașa și Moga.

Vara de aranjează excursii minunate în Piatra Albă Frumoasa iar în iarna anului 1933—1934 am făcut cea dintâi excursie cu skiurile în Piatra Albă.

Informații complete la Dr. Eugeniu Dobrotă medic Poiana Sibiului.

PASUL BÂRGĂULUI – TIHUȚA MĂGURA CALULUI JUDEȚUL NĂSĂUD

DE PROF. O. IACOB
Membru S. K. V. – Bistrița

O regiune prea frumoasă din țara noastră este valea Bârgăului, Tihuța și Măgura Calului în județul Năsăud. Putem ajunge pe linia Cluj-Bistrița. O frumoasă șosea pentru automobile, precum și calea ferată dela gara Suseni Bârgăului cu trenul electric ne duce prin Valea Bârgăului-Tihuța până la halta „Măgura", de unde trenul electric ne mai îndreaptă spre Dornișoara-Vatra Dornei, pe când șoseaua ne duce direct la vârful Măgura Calului.

Excursiunea aceasta este încântătoare, nu numai vara ci și iarna cu skiurile. Intregul drum dela orașul Bistrița până la Măgura Calului parcurge o regiune minunată, bogată în comune săsești și românești, cu o floră foarte bogată și frumoasă. Amintim mai ales „Gențiana acaulis". De la Tihuța se pot face excursiuni pe muntele Buba-Bistriciorul și stațiunea climatică „Colibița".

In privința florei este de amintit mai departe o raritate extraordinară. Aproape de Tihuța, în dreapta drumului, este „Bradul Reginei" un brad maiestos, parcă compus de mai mulți brăzișori. Urmează apoi o regiune foarte pitorească: Mănăstirea Fântinelelor 1169 m; în partea stângă a Tihuței vârful Zimbroia 1.335, dela M-rea Fântinelelor spre nord Vârful Zimbrului 1.151, odinioară patria zimbrului. In fine punctul cel mai înalt al drumului din pasul Bârgăului: Măgura Calului.

Priveliștea din vârful acesta are o intindere maiestoasă: când cerul este clar, atmosfera ei senină ajunge departe în interiorul Transilvaniei, Marmației și Bucovinei.

Dela vârful Măgurei se desparte un drum foarte interesant și vechiu; șoseaua cea veche a Romanilor din timpul urmașilor lui Traian, un monument veșnic și falnic al forței vitale a poporului roman.

Magnifica priveliște din punctul acesta ne arată brâul Carpaților Orientali, cu masivele Marmației, Rodnei, Dornei, Călimanului cu Bistriciorul și Pietrosul Călimanului.

1936 ORTODOX	DECEMVRIE 31 zile	CATOLIC PROTESTANT EVREESC
28 Luni S-ţii 20 mii Martiri din Nicomidia († 303)		Copii martiri ucişi de Irod / Copii martiri ucişi de Irod / 13 Teveth 5697
29 Marţi Cei 14 mii de copii ucişi de Irod	Asasinarea Primului Ministru al Ţării I. G. Duca (1933).	Sf. Toma Cantorberi / Ionatan / 14 Teveth 5697
30 Miercuri Sf. Iosif şi S-ta Mart. Anisia din Tesalonic		Sf. Sabin şi David / David / 15 Teveth 5697
31 Joi Cuvioasa Maica Melania Romana (410)	Ajunul Anului Nou.	Sf. Silvestru / Silvestru / 16 Teveth 5697
1 Ianuarie	Anul Nou	Sf. Silvestru / Silvestru

MÂNĂSTIREA BISTRIŢA (JUDEŢUL NEAMŢ)

DE PROF. N. MACAROVICI
Membru al Touring-Clubului României-Iaşi

Cu toate că e numai la 8 km depărtare de Piatra Neamţ, mergând în sus pe valea Bistriţei, dintr'o cauză nu tocmai explicabilă, este puţin cunoscută. Are un trecut tot aşa de strălucit ca şi al Mânăstirei Neamţului, însă astăzi se prezintă extrem de modest, aproape ca o simplă biserică de mir. Numai aureola ei istorică mai atrage pe câte cineva, care vrea să vie special până aici, abătându-se câţiva km prin satul Bistriţa dela şoseaua P. Neamţ-Bicaz.

A fost înfiinţată tot de nişte ucenici ai călugărului Nicodim, ca şi Neamţul. Insă adevăratul ei ctitor a fost Alexandru cel Bun, care a zidit-o din piatră (1402), apoi a refăcut-o Alexandru Lăpuşneanu, iar între timp i-au adus îmbunătăţiri Ştefan cel Mare şi Petru Rareş. Biserica este mai largă decât era obiceiul pe atunci şi are în arhitectura ei influenţe de stil gotic, obişnuite, în Moldova pe la miljocul secolului al 16-lea.

Intre naos şi pronaus este camera ctitorilor, unde cel mai de seamă este mormântul lui Alexandru cel Bun, zidit în peretele din dreapta.

In curtea mânăstirei se găsesc două clopotniţe, fiecare cu câte un paraclis, una zidită de Ştefan cel Mare, iar cealaltă de Petru Rareş.

In trecutul ţărei noastre, Mânăstirea Bistriţa reprezintă începutul vieţei culturale moldoveneşti, fiindcă aici, încă depe vremea lui Alexandru cel Bun, s'au înjghebat primele notări istoriografice asupra Moldovei.

Tot aici s'a scris primul litopiseţ moldovenesc dând date de fapte şi Domnii între anii 1359 şi 1506. Mânăstirea Bistriţa alături de a Neamţului au fost centrul literaturei religioase din Moldova în sec. XV-lea. La Bistriţa se găsesc încă multe manuscripte slavoneşti, foarte interesante.

Pe cine îl interesează cât de puţin trecutul neamului nostru şi vine pe valea Bistriţei, nu pierde nimic dacă se abate timp de 2—3 ore pela Mânăstirea Bistriţei.

Foto Kessler. Colecţia Socec — Iaşi

Mânăstirea Bistriţa

CUPRINSUL VOLUMELOR I, II ŞI III

10